

En fast borg i udvikling:

BIBLIOTEKER FREMME TRIVSEL

i Randers, Viborg og Holstebro

JANUAR 2026

*Hans Henrik Knoop
Lektor, Aarhus Universitet
Ekstraordinær Professor,
North-West University, SA
Det Nationale Videncenter
for Positiv Psykologi*

Indhold

1. FORORD	6
2. SAMMENFLETTENDE RESUMÉ.....	8
2.1. Bibliotekerne som trivselsfremmende institutioner i en presset samtid.....	8
2.2. Biblioteket som stabilt højtrivselsrum.....	8
2.3. Arrangementerne som mikro-trivselsinterventioner.....	9
2.4. Kvalitative fund: Biblioteket som trivselsøkologisk system.....	10
2.4.1. Tema 1: Biblioteket som et psykologisk tryghedssystem.....	10
2.4.2. Tema 2: Et unikt rum for mental ro og kognitiv aflastning.....	10
2.4.3. Tema 3: Lavmælt social resonans — fællesskab uden pres.....	10
2.4.4. Tema 4: Personalet som regulerende varme.....	11
2.4.5. Tema 5: Biblioteket som identitets- og interessefremmende rum.....	11
2.4.6. Tema 6: Arrangementerne som inspirerende mikrobegivenheder	11
2.4.7. Tema 7: Lavt pres, høj værdi.....	12
2.4.8. Integration af kvantitative og kvalitative fund	12
2.5. Overordnet konklusion: Bibliotekerne som moderne trivselsinfrastruktur	12
2.6. Samfundsøkonomisk gevinst ved biblioteker	13
2.7. Realistiske forventninger	13
2.8. anbefalinger	15
3. INDLEDNING.....	17
3.1. Baggrund og samfundsmæssig relevans.....	17
3.2. Formål.....	19
3.3. Konkrete mål, deltagere og organisering	20
3.4. Aktionsforskning som tilgang.....	21

4. BIBLIOTEKER OG TRIVSEL – INTERNATIONALE OG NORDISKE FORSKNINGSINDSIGTER.....	22
4.1. Sammenfatning af forskningsindsigterne	32
5. TEORETISK BAGGRUND	35
5.1. En almen teori om trivsel.....	35
5.2. Trivselsmodellen i Figur 2 koblet til anden trivsels-forskning.....	37
5.3. Oversigt over trivselsdimensioner og undersøgelseskategorier.....	39
6. METODE OG TILGANG	42
6.1 Aktionsforskningsdesignet.....	42
6.2. Projektplan.....	45
6.3. Dataindsamling: De tre biblioteker og ca. 30 medarbejdere.....	45
6.4. Dataindsamlingsmetode: Spørgeskemaundersøgelse /Survey	46
6.5. Dataindsamlingsmetode: Interviewundersøgelse	46
6.6. Dataindsamlingsmetode: Voxpop.....	46
6.7. Dataindsamlingsmetode: Observationer	47
6.8. Dataindsamlingsmetode: Fotodokumentation.....	47
6.9. Interventioner - resumé.....	48
6.9.1. Holstebro Bibliotek: Engagement, synlighed og fællesskabsformidling.....	48
6.9.2. Randers Bibliotek: Fysiske rammer, hvile, værtskab og relationel tryghed.....	49
6.9.3. Viborg Bibliotek: Hvile, fællesskaber og kreative inspirationsmiljøer	51
6.9.4. Samlet konklusion.....	52
7. RESULTATER: BRUGERES OPLEVELSE AF BIBLIOTEKET	53
7.1. Survey om brugeres oplevelse af biblioteket – efterår 2024.....	53
7.1.1. Centrale fund.....	53
7.1.2. Overordnet skala (alle 38 items).....	54
7.1.3. Dimensioner.....	54
7.1.4. Item-niveau.....	54

7.1.5. Trivselsfremme fordelt på baggrundsvariabler	56
7.1.6. Deskriptiv statistik for baggrundsvariabel: Besøgshyppighed	58
7.1.7. Deskriptiv statistik for baggrundsvariabel: Køn.....	58
7.1.8. Deskriptiv statistik for baggrundsvariabel: Alder.....	59
7.2. Survey om brugeres oplevelse af biblioteket – forsommer 2025.....	59
7.2.1. Centrale fund.....	60
7.2.2. Overordnet skala (alle 38 items).....	60
7.2.3. Dimensioner	60
7.2.4. Item-niveau	61
7.3. Item-for-item sammenligning (1. vs. 2. runde).....	63
7.3.1. Statistisk test af forskelle mellem 1. og 2. runde.....	66
7.4. Interviewundersøgelse vedr. oplevelse af biblioteket.....	66
7.4.1. Interview-guiden.....	67
7.4.2. Meningskondenserede citater – i forhold til survey-items.....	68
7.4.3. Meningskondenserede citater – i forhold til centrale temaer fremkommet under interviewene	74
7.4.4. Metaanalyse: Hvad fortæller de kvalitative udsagn samlet om biblioteket som trivselsrum?	75
8. RESULTATER: BRUGERES OPLEVELSE AF BIBLIOTEKETS ARRANGEMENTER.....	77
8.1. Survey om brugeres oplevelse af bibliotekernes arrangementer.....	77
8.1.1 Centrale fund.....	77
8.1.2. Overordnet skala.....	78
8.1.3. Dimensioner	78
8.1.4. Item-niveau.....	78
8.2. Interviewundersøgelse vedr. oplevelse af biblioteket.....	80
8.2.1. Interview-guiden	81
8.2.2. Meningskondenserede citater – i forhold til survey-items.....	82

8.2.3. Meningskondenserede citater i forhold til centrale temaer fremkommet under interviewene: Fællesskab, inspiration, læring, mening, autonomi, trivsel.....	88
8.2.4. Metaanalyse: Hvad fortæller de kvalitative udsagn samlet om bibliotekets arrangementer som trivselsfremmende oplevelser?.....	88
8.3. Voxpop-interviews efter arrangementer.....	91
9. DISKUSSION AF STYRKER OG FORBEHOLD.....	96
9.1. Styrker.....	96
9.2. Forbehold og begrænsninger.....	96
10. ANBEFALINGER.....	98
11. REFERENCER	101
Vedr. økonomiske analyser af bibliotekers værdi.....	101
Vedr. sociale og trivselsrelaterede gevinster	101
Vedr. uddannelse og kompetenceudvikling.....	101
Vedr. bibliotekers trivselsfremme	101
Vedr. almen trivselsvidenskab.....	107
12. BILAG.....	111

1. FORORD

Det har været en stor glæde og et stort privilegium gennem 2024 og 2025 at deltage i projektet *Biblioteker fremmer trivsel* sammen med ledere og medarbejdere fra Holstebro, Randers og Viborg Biblioteker. Biblioteker er betydningsfulde kulturinstitutioner, som både bidrager til fastholdelse af samfundets historiske forankring, og som bidrager til kulturel videreudvikling på mange forskellige fronter.

Og dette udgør en permanent spænding i bibliotekets hverdag: Hvad skal fastholdes, hvad skal ændres? Skal bøgerne smides ud, når alle kan læse på deres mobiltelefon? Skal mobiltelefoner forbydes, når de mistænkes for at ødelægge det sociale liv? Skal der være stille på et bibliotek, så folk kan koncentrere sig? Skal der være plads til aktiviteter udover de boglige? Spørgsmål som disse findes i utallige varianter, og de handler grundlæggende om, hvordan menneskelig mangfoldighed og fællesskab kan kombineres. Gode fællesskaber frisætter menneskers individualitet, og oplevelser af individuelle frihedsgrader inducerer en respekt for rammerne, der typisk øger den spontane ansvarlighed. Projektet udspringer af en dyb overbevisning om, at folkebibliotekerne rummer et langt større potentiale end mange hidtil har været opmærksomme på — som kulturinstitutioner, som demokratiske mødesteder, og som kraftcentre for menneskelig trivsel.

Den kulturelle udviklingshastighed er især på det digitale område hastigt stigende, hvilket sætter os alle under nye pres, samtidig med at det rummer nye muligheder for at imødekomme behov og håndtere kendte problemer bedre. Gennem de seneste år har tegn på stigende psykisk mistrivsel blandt børn, unge og voksne gjort det tydeligt, at vi som samfund må tænke nyt om, hvor og hvordan trivsel kan fremmes. Her har bibliotekerne en enestående position: De er åbne, tillidsvækkende og inkluderende rum, hvor mennesker kan mødes på tværs af baggrunde, dele oplevelser og finde både ro, inspiration og fællesskab.

Projektets formål har derfor været med hjælp fra forskningen at bidrage til, at det folkelige billede af, at bibliotekerne fremmer trivsel, kommer til at fremstå ”i højere opløsning” så at sige med flere nuancer og dybere baggrund. Vi har spurgt, hvorvidt og hvordan biblioteker bidrager til borgernes trivsel – gennem kulturformidling, læringsaktiviteter, relationer og samskabelse – og hvordan bibliotekerne kan blive endnu bedre til det. Og vi har ønsket at forstå og videreudvikle nye former for praksis, hvor bibliotekets traditionelle funktioner udvides til også at omfatte styrkelse af mental sundhed, fællesskab og livskvalitet.

Projektet har været båret af et tæt samarbejde mellem bibliotekerne i Randers, Viborg og Holstebro, og det har været en fornøjelse at opleve den entusiasme, kreativitet og faglige nysgerrighed, som de mange deltagere har lagt i arbejdet. Deres evne til at omsætte forskning til levende praksis — og samtidig lade praksis informere forskningen —

har gjort projektet til et eksempel på, hvad aktionsforskning kan være, når den lykkes bedst.

En varm tak skal lyde til alle deltagende bibliotekarer, kulturformidlere, ledere og brugere, som har delt erfaringer, refleksioner og engagement. Uden jeres medvirken og åbenhed havde projektet ikke været muligt. En særlig tak til projektleder Mai Kordelin Paulsen for sit utrættelige og kompetente arbejde med at holde projektets retning og fremdrift, som har været helt uundværligt. Tak også til Kulturministeriet og kommunerne for at bevilge støtte til projektet – og til bibliotekssektoren bredt for den støtte og interesse, projektet har mødt undervejs.

Det er et fælles håb, at rapporten ikke blot formidler resultater, men også inspirerer til videre refleksion og handling i biblioteker, i kommuner og i samfundet som helhed. Biblioteket er og kan langt ind i fremtiden være en nøgleaktør i udviklingen af et mere trivselsfremmende samfund. Som en tryk havn fyldt med liv. Som en fast borg i evig udvikling.

*Hans Henrik Knoop
Lektor, Aarhus Universitet
Ekstraordinær Professor, North-West University, SA
Det Nationale Videncenter for Positiv Psykologi*

2. SAMMENFLETTENDE RESUMÉ

2.1. Bibliotekerne som trivselsfremmende institutioner i en presset samtid

Denne undersøgelse af danske bibliotekers rolle i at fremme borgernes trivsel tegner et markant billede af bibliotekerne som et af samfundets mest stabile, inkluderende og potentielt udviklingsfremmende hverdagsmiljøer. Undersøgelsen bygger på veldokumenteret trivselsvidenskab og fokuserer på *borgeres oplevelser af bibliotekerne og bibliotekernes arrangementer* via surveys og interviews, som er funderet i almenmenneskelige behov, hvis tilfredsstillelse typisk vil være trivselsfremmende. Både de kvantitative data fra tre større survey-undersøgelser (Oplevelsen af Biblioteket, runde 1 og 2, og Oplevelsen af Bibliotekets Arrangementer, der samlet involverer ca. 1.200 respondenter) og de omfattende kvalitative interviews (omfattende mere end 50 dybdeinterviews samt voxpop-bidrag) peger i samme retning: *Bibliotekerne fungerer i dag som lavintensive, højværdifulde trivselsrum, hvor mennesker oplever ro, tryghed, inspiration, tilhør, meningsfuldhed og personlig udvikling — uden forbrugspres, uden præstationskrav og uden sociale barrierer*. Undersøgelsen viser således, at biblioteket i sin nuværende form ikke blot lever op til sine klassiske formål om viden, dannelse og tilgængelig kultur; det udgør også en moderne psykologisk helle, der i mange tilfælde fungerer som en emotionel og kognitiv regulerende instans for borgerne. I en kultur præget af acceleration, forstyrrelser, informationsoverload og individualiseret præstationspres, fremstår biblioteket som et af de få tilbageværende rum med fravær af stressorer, tilstedeværelse af varme, og robuste muligheder for positiv udvikling. I det følgende præsenteres de centrale fund.

2.2. Biblioteket som stabilt højtrivselsrum

De kvantitative data viser et bemærkelsesværdigt stabilt og højt vurderet trivselsniveau for Oplevelsen af Biblioteket på tværs af to målerunder (N: 328 og 318) med et halvt års mellemrum.

Centrale tal:

- Samlet gennemsnit: 4,15 → 4,16 (Likert 1–5, hvor 5 er højest)
- Cronbach's α (intern konsistens): 0,94–0,95 (meget høj)
- Ingen statistisk signifikante forskelle mellem 1. og 2. runde

Med andre ord: Brugernes oplevelse af biblioteket er konsekvent høj og meget stabil. De små forskydninger, der observeres, ligger alle inden for normal måleusikkerhed. Dette peger på en institution, der ikke blot fungerer godt, men fungerer robust.

De stærkeste dimensioner:

1. Tryghed (4,65–4,68)
2. At finde rundt og orientere sig (4,57–4,58)
3. Mødet med personalet (4,49–4,57)

Udviklingspotentialer:

- Det sociale (ca. 3,85–3,91)
- Personlige interesser og mening (ca. 3,92–3,93)

Selv i de lavest scorende dimensioner ligger gennemsnittene tæt på 4, hvilket fortsat er meget højt for en offentlig serviceinstitution. Og det skal nævnes, at en del af bibliotekets brugere snarere ønsker ro til fordybelse end til social interaktion, hvilket er med til at forklare de lidt lavere tal for ”det sociale”.

2.3. Arrangementerne som mikro-trivselsinterventioner

Undersøgelsen af Bibliotekets Arrangementer (N=581) viser et tilsvarende stærkt billede, men her er trivselsdimensionerne tydeligere koblet til aktivitetsbaserede oplevelser.

Centrale tal:

- Samlet gennemsnit: 4,24
- Tryghed: 4,73
- Mødet med værten: 4,48
- Arrangementets udbytte: 4,25
- Fysiske rammer: 4,20
- Det sociale: 3,98
- Personlig mening og fordybelse: 4,01

Arrangementerne opleves i interviewene som:

- Små afbræk fra hverdagen
- Rum for mental ro
- Steder for uforpligtende fællesskab
- Læringsøjeblikke uden pres
- Et sted, hvor man ”kommer gladere ud, end man gik ind”

Det er særligt slående, hvor mange deltagere der beskriver arrangementerne som livsbekræftende, opløftende og meningsgivende, også når de deltagende personer befinder sig i sårbare livssituationer.

2.4. Kvalitative fund: Biblioteket som trivselsøkologisk system

De kvalitative analyser viser syv gennemgående temaer, som går igen på tværs af både bibliotekets daglige funktion og arrangementerne. Temaerne illustreres her med ”meningskondenserede citater” – dvs. citater, som ikke er direkte gengivelser, men sammentrækninger af de interviewedes udtrykte meninger til kortere, retvisende formuleringer. Med andre ord bevarer meningskondenserede citater essensen af det, deltagerne faktisk siger, samtidig med at de fjerner irrelevante sproglige detaljer. De giver dermed en mere præcis, forskningsbrugbar gengivelse af deres kernemening uden at forvrænge den.

2.4.1. Tema 1: Biblioteket som et psykologisk tryghedssystem

Interviewpersoner beskriver biblioteket som *”det eneste offentlige sted, hvor jeg aldrig er nervøs for at være alene”*. Tryghed opleves som:

- Fravær af dømmende blikke
- Venlig tone
- Socialt inkluderende stemning
- Forudsigelige fysiske rammer
- Respektfuld praksis fra personalet

Tryghed er ikke blot fravær af fare, men tilstedeværelsen af en varm, reguleret atmosfære, hvilket giver stærke trivselseffekter.

2.4.2. Tema 2: Et unikt rum for mental ro og kognitiv aflastning

Flere beskriver biblioteket som *”det eneste sted, hvor mine tanker falder i hak”*. De fysiske rammer understøtter:

- Fordybelse
- Koncentration
- Mental restitution
- Sensorisk balance

Dette er i tråd med forskning i *restorative environments*.

2.4.3. Tema 3: Lavmælt social resonans — fællesskab uden pres

Biblioteket tilbyder et mikrosocialt fællesskab, der er helt anderledes end klubber, events eller caféer. Brugere kan være:

- Alene, men ikke ensomme
- Sammen, uden at skulle præstere
- I kontakt, uden at være udmattet

Arrangementerne intensiverer denne sociale resonans, men uden at den bliver belastende. *Jeg talte kun, fordi jeg havde lyst — men jeg følte mig som en del af noget.”*

2.4.4. Tema 4: Personalet som regulerende varme

På tværs af alle interviews beskrives personalet som:

- Venlige
- Nærværende
- Fagligt stærke
- Ikke-dømmende
- Menneskeligt varme

Personalet er den mest konsistente positive faktor i alle kvalitative udsagn. Det er denne varme, der gør det muligt for brugerne at:

- Turde spørge
- Føle sig accepterede
- Opleve tilhør
- Udvikle sig
- Føle sig set

Personalets evne til at skabe emotionel tryghed svarer til det, der i moderne psykologisk teori kaldes positiv regulerende social kontakt.

2.4.5. Tema 5: Biblioteket som identitets- og interessefremmende rum

Brugerne oplever biblioteket som et sted, hvor de:

- Udforsker interesser
- Opdager nye sider af sig selv
- Eksperimenterer med nye måder at være i verden på
- Oplever "nysgerrighedens flow"

Dette kan også forstås ved hjælp af behovsteori og ikke mindst tilfredsstillelsen af behovene for:

- Autonomi
- Kompetence
- Social samhørighed
- Personlig vækst gennem læring og kreativitet

Biblioteket giver mulighed for trivsel både gennem selvvalgt fordybelse og gennem uformelle læringsfællesskaber.

2.4.6. Tema 6: Arrangementerne som inspirerende mikrobegivenheder

Arrangementerne fungerer som små katalysatorer for:

- Nye perspektiver
- Energi
- Personlig mening
- Kreativitet
- Engagement

Flere beskriver dem som “*et lille skub*”, “*et løft*” eller “*en gnist*”. Selv korte arrangementer kan fungere som mikrointerventioner i trivsel, i tråd med forskning i positive oplevelser og *micro-dosing of wellbeing*.

2.4.7. Tema 7: Lavt pres, høj værdi

Noget af det mest slående i interviewene er måske, hvor ofte brugerne vender tilbage til idéen om “at noget bliver vigtigt, netop fordi det ikke kræver så meget”. Bibliotekerne tilbyder en sjælden kombination:

- Høj værdi for trivsel
- Lav belastning
- Højt udbytte
- Fri adgang

Et rum, hvor man kan være helt sig selv, uden krav om kompetence, status eller social performance.

2.4.8. Integration af kvantitative og kvalitative fund

Når de kvantitative og kvalitative resultater læses sammen, tegner der sig et klart billede: Bibliotekerne fremmer trivsel ved at kombinere:

1. Psykologisk tryghed
2. Mental ro og fordybelse
3. Tilgængelig læring og inspiration
4. Lavintensivt, inkluderende fællesskab
5. Varme og kompetente medarbejdere
6. Små oplevelser med stor effekt
7. Frihed til selvvalgt deltagelse

Dette matcher ret præcist en type “trivselsøkologi”, som moderne psykologisk teori identificerer som afgørende for menneskelig blomstring.

2.5. Overordnet konklusion: Bibliotekerne som moderne trivselsinfrastruktur

På baggrund af dette projekt står det klart, at bibliotekerne i Danmark udgør en moderne infrastruktur for trivsel — både på individniveau og på fællesskabsniveau. De skaber betingelser for trivsel, som er svære at finde andre steder:

- Ro i en støjende verden
- Fællesskab uden krav til særlige forudsætninger
- Inspiration uden præstationspres og læring uden karakterer
- Møder mellem mennesker uden transaktion
- Adgang til kultur uden økonomiske barrierer
- Varme og anerkendelse i en tid med social usikkerhed

Bibliotekerne fungerer som en kulturel modvægt til samtidens pres og tempo — et sted hvor mennesker kan regulere sig selv, udvikle sig og føle sig hjemme. Bibliotekerne er ikke kun steder, hvor man låner bøger. De er steder, hvor mennesker finder trivsel, mening, fællesskab og mulighed for personlig udvikling. De kvantitative data viser høj og stabil oplevet kvalitet. De kvalitative data viser dyb menneskelig betydning. Bibliotekerne fremstår i lyset af dette som nærmest uundværlige.

2.6. Samfundsøkonomisk gevinst ved biblioteker

En del af motivationen for projektet har været forskning, der dokumenterer, hvordan biblioteker ser ud til at levere en betydelig samfundsøkonomisk gevinst, som typisk overstiger deres driftsudgifter markant. Internationale cost-benefit-studier viser en return-on-investment (ROI) på 3–6 kroner for hver investeret krone (Aabø, 2005; BOP Consulting, 2014; McMenemy, 2022). Gevinsterne skyldes især forbedret læsefærdighed og uddannelsesparathed (OECD, 2020), øget digital kompetence og arbejdsmarkedsdeltagelse (Van Deursen & Helsper, 2018), samt reduceret ensomhed og psykisk mistrivsel, som ellers ville kræve langt dyrere interventioner i sundheds- og socialsystemet (Helliwell et al., 2021; Fujiwara et al., 2015). Biblioteker fungerer dermed også økonomisk som omkostningseffektive, lavtærskel lærings- og trivselscentre, der genererer betydelige forebyggende effekter på tværs af befolkningsgrupper.

2.7. Realistiske forventninger

Kigger vi fremad er her en række meningskondenserede eksempler på, hvad man ud fra undersøgelsen vil kunne forvente at høre, hvis man begiver sig ind på biblioteket. Udvalgt fra det mønster, som går igen i interviewene fra Randers, Viborg og Holstebro og sammenholdt med de kvantitative tendenser:

1. *“Når jeg træder ind her, kan jeg mærke, at tempoet falder. Jeg bliver et roligere menneske.”*
– Kvinde, 48 år, Holstebro
2. *“Der er noget særligt ved, at jeg kan være her uden at skulle forklare mig. Det er et sted, hvor man bare må være.”*
– Mand, 63 år, Randers
3. *“Jeg føler mig altid velkommen, også de dage hvor jeg ikke har det så godt. Det betyder mere, end folk tror.”*
– Kvinde, 72 år, Viborg
4. *“Biblioteket er det eneste offentlige sted, hvor jeg ikke skal købe noget for at høre til.”*
– Ung mand, 29 år, Randers
5. *“Jeg kommer tit her for at få ideer. Nogle gange finder jeg ikke det, jeg ledte efter – men altid noget, jeg ikke vidste, jeg søgte.”*
– Kvinde, 41 år, Viborg

6. *"Det er et roligt rum, men man mærker alligevel, at der er liv. Folk læser, arbejder, snakker lavt – det føles trygt."*
– Mand, 55 år, Holstebro
7. *"Jeg synes, biblioteket viser, hvordan samfundet kan se ud, når det virker: Ordentligt, åbent og hjælpsomt."*
– Kvinde, 34 år, Randers
8. *"Her kan jeg sidde ved siden af nogen, uden at skulle tale med dem. Det er rart bare at høre til i stilhed."*
– Mand, 46 år, Viborg
9. *"Jeg får lidt tro på verden, hver gang jeg går herfra."*
– Kvinde, 67 år, Holstebro
10. *"Selv lyset og duften gør noget. Det er som om kroppen ved, at den er et godt sted."*
– Kvinde, 58 år, Viborg

Og her er, hvad man vil kunne forvente at høre, hvis man deltager i et biblioteks-arrangement:

1. *"Det er som at åbne et vindue. Jeg går altid herfra med mere luft i hovedet."*
– Kvinde, 56 år, Randers
2. *"Man møder mennesker her, man ellers aldrig ville møde – og man opdager, at man faktisk har noget til fælles."*
– Mand, 61 år, Holstebro
3. *"Jeg kom, fordi emnet lød spændende – men jeg gik herfra med troen på, at jeg stadig kan lære nyt."*
– Kvinde, 72 år, Viborg
4. *"Her bliver man klogere uden at blive målt."*
– Ung mand, 28 år, Randers
5. *"Det føles lidt som at være på rejse, bare uden at skulle nogen steder hen."*
– Kvinde, 39 år, Viborg
6. *"Jeg har haft svært ved at finde ro andre steder. Men når jeg sidder til et arrangement her, glemmer jeg mig selv på den gode måde."*
– Kvinde, 45 år, Holstebro
7. *"Det er ikke bare underholdning – det giver mening. Jeg føler mig forbundet med noget større."*
– Mand, 64 år, Randers
8. *"Jeg kommer alene, men går hjem med en fornemmelse af at høre til."*
– Kvinde, 52 år, Viborg
9. *"Det er det eneste sted, hvor jeg både kan tænke, føle og grine på én gang."*
– Kvinde, 47 år, Holstebro
10. *"Man bliver mindet om, at verden stadig rummer nysgerrighed. Det smitter."*
– Mand, 43 år, Randers

Citaterne viser samlet, hvordan bibliotekerne helt generelt tilbyder en *balanceret kombination af oplevet ro og bevægelse*. En positiv ambivalens, som er afgørende for at trives.

2.8. anbefalinger

Hvordan indsigterne fra dette projekt bruges, er selvfølgelig helt op til biblioteksverdenen selv, men nogle oplagte anbefalinger, som tager udgangspunkt i såvel de nuværende styrker som behov, bør overvejes:

1. *Styrk zoner for både ro og fællesskab.* Skab tydeligt adskilte områder til fordybelse, socialt samvær og kreativ udforskning. Det øger brugervenlighed og tiltrækker bredere målgrupper.
2. *Flere lavtærskel-aktiviteter.* Korte, uforpligtende mikro-aktiviteter giver dokumenteret effekt på mental trivsel – især for unge, ældre og psykisk sårbare. De kræver få ressourcer og giver stor værdi.
3. *Partnerskaber, der løfter sammen.* Samarbejd med sundhed, frivillige og kulturliv om fælles trivselstiltag. Det øger rækkevidden uden at kræve store ekstra driftsmidler.
4. *Radikalt enkel og inkluderende formidling.* Gør arrangementer og tilbud lette at opdage og forstå – især for borgergrupper, der ikke bruger biblioteket i dag.
5. *Fokus på borgernes handlekraft.* Tilbyd aktiviteter, der styrker mestring, digital tryghed og kreativitet. Bibliotekerne er oplagte læringsrum i en kompleks tid.
6. *Mere fleksibilitet og opsøgende indsats.* Udnyt mobile biblioteker, pop-up arrangementer og udvidede åbningstider for at nå borgere, som ellers ikke kommer.
7. *Brug forslag til forbedring,* som målingerne af trivselsfremmere giver anledning til, til at videreudvikle tilbud, hvor der tages balanceret hensyn til individuelle og fælles behov.
8. *Hold fast i alle de lokale kvaliteter, som forklarer de meget høje scorer på de målte trivselsfremmere i forhold til såvel oplevelser af bibliotekerne og bibliotekernes arrangementer.* Resultaterne er ikke tilfældige – de skyldes alt fra engagerede medarbejdere til inspirerende fysiske rammer og politisk opbakning.
9. *Få et fælles sprog for trivsel.* Begrebet ”trivsel” bliver brugt på mange forskellige måder, hvilket kan gøre det svært at tale og samarbejde om. Men

denne sprogforbistring skjuler, at der faktisk er en masse veldokumenterede kilder til trivsel, som menneskeheden er forenet omkring. Og mange af de vigtigste af disse kilder er *dem*, vi har lagt til grund for nærværende undersøgelse af, hvorvidt og hvordan biblioteker fremmer trivsel. Hvis man ønsker en samtale om et bedre samfund med stærkere fællesskaber og bedre individuelle muligheder, er en fælles forståelse af, hvad der fremmer menneskers trivsel, i alles interesse.

3. INDLEDNING

3.1. Baggrund og samfundsmæssig relevans

Det er nok de færreste, som tvivler på, at bibliotekerne har haft enorm betydning for det danske samfunds udvikling. Der kan fremdrages mange betydningsfulde nøglebegivenheder og milepæle i form af lovgivning, institutionalisering og tilpasning til samfundsforandringer gennem de danske folkebibliotekers mere end 150-årige historie.

I 1882-1883 ser landet den første statslige støtte til folkebiblioteker, som indføres i finansloven med et tilskud på 3.000 kr. (øget til 6.000 kr. året efter) til understøttelse af sogne- og folkebiblioteker. Dette markerer starten på systematisk offentlig finansiering, fordelt via Komiteen for Uddeling af Boggaver.

I 1885 etableres de første kommunale folkebiblioteker i København, hvor kommunen åbner seks folkebogsamlinger, hvilket bliver grundlaget for Københavns Kommunes Folkebiblioteker med et årligt budget på 16.000 kr. Dette er et af de første kommunale initiativer i landet.

I 1899 oprettes Statens Komité til Understøttelse af Folkebogsamlinger. Komiteen erstatter tidligere strukturer og professionaliserer støttefordelingen, ledet af figurer som Andreas Schack Steenberg. Dette styrker udbredelsen af biblioteker i købstæder og på landet.

I 1900 udgives håndbogen "Folkebogsamlinger. Deres Historie og Indretning". Andreas Schack Steenberg udgiver en vejledende bog om folkebiblioteker inspireret af internationale modeller. Dette bidrager til standardisering og udbredelse af biblioteker i flere købstæder som Roskilde og Ringkøbing.

I 1905 stiftes Foreningen Danmarks Folkebogsamlinger i Fredericia på initiativ af Jens Bjerre og Steenberg med 205 initiale medlemmer. Den udgiver Bogsamlingsbladet (fra 1906) og sikrer rabatter på bøger, hvilket fremmer netværk og professionalisme.

I 1920 vedtages den første Bibliotekslov, som gør biblioteker tilgængelige for hele befolkningen på lige vilkår og flytter ansvaret fra private foreninger til staten. Formålet er at "udbrede kundskaber og almindelig oplysning", hvilket betegnes som en milepæl i bibliotekernes historie.

I 1931 revideres Biblioteksloven med fokus på børn. Loven udvides til at inkludere litteratur for børn, hvilket fører til oprettelsen af dedikerede børnebiblioteker og styrker bibliotekernes rolle i uddannelse.

I 1950 gøres udlån gratis og driften overføres til kommunerne, hvilket demokratiserer adgangen yderligere og øger brugertallet.

I 1964 bliver folkebiblioteker obligatoriske i alle kommuner, og der udvides med støtte til materialer ud over bøger. Dette sikrer landsdækkende adgang og understreger bibliotekernes rolle i demokratisering af kultur via Ministeriet for Kulturelle Anliggender.

I 1980'erne og 1990'erne møder bibliotekerne budgetnedskæringer og konkurrence fra nye medier som video og computere. Bibliotekerne bliver mere markedsorienterede og inkluderer nye genrer (som krimi og tegneserier) og udvider med filialer og bogbusser for at fastholde relevans.

I 2000 kommer en ny lov om biblioteksvirksomhed, som udvider formålet til at omfatte oplysning, uddannelse og kulturel aktivitet via bøger, tidsskrifter, lydbøger, musik, internet og multimedier. Dette markerer overgangen til digitale tjenester og oplevelsesbaserede biblioteker.

I 2021 Udgives "Dansk Bibliotekshistorie", som er et omfattende værk om bibliotekernes historie, der opsummerer udviklingen fra lukkede til åbne biblioteker, inklusive milepæle som åbningen af P. Suhms bibliotek i 1793 (over 100.000 bind) og den moderne digitalisering.

Disse milepæle viser samlet en udvikling af biblioteksverdenen fra at være baseret på private initiativer til at blive et offentligt gode. Men udviklingen står som bekendt ikke stille, og i dag står bibliotekerne over for ny udfordringer som digitalisering og læsekriser. Og, sommetider, spørgsmål om bibliotekernes relevans i en tid, hvor der i forvejen er endeløse mængder tilgængelig information for enhver med en mobiltelefon.

Det er disse udfordringer, dette projekt taler ind i. For trods de enorme mængder information, har mange alligevel svært ved at orientere sig i tilværelsen. Mange er ensomme, og mange har svært ved at finde ro. Dette kan selvfølgelig skyldes flere faktorer og forhold, men en første påmindelse kan være, at vi er biologisk optimerede til jæger-samlerslivsformen. Det vil sige til et liv i naturen (ikke i byen hvor mere end halvdelen af menneskeheden og 89 procent af danskerne, nu bor), til begrænsede sociale netværk (måske maksimalt 150 personer, og ikke 1000 følgere på nettet), til palæokost (og ikke industri-sukker) og til meget lidt udvikling af omgivelserne fra fødsel til død (forventet levetid måske 20 år i gennemsnit). Pointen er, at det er helt forventeligt, at mange reagerer negativt, når verden ændrer sig så hurtigt som nu. Men som bekendt er ændringer ikke kun lig med problemer – de åbner også nye muligheder.

I de seneste år har trivsel, fællesskab og mental sundhed fået markant opmærksomhed i både forskning, politik og praksis. Stigende psykisk mistrivsel blandt både børn, unge og voksne udfordrer velfærdssamfundets bæredygtighed, og der er voksende behov for at tænke nyt i forhold til, hvordan borgerne kan støttes i at udvikle robusthed, mening og engagement i hverdagen. Også på bibliotekerne har det øgede fokus på mistrivsel gennem de senere år ført til en lang række initiativer, som ser ud til at fremme trivsel. Og mange biblioteksansatte fortæller om en høj grad taknemmelighed fra brugeres side, som forekommer at være tegn på, at det brugerne oplever i mødet med biblioteket, faktisk er trivselsfremmende. Dette er dog kun i begrænset omfang undersøgt systematisk – en mangel nærværende projekt er et forsøg på at imødekomme. Med andre ord: Det udbredte billede af, at biblioteker faktisk fremmer trivsel, ønsker vi med dette projekt at fremstille i en højere opløsning, om man vil – ved at nærstudere biblioteksbrugeres oplevelser af en lang række ”trivselsfremmere” i deres møde med biblioteket og bibliotekets arrangementer.

Folkebibliotekerne udgør i den sammenhæng en særlig, men ofte overset arena. De er åbne, gratis og tillidsvækkende rum, hvor borgere mødes på tværs af sociale, kulturelle og uddannelsesmæssige skel. De udgør et potentiale for trivsel, læring og fællesskab, som rækker langt ud over den litteraturformidling, bibliotekerne nok er mest kendte for – et potentiale som dette projekt også søger at udforske og udfolde.

I år 2025 udbød de tre deltagende biblioteker tilsammen således ikke mindre end 813 arrangementer for voksne ud over udlån og almindelig biblioteksdrift. Antallet af arrangementer for børn og familier er næsten lige så højt. Her er direkte links til de nuværende og kommende arrangementer i regi af Holstebro, Randers og Viborg biblioteker:

- Arrangementer i regi af Holstebro:
https://www.holstebrobibliotek.dk/arrangementer?f%5B0%5D=event_categories%3A16
- Arrangementer i regi af Randers Bibliotek:
<https://www.randersbib.dk/arrangementer>
- Arrangementer i regi af Viborg Bibliotek:
https://viborgbib.dk/arrangementer?f%5B0%5D=event_categories%3A52

3.2. Formål

På baggrund af ovenstående er formålet med nærværende projekt *Biblioteker fremmer trivsel* på et vidensbaseret grundlag at undersøge, hvordan danske folkebiblioteker bidrager til borgernes trivsel gennem såvel det kendte udlån af bøger og materialer som nye former for kulturformidling, fællesskaber og samskabelse. I Danmark afvikler bibliotekerne hver dag utallige tilbud, som ifølge brugerne gør en positiv forskel for dem. Når

tilbuddene evalueres, udtrykker deltagerne ofte, at det er fællesskabet, den gode stemning, smil og grin, der skaber den gode oplevelse. De indtryk tager bibliotekerne med, når de skaber nye tilbud, men de har savnet solid viden om, *hvorfor* netop disse elementer gør en forskel. Projektet her er designet til at bidrage med en sådan viden ved at lægge et trivselsvidenskabeligt perspektiv på tre velfungerende folkebiblioteker for at opnå en mere nuanceret forståelse af en repræsentativ brugergruppes oplevelser af bibliotekerne. En sådan forståelse vil indebære kvalificeret viden om, hvorfor de vellykkede ting, bibliotekerne gør, virker, såvel som hvad bibliotekerne kan/bør gøre mere af, og måske hvordan de kan nå målgrupper, de ikke når i dag.

3.3. Konkrete mål, deltagere og organisering

Projektet har som nævnt sigtet mod at bidrage med viden om, hvordan biblioteker kan øge menneskers trivsel og dermed også i dette perspektiv være til gavn for samfundet som helhed. De tre biblioteker har deltaget i et læringsforløb om trivselsfremme, om forskning i trivsel og om metoder til at fremme menneskers trivsel. Projektet har strakt sig over to år (2024-2025) og er gennemført som et aktionsforskningsprojekt i et samarbejde mellem Holstebro Bibliotek, Randers Bibliotek og Viborg Bibliotekerne samt undertegnede forsker, Hans Henrik Knoop. Fra hvert bibliotek har ca. 10 medarbejdere deltaget i forbindelse med dataindsamling, udvikling af interventioner og projektkoordinering. Der er gennemført empiriske undersøgelser af brugeroplevelser i eksisterende bibliotekstilbud (dvs. oplevelser af bibliotekerne såvel som oplevelser af arrangementer i biblioteksregi) på de tre biblioteker ud fra videnskabeligt veldokumenterede dimensioner/fremmere af trivsel. Hvert bibliotek har inden for projektets fælles metodiske ramme indsamlet data blandt egne brugere og har derudover bidraget med egne eksperimenter/interventioner og refleksionsforløb.

Konkret har projektet involveret følgende deltagere:

- Projektejer:
 - o Lene Graugaard-Jensen, Chef for litteratur og læring, Randers Bibliotek
- Styregruppe:
 - o Lene Graugaard-Jensen, Chef for litteratur og læring, Randers Bibliotek,
 - o Trine Petersen, Biblioteksleder, Holstebro Bibliotek,
 - o Sarah Schimmell Holm, Afdelingsleder for Kultur og Oplevelse, Viborg Bibliotekerne
- Projektleder:
 - o Mai Kordelin Paulsen, Projektleder og litteraturformidler, Randers Bibliotek
- Forsker:
 - o Hans Henrik Knoop, Aarhus Universitet og Det Nationale Videncenter for Positiv Psykologi
- Projektgruppe:

- o Dorthe Meyer Andreassen, Bibliotekar, Randers Bibliotek
- o Lena Koldsø, Formidler, Randers Bibliotek
- o Martin Minka Jensen, Redaktør, Randers Bibliotek
- o Kathrine Sørensen Bech, Bibliotekar, Holstebro Bibliotek
- o Mette Holmegaard, Arrangementskoordinator, Holstebro Bibliotek
- o Birthe Sejer Werge, Bibliotekar, Holstebro Bibliotek
- o Anja Toft Ingwersen, Kulturformidler, Viborg Bibliotekerne
- o Merete Johansen, Bibliotekar, Viborg Bibliotekerne
- o Mie Olesen, Kulturformidler, Viborg Bibliotekerne
- o Andre kollegaer, ad hoc-hjælp og deltagelse på hvert af de tre projektbiblioteker.

3.4. Aktionsforskning som tilgang

Projektet har været tilrettelagt som et aktionsforskningsprojekt. Aktionsforskningens grundidé er, at viden skabes *gennem handling og refleksion i praksis*. Forskningens mål er ikke blot at forstå, men at forbedre praksis gennem deltagernes aktive medvirken. I dette projekt har det betydet, at bibliotekarer, kulturformidlere og forsker i fællesskab har målt ca. 40 dimensioner/fremmere af trivsel blandt brugere af bibliotekerne og deltagere ved bibliotekernes arrangementer med henblik på at:

1. Identificere styrker og behov
2. Planlægge tiltag til at videreudvikle styrkerne og imødekomme behovene – både i hverdagsarbejdet og gennem særlige interventioner
3. Reflektere over erfaringerne
4. Justere indsatserne løbende.

Resultatet er en kombination af løbende lokal innovation og fælles læring, hvor biblioteket reelt bliver et laboratorium for udforskning og fremme af trivsel i lokalsamfundet; selvfølgelig på skuldrene af hidtidig forskning, som vi ser nærmere på i følgende kapitel.

4. BIBLIOTEKER OG TRIVSEL – INTERNATIONALE OG NORDISKE FORSKNINGSINDSIGTER

Den internationale forskningslitteratur peger samlet på, at folkebiblioteker ikke blot er kultur- og vidensinstitutioner, men også fungerer som centrale trivselsfremmende infrastrukturer i det moderne velfærdssamfund. På tværs af lande og metoder beskrives biblioteker som steder, der styrker mental sundhed, social sammenhængskraft, læring, livskvalitet og lokalsamfunds robusthed.

En første hovedlinje i forskningen handler om biblioteker som lavtærskel-sundheds- og trivselsressource. Tværsnitsstudier og *mixed-methods*-undersøgelser fra blandt andet England og USA viser, at biblioteksbrugere rapporterer højere subjektivt velbefindende, bedre oplevet helbred og mindre ensomhed end ikke-brugere, når der kontrolleres for sociodemografiske forskelle. Bibliotekerne bidrager her særligt gennem trygge, ikke-stigmatiserende rum, lettilgængelig information om sundhed og hverdagsmestring, samt programmer, der kobler kultur, fællesskab og mental sundhed (fx biblioterapi og læsefællesskaber).

En anden hovedlinje handler om social kapital, fællesskaber og “*third places*”. Skandinaviske studier, især fra Danmark og Norge, dokumenterer, at biblioteker fungerer som såkaldte *low intensive meeting places* – hverdagsarenaer, hvor mennesker mødes uformelt på tværs af social, kulturel og økonomisk baggrund. Her opbygges både *bonding* (tæt fællesskab), *bridging* (broer mellem grupper) og *linking* som social kapital (tillidsfulde relationer til institutioner). Bibliotekerne beskrives som nogle af de mest tillidsvækkende offentlige institutioner, og de forbindes med øget social sammenhængskraft, demokratisk deltagelse og *community resilience* – særligt i landdistrikter og socialt udsatte områder.

En tredje hovedlinje fokuserer på læring, kompetence og livslang udvikling. Etnografiske studier og survey-undersøgelser viser, at biblioteker understøtter livslang læring på borgernes egne præmisser. Brugere fremhæver muligheden for fordybelse, nysgerrighed og personlig udvikling uden eksamenspres, samt støtte til digital mestring – ikke mindst blandt ældre og borgere med begrænsede uddannelsesressourcer. I nyere studier kobles dette direkte til teorier fra positiv psykologi (bl.a. PERMA, selvbestemmelsesteori og flow-teori): Bibliotekerne skaber rammer for positive følelser, engagement, oplevet kompetence, tilhørsforhold og mening.

Endelig dokumenterer flere større reviews og policy-rapporter sammenhænge på samfundsniveau mellem biblioteksinfrastruktur og bredere indikatorer for social trivsel, skoleeffektivitet og *community health*. Bibliotekerne beskrives her som en form for “social lim” eller “*connective tissue*”, der forbinder borgere, institutioner og civilsamfund, og som dermed bidrager til både individuel trivsel og samfundets samlede robusthed.

På tværs af denne litteratur tegner der sig et relativt konsistent billede: Offentlige biblioteker fremmer trivsel gennem en kombination af trygge rum, meningsfulde aktiviteter, fællesskaber og adgang til viden og støtte. Samtidig peger flere forfattere på, at netop trivselsdimensionen historisk har været underbelyst i biblioteksforskningen. Her bidrager nærværende projekt *Biblioteker fremmer trivsel* med ny, systematisk viden i en dansk kontekst, som både bekræfter og nuancerer den internationale forskningsområde.

Nedenstående oversigt samler centrale internationale og nordiske studier, der dokumenterer offentlige bibliotekers betydning for trivsel, sundhed, social sammenhængskraft, læring og livskvalitet. Oversigten fungerer som en del af baggrunden for nærværende projekt og kan bruges som kildegrundlag i senere rapporter og artikler også.

Samlet peger forskningen i oversigten på, at folkebiblioteker fremmer trivsel gennem tre hovedspor:

- 1) Individniveau: Øget mental ro, oplevelse af tryghed, læringsglæde, digital mestring og personlig udvikling.
- 2) Fællesskabsniveau: Biblioteker fungerer som mødesteder, der reducerer ensomhed, skaber social kapital og styrker deltagelse.
- 3) Samfundsniveau: Biblioteker understøtter folkesundhed, uddannelse, demokrati og *community resilience* – særligt for udsatte grupper.

De inkluderede studier anvender både spørgeskemaer, interviews, etnografiske feltstudier, big-data-analyser, økonometriske modeller og systematiske reviews. Tilsammen bidrager de til et solidt evidensgrundlag for at forstå biblioteker som trivselsfremmende infrastruktur.

Reference (APA) + link	Metodebeskrivelse	Trivselsindikatorer	Nøgleindsigter
Karki, M., El Asmar, M. L., Riboli Sasco, E., El-Osta, A., et al. (2024). Public libraries to promote public health and wellbeing: A cross-sectional study of community-dwelling adults. BMC Public Health, 24, 1226. https://doi.org/10.1186/s12889-024-18535-5	Mixed-methods tvær-snitstudie fra England: Online spørgeskema til biblioteksbrugere kombineret med semistrukturerede interviews med brugere og personale.	Selvrapporteret mental og fysisk trivsel; oplevet tryghed; social tilknytning; brug af sundhedsrelaterede tilbud i biblioteket.	Dokumenterer, at biblioteker fungerer som lavtærskel-ressource for sundhed og trivsel – især gennem trygge rum, social kontakt og adgang til sundhedsinformation.
Philbin, M. M., Parker, C. M., Flaherty, M. G., & Hirsch, J. S. (2019). Public libraries: A community-level resource to advance population	Scoping review og policyanalyse af amerikanske folke- og lokalsamfundsbiblioteker	Adgang til sundhedsinformation; sundhedslitteracitet; forebyggende aktiviteter; partnerskaber	Konkluderer, at biblioteker rummer et stort, endnu delvist uudnyttet potentiale som mesonit-

health. Journal of Community Health, 44(1), 192–199. https://doi.org/10.1007/s10900-018-0547-4	med fokus på biblioteket som del af folkesundhedssystemet.	mellem biblioteker og sundhedsaktører.	veau-aktør i folkesundhed – særligt for udsatte og underbetjente grupper.
Chow, A. S., & Tian, Q. (2019). Public libraries positively impact quality of life: A big data study. Public Library Quarterly, 40(1), 1–32. https://doi.org/10.1080/01616846.2019.1632105	Kvantitativ big-data-analyse af ti års biblioteksstatistik fra North Carolina koblet med regionale indikatorer for livskvalitet og sociodemografi.	Samfundsniveau-mål for quality of life (uddannelse, økonomi, social sammenhængskraft); biblioteksbesøg; udlån; programdeltagelse.	Finder robuste positive sammenhænge mellem biblioteksbrug og flere mål for livskvalitet på kommuneniveau – biblioteker bidrager målbart til samfundstrivsel.
Millett, A. C., Burrows, K., & Richards, S. (2025). Suffolk Libraries: Enhancing well-being within its community. The Journal of Positive Psychology. Advance online publication. https://doi.org/10.1080/17439760.2025.2502484	To-delt kvantitativt studie af brugere i Suffolk Libraries (England): 1) tværsnitssurvey om biblioteksbrug, ensomhed og social tilknytning; 2) pre-/post-måling af deltagere i aktivitetsforløb.	Ensomhed; social connectedness og social assurance; lykke; livstilfredshed; mental velbefindende.	Hyppigere biblioteksbrug hænger sammen med lavere ensomhed og højere social tilknytning. Deltagelse i aktiviteter øger trivsel og livstilfredshed målt kort efter forløb.
Fujiwara, D., Lawton, R., & Mourato, S. (2015). The health and wellbeing benefits of public libraries. Arts Council England. https://www.artscouncil.org.uk/research-and-data/health-and-wellbeing-benefits-public-libraries	Økonometrisk analyse baseret på britiske surveydata, hvor biblioteksbrug kobles til selvrapporteret sundhed og velbefindende samt økonomisk værdisætning af effekterne.	Selvrapporteret helbred; subjektivt velbefindende; brug af biblioteksservice; socio-økonomiske variable.	Viser, at biblioteksbrug er forbundet med højere sandsynlighed for at rapportere godt helbred og højere subjektivt velbefindende – og kvantificerer den økonomiske værdi af denne effekt.
SGS Economics & Planning & Prescience Research. (2022). The Health and Wellbeing Benefits of Public Libraries Across Victoria. State Library Victoria & Public Libraries Victoria. https://www.slv.vic.gov.au/interact-with-us/scholarships-awards/libraries-health-and-wellbeing-innovation-grants	Stor repræsentativ survey i delstaten Victoria kombineret med choice-modellering og cost-benefit-analyse.	Subjektiv health and wellbeing-score; biblioteksengagement; brugsmønstre; deltagelse i programmer.	Finder, at engagement i offentlige biblioteker er forbundet med ca. 8 % højere subjektivt helbred og velbefindende. Biblioteker giver samfundsøkonomisk afkast, der klart overstiger driftsomkostningerne.
Blatt, D., Maloney, E. K., Pawelski, J. O., & Cotter, K. N. (2024). Libraries & Well-Being: A Case Study from The New York Public Library. New York Public Library & University of Pennsylvania.	Stor survey blandt ca. 2.000 NYPL-brugere analyseret med PERMA-modellen fra positiv psykologi; kombinerer kvantitative analyser med kvalitative citater.	Positive Emotion, Engagement, Relationships, Meaning, Accomplishment (PERMA); oplevet stabilitet, håb og personlig udvikling.	Dokumenterer, at biblioteksbrugerne oplever markante bidrag til trivsel på tværs af alle PERMA-dimensioner, særligt for borgere i socioøkonomisk udfordrede områder.

https://www.nypl.org/spotlight/libraries-well-being-report			
Seismonaut & Roskilde Central Library. (2021). The impact of public libraries in Denmark: A haven in our community. Roskilde Bibliotekerne. https://www.roskilde-bib.dk/sites/default/files/2024-10/roskilde-bib_folkebibliotekets_betydning_for_borgerne_i_danmark_eng_final_O.pdf	Nationalt dansk effektivitetsstudie med repræsentativ survey, kvalitative interviews og observationsstudier.	Oplevelse af biblioteket som et sted med perspektiv, kreativitet og fællesskab; tillid til biblioteket; individuelle forandringshistorier.	Identificerer fire centrale virkningsdimensioner: frirum, perspektiv, kreativitet og fællesskab. Understreger biblioteket som følelsesmæssigt og socialt anker i danskernes hverdagsliv.
Svensden, G. L. H. (2013). Libraries in the creation of social capital: The case of branch libraries in rural Denmark. Library & Information Science Research, 35(1), 13–21. https://findresearcher.sdu.dk/ws/portalfiles/portal/141829621/Libraries_in_the_creation_of_social_capital_last_text_version_PURE.pdf	Survey blandt ledere af danske filialbiblioteker i landdistrikter kombineret med teoretisk analyse af social kapital.	Social kapital (bonding, bridging, linking); lokalsamfundsen engagement; uformelle netværk.	Konkluderer, at landdistriktsbiblioteker fungerer som stærke generatore af social kapital og dermed styrker lokal trivsel og sammenhængskraft.
Vårheim, A., Steinmo, S., & Ide, E. (2008). Do libraries matter? Public libraries and the creation of social capital. Journal of Documentation, 64(6), 877–892. https://doi.org/10.1108/00220410810912433	Kvantitativ analyse af biblioteksbrug kombineret med surveydata om tillid og sociale relationer; fokus på Norge.	Generel og institutionel tillid; social kapital; biblioteksbrug; demografiske variable.	Finder, at brug af offentlige biblioteker er positivt associeret med forskellige former for social kapital, og argumenterer for biblioteker som vigtige infrastrukturinstitutioner i velfærdsstaten.
Audunson, R., Vårheim, A., Aabø, S., & Holm, E. D. (2007). Public libraries, social capital, and low intensive meeting places. Information Research, 12(4), colis20. http://informationr.net/ir/12-4/colis/colis20.html	Survey- og casestudie af norske biblioteker med fokus på biblioteket som "low intensive meeting place" for svage og stærke bånd i lokalsamfundet.	Brugsmønstre; oplevet mødepladsfunktion; social kontakt på tværs af grupper.	Introducerer begrebet <i>low intensive meeting places</i> og viser, hvordan biblioteker kan skabe social kapital gennem uformelle, lavforpligtende møder.
Vårheim, A. (2009). Public libraries: Places creating social capital? Library Hi Tech, 27(3), 372–381.	Teoretisk-empirisk artikel, der sammenfatter forskning i biblioteker og social kapital	Tillid; netværk; social kapital generelt og institutionelt; biblioteksbrug.	Argumenterer for, at biblioteker har et særligt potentiale til at skabe social kapital,

https://doi.org/10.1108/07378830910988504	og diskuterer mekanismerne bag.		især gennem tillidsvækkende praksisser og inkluderende rum.
Vårheim, A. (2017). Public libraries, community resilience, and social capital. In: <i>Information Research</i> , 22(1), colis1642. http://informationr.net/ir/22-1/colis/colis1642.html	Teoretisk review og analyse af, hvordan biblioteker bidrager til <i>community resilience</i> gennem social kapital, med eksempler fra katastrofe- og krisesituationer.	<i>Community resilience</i> ; social kapital; biblioteksroller i kriser og genopretning.	Konkluderer, at biblioteker kan styrke lokalsamfunds tilpasnings-evne og robusthed før, under og efter kriser, blandt andet som informations- og mødesteder.
Aabø, S., Audunson, R., & Vårheim, A. (2010). How do public libraries function as meeting places? <i>Library & Information Science Research</i> , 32(1), 16–26. https://doi.org/10.1016/j.lisr.2009.07.008	Repræsentativ befolkningsurvey i tre bydele i Oslo med forskellige demografiske profiler; analyserer, hvordan og af hvem biblioteker bruges som mødesteder.	Brug af biblioteket som offentlig plads; møde med forskellige mennesker; deltagelse i aktiviteter; oplevelse af biblioteket som offentlig sfære.	Viser, at biblioteker fungerer som mangfoldige mødesteder og at fællesskabsengagement er vigtigere end demografi for brugen af biblioteket som socialt rum.
Aabø, S., & Audunson, R. (2012). Use of library space and the library as place. <i>Library & Information Science Research</i> , 34(2), 138–149. https://doi.org/10.1016/j.lisr.2011.06.002	Kvantitativ undersøgelse af brugen af biblioteksrum i Norge; spørgeskemaer koblet til observationer og statistik.	Typer af brug (læsning, studie, socialt samvær, aktiviteter); oplevet kvalitet af rummet; følelse af at høre til.	Understreger betydningen af det fysiske bibliotek som sted for ro, fordybelse og uformelle fællesskaber.
Sørensen, K. M. (2021). Where's the value? The worth of public libraries: A systematic review of findings, methods and research gaps. <i>Library & Information Science Research</i> , 43(1), 101067. https://doi.org/10.1016/j.lisr.2020.101067	Systematisk review af 39 empiriske studier om public libraries' værdi, udvalgt fra mere end 16.000 referencer.	Forskellige værdimensioner: Læring, kultur, demokrati, fællesskab, trivsel og økonomisk værdi.	Konkluderer, at biblioteker konsekvent fremstår som højt værdsatte fællesskabsressourcer; peger på behov for mere målrettet forskning i konkrete trivsels- og sundhedseffekter.
Ejgod Hansen, L., Eriksson, B., & Nordentoft, K. (2023). Participation in Cultural Centres in Denmark. Aarhus University. https://doi.org/10.7146/aul.505	Survey- og interview-baseret undersøgelse af deltagelse i danske kulturcentre (inklusive biblioteker) med fokus på hvem, der deltager, og hvad de får ud af det.	Deltagelse i kulturaktiviteter; oplevet livskvalitet; social tilknytning; oplevet meningsfuldhed.	Viser, at kulturcentre og biblioteker fungerer som hverdagsfællesskaber, der især gavner grupper med begrænset deltagelse i anden kulturel aktivitet og bidrager til social inklusion.
Casselden, B. (2023). Not like riding a bike: How public libraries facilitate older people's digital inclusion	Kvalitativ undersøgelse af ældres brug af folkebiblioteker til digital støtte under COVID-19, baseret på	Digital inklusion; oplevet selvtillid og kompetence; social støtte; oplevet autonomi og mestring.	Viser, at biblioteker spiller en central rolle i at mindske digital ulighed for ældre og styrke de-

during the Covid-19 pandemic. <i>Journal of Librarianship and Information Science</i> , 55(3), 704–718. https://doi.org/10.1177/09610006221101898	interviews og observationer i britiske biblioteker.		res oplevelse af deltagelse, autonomi og tryghed i en digitaliseret hverdag.
Naji, S. (2018). An ethnographic case study of the role of public libraries in facilitating lifelong learning activities in the North of England. University of Huddersfield. https://eprints.hud.ac.uk/id/eprint/34666/	Etnografisk casestudie af et britisk folkebibliotek som ramme for livslang læring med deltagende observation og interviews med brugere og personale.	Livslang læring; oplevet læringsudbytte; personlig udvikling; social deltagelse.	Understreger bibliotekets rolle som uformelt læringsmiljø, hvor borgere kan udvikle kompetencer og identitet på egne præmisser i et trygt fællesskab.
Loach, K., Rowley, J., & Griffiths, J. (2017). Cultural sustainability as a strategy for the survival of public libraries. <i>International Journal of Cultural Policy</i> , 23(2), 186–199. https://doi.org/10.1080/10286632.2016.1184657	Kvalitativ og konceptuel analyse af, hvordan biblioteker kan overleve og trives ved at styrke deres rolle i kulturel bæredygtighed og community engagement.	Kulturel deltagelse; social sammenhængskraft; oplevet værdi for lokalsamfundet.	Argumenterer for, at biblioteker bør fokusere på kulturel og social værdi – herunder trivsel og fællesskab – snarere end kun traditionelle outputmål.
State Library Victoria & Public Libraries Victoria. (2020). Stand by me: The contribution of public libraries to the well-being of older people. Arts Council England / Libraries Taskforce.	Sektorrapport baseret på cases og kvalitative data fra britiske biblioteker med programmer målrettet ældre.	Ældres sociale deltagelse; ensomhed; uafhængig livsførelse; oplevet livskvalitet.	Påviser, at biblioteksprogrammer kan reducere ensomhed og støtte ældre i at leve selvstændigt og socialt forbundet – bl.a. gennem læsegrupper, sociale aktiviteter og demensvenlige tiltag.
McKenna-Aspell, J. L. (2023). Public libraries in England: An examination of their impact as a public health intervention. (PhD thesis). University of Sheffield. https://etheses.whiterose.ac.uk/id/eprint/34406/	Mixed-methods Ph.d.-afhandling, der undersøger engelske bibliotekers rolle som folkesundhedsintervention via dokumentanalyse, interviews og surveydata.	Selvrapporteret helbred; brug af sundhedsrelaterede biblioteksaktiviteter; opfattelse af biblioteket som sundhedsresource.	Konkluderer, at biblioteker allerede fungerer som de facto folkesundhedsaktører og anbefaler, at dette potentiale anerkendes og styrkes politisk.
Norton, M. H., Stern, M. J., Meyers, J., & DeYoung, E. (2021). Understanding the social wellbeing impacts of the nation's libraries and museums. Institute of Museum and Library Services.	National kvantitativ analyse i USA, der kobler data om biblioteker/museer til indeks for social wellbeing på countyniveau, suppleret med casestudier.	Community health; skoleeffektivitet; økonomisk velbefindende; social tilknytning; institutionel tilstedeværelse.	Finder, at tilstedeværelsen af biblioteker og museer hænger sammen med bedre community health og skoleeffektivitet, særligt i landdistrikter – og at de

https://www.ims.gov/publications/understanding-social-wellbeing-impacts-nations-libraries-and-museums			fungerer som "connective tissue" i lokalsamfundet.
Guillen-Royo, M., et al. (2025). Sharing for wellbeing and sustainability: Lending sports and outdoor equipment in public libraries in Norway. <i>Journal of Cleaner Production</i> , 460, 142984. https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2025.142984	Blandet kvalitativ og kvantitativ analyse af norske bibliotekers udlån af sports- og friluftsudstyr, herunder interviews og spørgeskemaer til brugere.	Fysisk aktivitet; oplevet trivsel; fællesskabsfølelse; oplevet bæredygtighed og økonomisk inklusion.	Viser, at deleordninger via biblioteker giver øget adgang til sunde fritidsaktiviteter og styrker både fysisk og mental trivsel, især for økonomisk udsatte borgere.
Lifelong learning and library programming for third agers. (2016). In <i>Lifelong Learning in Public Libraries</i> (konferencepaper).	Kvalitativ og konceptuel gennemgang af, hvordan biblioteker kan understøtte livslang læring blandt "third agers" (aktive ældre) gennem målrettede programmer.	Livslang læring; oplevet meningsfuldhed; social deltagelse; personlig vækst i alderdommen.	Understreger folkebibliotekets potentiale som lærings- og udviklingsrum for ældre, der ønsker at bevare engagement, nysgerrighed og fællesskab.
Armas, M. C. de. (2019). <i>The Library Improving Life for Older Adults</i> . <i>Library Trends</i> , 67(4), 630–641. https://doi.org/10.1353/lib.2019.0014	Kvalitativt studie med observationer og interviews.	Biblioteket forbedrer ældres livskvalitet gennem sociale aktiviteter, adgang til information og fællesskab	Viser at biblioteker understøtter social trivsel og mental sundhed hos ældre gennem inklusion og fællesskab.
Audunson, R., Aabø, S., Blomgren, R., Evjen, S., Jochumsen, H., Larsen, H., Rasmussen, C. H., Vårheim, A., Johnston, J., & Koizumi, M. (2019). <i>Public libraries as an infrastructure for a sustainable public sphere: A comprehensive review of research</i> . <i>Journal of Documentation</i> , 75(4), 773–790. https://doi.org/10.1108/JD-10-2018-0157	Systematisk litteraturreview.	Review viser at biblioteker understøtter demokratisk deltagelse, social integration og læring.	Indikerer at biblioteker fremmer trivsel gennem social inklusion, livslang læring og deltagelse i fællesskaber.
Bossaller, J., Long, B. S., & Vardell, E. (2024). <i>Connections are the Opposite of Addiction: Recovery Reading Groups in Public Libraries</i> . <i>Public Library Quarterly</i> , 43(1), 62–79. https://doi.org/10.1080/01616846.2023.2223100	Kvalitativt casestudie.	Recovery-læsegrupper hjælper personer i afhængighedsbehandling med social støtte og selvudvikling.	Viser at biblioteker kan fremme mental trivsel ved at tilbyde strukturerede sociale aktiviteter og fællesskaber for sårbare grupper.

Bundy, A. (2005). <i>COMMUNITY CRITICAL: AUSTRALIAN PUBLIC LIBRARIES SERVING SENIORS</i> . APLIS, 18(4), 158–169.	Kvalitativt studie med interviews og observationer.	Biblioteker tilbyder programmer og tjenester, der styrker ældres deltagelse og velbefindende.	Understreger bibliotekernes rolle i at skabe sociale netværk og aktiviteter, der øger trivsel blandt seniorer.
Chow, A., & Tian, Q. (2021). <i>Public Libraries Positively Impact Quality of Life: A Big Data Study</i> . Public Library Quarterly, 40(1), 1–32.	Kvantitativt studie med stor population.	Dataanalyse viser signifikant positiv effekt af biblioteksbesøg på livskvalitet.	Indikerer at biblioteker direkte kan forbedre trivsel gennem adgang til information, sociale aktiviteter og kulturelle ressourcer.
Ferreira, F. B., & De Albuquerque Siebra, S. (2021). <i>Librarians' social responsibility in public libraries dimensions and actions</i> . Revista Digital de Biblioteconomia e Ciencia da Informacao, 19. https://doi.org/10.20396/RDBC.V20I00.8665764	Kvalitativt studie.	Studiet beskriver bibliotekarers sociale ansvar og aktiviteter, der fremmer fællesskab.	Viser at bibliotekarere kan aktivt bidrage til trivsel gennem sociale programmer og oplysning.
Fujiwara, D., Lawton, R. N., & Mourato, S. (2019). <i>More than a good book: Contingent valuation of public library services in England</i> . Journal of Cultural Economics, 43(4), 639–666. https://doi.org/10.1007/s10824-019-09369-w	Kvantitativt studie.	Studiet viser, at offentligheden værdsætter biblioteksytelser højt, både kulturelt og socialt.	Viser bibliotekernes værdi for samfundets trivsel og livskvalitet.
Fujiwara, D., Lawton, R. N., & Mourato, S. (2022). <i>More than a good book: Contingent valuation of public library services in England</i> . I <i>The Economics of Books and Reading</i> (s. 123–150). https://doi.org/10.1007/978-3-031-18199-3_6	Kvantitativ studie.	Gentager tidligere findings med økonomisk vurdering af bibliotekers sociale værdi.	Understreger biblioteker som ressource for social trivsel og kulturel deltagelse.
Karki, M., El Asmar, M. L., Sasco, E. R., & El-Osta, A. (2024). <i>Public libraries to promote public health and wellbeing: A cross-sectional study of community-dwelling adults</i> . BMC Public Health, 24(1), 1–15. https://doi.org/10.1186/s12889-024-18535-5	Tværsnitsstudie.	Biblioteker har positiv effekt på borgeres sundhed og velvære.	Viser at biblioteker understøtter fysisk og mental trivsel gennem sundhedsfremmende programmer og adgang til information.
Knapp, A. A., Hersch, E., Wijaya, C., Herrera, M. A.,	Kvalitativt designstudie.	Undersøger implementering af digitale	Viser at biblioteker kan fremme trivsel ved at

Kruzan, K. P., Carroll, A. J., et al. (2023). <i>"The library is so much more than books": Considerations for the design and implementation of teen digital mental health services in public libraries</i> . <i>Frontiers in Digital Health</i> , 5. https://doi.org/10.3389/fdgth.2023.1183319		mental sundhedsservices for unge i biblioteker.	tilbyde mental sundhedsstøtte og digitale ressourcer.
Lenstra, N., & Oguz, F. (2020). <i>Physical and social health at the library: Studying small and rural public libraries as venues for group fitness among older adults</i> . <i>Proceedings of the Association for Information Science and Technology</i> , 57(1). https://doi.org/10.1002/pr.a2.211	Kvantitativt studie.	Biblioteker som arena for gruppefitness øger fysisk og social trivsel hos ældre.	Viser bibliotekers rolle i fysisk aktivitet og social interaktion som trivselsskabende aktiviteter.
Lenstra, N., Oguz, F., D'Arpa, C., & Wilson, L. S. (2022). <i>Exercising at the Library: Small and Rural Public Libraries in the Lives of Older Adults</i> . <i>Library Quarterly</i> , 92(1), 5–23. https://doi.org/10.1086/717232	Kvalitativt studie	Studie af ældre, der deltager i biblioteks-baserede træningsprogrammer, viser øget livskvalitet.	Biblioteker kan fremme fysisk sundhed, socialt engagement og mental trivsel hos ældre.
Lo, P., He, M., & Liu, Y. (2019). <i>Social inclusion and social capital of the Shanghai Library as a community place for self-improvement</i> . <i>Library Hi Tech</i> , 37(2), 197–218. https://doi.org/10.1108/LHT-04-2018-0056	Kvalitativt studie.	Biblioteket fungerer som socialt mødested, der øger social kapital og inklusion.	Viser at biblioteker fremmer trivsel gennem social integration og fællesskabsdannelse.
Peet, L. (2025). <i>ULC Library Insights Report Shows Shifts in Behavior</i> . <i>Library Journal</i> , 150(1), 6–7.	Rapportstudie.	Rapport viser ændringer i biblioteksadfærd, herunder øget digital deltagelse og sociale programmer.	Understreger bibliotekers rolle i trivsel gennem tilpasning til brugernes behov og digitale engagement.
Powell, T. W., Smith, B. D., Offiong, A., Lewis, Q., Kachingwe, O., LoVette, A., & Hwang, A. (2023). <i>Public</i>	Kvalitativt studie.	Bibliotekarere deltager aktivt i sundhedsfremmende programmer for unge.	Viser at biblioteker fremmer trivsel og sundhed gennem partnerskaber og programmer målrettet unge.

<i>Librarians: Partners in Adolescent Health Promotion.</i> Public Library Quarterly, 42(4), 361–372. https://doi.org/10.1080/01616846.2022.2107349			
Racki, E., & Jeong, B. (2020). <i>The Effect of Public Library Programs on Health Services Utilization: A Health Literacy Perspective.</i> Journal of Health and Human Services Administration, 43(2), 131–153. https://doi.org/10.37808/jhhsa.43.2.4	Kvantitativt studie.	Biblioteksprogrammer forbedrer borgeres sundhedsoplysning og brug af sundhedstjenester.	Viser at biblioteker kan fremme trivsel ved at øge sundhedskompetence og adgang til ressourcer.
Shi, Y., & Luo, L. (2020). <i>Meeting Chinese Older Adults' Health Information Needs: The Role of Public Libraries.</i> Library Quarterly, 90(3), 332–348. https://doi.org/10.1086/708961	Kvantitativt survey-studie.	Biblioteker møder ældres informationsbehov og støtter sundhed og trivsel.	Understreger biblioteker som central kilde til sundhedsoplysning og trivsel for ældre.
Zager, S., Haskins, A., Malm, K., & Holt, C. (2016). <i>The Health and Libraries of Public Use Retrospective Study (HeLPURS).</i> Health Information & Libraries Journal, 33(3), 190–203. https://doi.org/10.1111/hir.12144	Retrospektivt studie.	Bibliotekers programmer har positiv effekt på fysisk og mental sundhed.	Viser biblioteker som vigtige aktører for sundhedsfremme og trivsel i lokalsamfund.
Zanal Abidin, N. S., Shaifuddin, N., & Wan Mohd Saman, W. S. (2023). <i>Systematic Literature Review of the Bibliotherapy Practices in Public Libraries in Supporting Communities' Mental Health and Wellbeing.</i> Public Library Quarterly, 42(2), 124–140.	Systematisk review	Studie som viser, at biblioterapi viser forbedret mental sundhed.	Biblioteker kan fremme trivsel gennem målrettede mentale sundhedsprogrammer og læseinterventioner.
Zionts, N. D., Apter, J., Kuchta, J., & Greenhouse, P. K. (2010). <i>Promoting Consumer Health Literacy: Creation of a Health Information Librarian Fellowship.</i> Reference & User	Kvalitativt programstudie.	Udvikling af bibliotekar-fellowship øger borgeres sundhedskompetence.	Viser at biblioteker kan fremme trivsel ved at styrke borgernes evne til at håndtere sundhedsinformation.

Services Quarterly, 49(4), 350–359. https://doi.org/10.5860/rusq.49n4.350			
--	--	--	--

Tabel 1. International og nordisk forskning i biblioteker og trivselsfremme.

4.1. Sammenfatning af forskningsindsigterne

De internationale studier peger entydigt på, at biblioteker i stigende grad fungerer som væsentlige arenaer for menneskelig trivsel, social sammenhængskraft og psykologisk velbefindende. Forskningen viser, at biblioteksbrug fremmer følelsen af tilhør, meningsfuldhed og personlig vækst gennem oplevelser af fællesskab, læring og refleksion. Flere nyere undersøgelser (Karki et al., 2024; Morin & LaVertu, 2025; Tukhareli et al., 2024) dokumenterer, at biblioteker kan reducere oplevet ensomhed, stress og psykisk belastning – blandt andet gennem læsegrupper, biblioterapi, sociale arrangementer og inkluderende læringsmiljøer. Disse studier viser, at trivselseffekterne ikke alene skyldes adgangen til litteratur, men også bibliotekets rolle som trygt, ikke-kommercielt rum, hvor borgere mødes på tværs af sociale skel. Biblioteket fungerer her som et *terapeutisk landskab*, hvor deltagelse i kulturelle og sociale aktiviteter understøtter både mental sundhed og social kapital (Tukhareli et al., 2024).

Danske og nordiske studier bekræfter og nuancerer dette billede. Forskningen i Norden fremhæver især bibliotekernes betydning som demokratiske, inkluderende mødesteder og som lokale fællesskaber, der styrker både social tillid og livskvalitet (Delica, 2013; Jochumsen, Rasmussen, & Skot-Hansen, 2013; Blomgren, Hvenegaard Rasmussen, Jochumsen, & Kann-Rasmussen, 2020). Delica (2015) beskriver folkebiblioteket som en generator af *social kapital* og et frirum, hvor borgerne kan opleve både samhørighed og selvbestemmelse, mens Rydbeck et al. (2022) dokumenterer, hvordan "*social reading*" i nordiske biblioteker skaber mening, fællesskab og kulturel trivsel. Projektet *Biblioteker: En vigtig del af fællesskabet* (Roskilde Centralbibliotek & Seismonaut, 2024) viser, at biblioteksbesøg kan øge borgernes oplevelse af glæde, samhørighed og ro i hverdagen. Det bekræfter dermed, at biblioteket kan fungere som en lavtærskel-infrastruktur for mental sundhed og social sammenhængskraft. Samlet set viser de danske og nordiske publikationer således, at biblioteker bidrager til trivsel på mange forskellige måder. Især ved at tilbyde fysiske og sociale mødesteder, hvor borgere oplever tilhør og mening. Ved at tilbyde lavtærskel-adgang til kultur, læring og fællesskab, som er en kvalitet for alle, men ikke mindst for socialt udsatte. Ved at tilbyde social kapital og tillid, som er vigtige forudsætninger for mental sundhed og samfundssammenhæng. Og ved at tilbyde kulturel og de-

mokratisk deltagelse, der styrker identitet, refleksion og håb. Biblioteker skaber fællesskab og tilhører gennem aktiviteter, læring og kulturel dialog. Brugere oplever øget glæde, mening og mental ro ved deltagelse i biblioteksaktiviteter. Biblioteker styrker tillid, relationer og handlekraft – især i udsatte lokalmiljøer. Fysiske omgivelser (lys, arkitektur, lyd) har dokumenterbar effekt på velvære og koncentration. Biblioteker er ikke-stigmatiserende, gratis og åbne for alle: Et afgørende fundament for folkelig trivsel.

Biblioteket fremstår således — i både international og nordisk forskning — som en trivselsfremmende infrastruktur, der kombinerer oplevelse, læring og samvær på unikke måder. Det kan bemærkes, at undersøgelserne viser, at der mange steder i verden er et øget fokus på bibliotekets rolle som aktør i arbejdet med sundhedskompetence (*Health Literacy*), hvor man måske i højere grad end i Danmark har set et potentiale i at lade biblioteket samarbejde med den primære sundhedssektor. Ifølge Sundhedsstyrelsen er sundhedskompetence *en kombination af de personlige kompetencer og ressourcer i omgivelserne, der bestemmer menneskers mulighed for at finde, forstå, vurdere og bruge information til at tage beslutninger om sundhed*. Begrebet inkluderer også *evnen til at kommunikere, fastholde og handle på disse beslutninger*. Nærværende projektet kan med en let omskrivning siges også at fokusere på mental og social sundhedskompetence, idet mental trivsel ofte er noget nært synonymt med mental sundhed, selvom det ikke altid er tilfældet, for så vidt man godt kan trives på trods af en psykisk sygdom – især hvis man lever i omgivelser, som gør ens sygdom irrelevant tilstrækkeligt meget af tiden.

Afslutningsvist skal en enkelt af de nævnte undersøgelser (om sammenhængen mellem offentlige biblioteker i New York City og menneskelig trivsel) nævnes særskilt, fordi den på mange måder ligner nærværende. Der var tale om et samarbejde mellem New York Public Library (NYPL) og Positive Psychology Center ved University of Pennsylvania, og resultaterne dokumenterer bibliotekernes markante betydning for menneskelig trivsel. Undersøgelsen er inspireret af Martin Seligmans PERMA-model, der beskriver fem grundelementer i trivsel: Positive følelser, engagement, relationer, mening og præstation, og undersøgelsen fokuserede på, hvordan biblioteker skaber trivsel – særligt for borgere i socialt udsatte områder. Der blev i 2023 gennemført en spørgeskemaundersøgelse blandt næsten 2.000 biblioteksbrugere på seks sprog. Resultaterne viser også her, at biblioteker tilbyder langt mere end adgang til bøger: De fungerer som trygge, rolige og meningsfulde frirum, der styrker menneskers mentale, sociale og emotionelle trivsel. Centrale fund omfatter:

- 92 % af de adspurgte følte sig mere rolige eller fredfyldte efter et biblioteksbesøg.
- 90 % oplevede øget glæde ved at lære nye ting.
- 77 % rapporterede en stærkere følelse af, at deres liv og handlinger har værdi.
- 59 % følte, at biblioteksbrug styrker deres oplevelse af, at der er mennesker, som virkelig holder af dem.
- 88 % oplevede, at biblioteket har understøttet deres personlige udvikling.

Effekten var særligt stærk blandt borgere i lavindkomstområder, hvor hele 73 % rapporterede, at biblioteksbesøget øgede følelsen af at være omsorgsfuldt forbundet med andre – sammenlignet med 48 % i højindkomstområder. Ifølge forskerne er biblioteker unikke institutioner, fordi de tilbyder gratis og stigmatiseringsfri adgang til fællesskab, fordybelse og håb. Biblioteket stiller ingen krav, men giver et stille rum for vækst, refleksion og forbindelse: "Tavse bastioner af godhed i vores verden," som det udtrykkes. Projektet har ført til nye forskningssamarbejder mellem NYPL og University of Pennsylvania, som nu planlægger en national undersøgelse af bibliotekers bidrag til trivsel i hele USA.

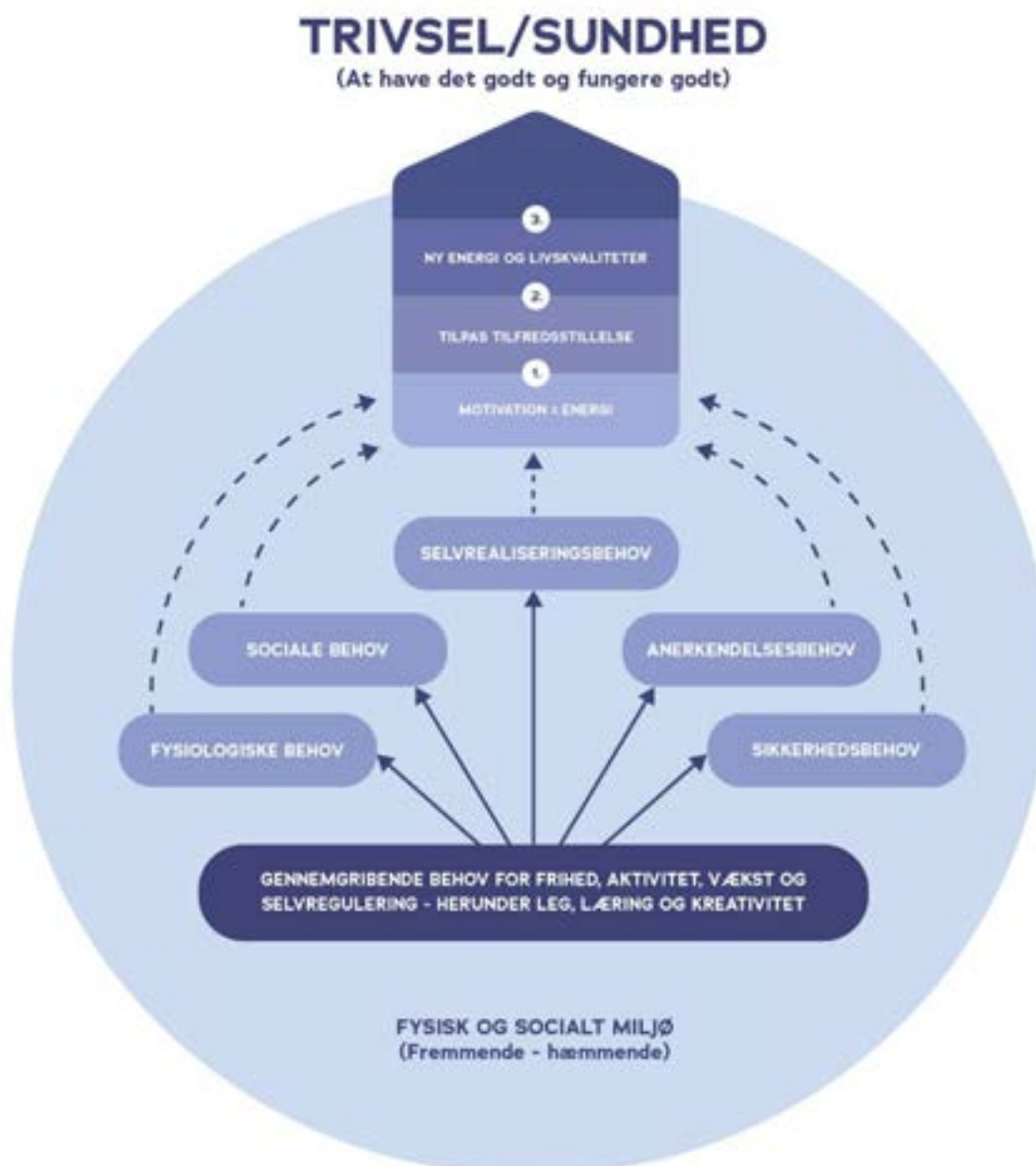
5. TEORETISK BAGGRUND

5.1. En almen teori om trivsel

For at få en både sammenhængende og nuanceret forståelse af trivselsfremme på bibliotekerne har vi i dette projekt taget udgangspunkt i en almen trivselsteori (Knoop, 2023) baseret på almene menneskelige behov, hvor

1. trivsel betragtes som et synonym for sundhed,
2. trivsel er et udtryk for, at en person har det godt og fungerer godt; og
3. trivsel fremmes ved passende tilfredsstillelse af almene behov.

Behovene omfatter: Frihed, fællesskab, aktivitet, koncentreret opmærksomhed, leg, læring, kreativitet, mad, drikke, søvn, hygiejne, sikkerhed, tryghed, kærlighed, samhørighed, anerkendelse, selvrealisering, positive emotioner, engagement, mening, optimisme, betydning og psykologisk immunforsvar. Tilfredsstillelse af behovene kan både underdrives og overdrives, og der er grænser for hvor meget, en person kan udsultes i forhold til et behov, lige som der er grænser for hvor megen tilfredsstillelse er sundt. Så det giver mening at tale om grænseværdier som øvre og nedre grænser for sundheds-/trivselsmæssig bæredygtighed. Fx er der grænser for hvor lidt fysisk næring, man kan nøjes med, før man tager skade, lige som der er grænser for hvor meget, man kan spise af noget, før man tager skade. På samme måde er der grænser for, hvor pessimistisk, man kan være, hvis man skal bevare troen på livet – og for hvor optimistisk, man kan være, hvis man skal undgå at miste livet i utide. Man er selvfølgelig i sin gode ret til at se pessimistisk på fremtiden, men sundhedsmæssigt sammenlignes det med at ryge tre pakker cigaretter om dagen, så det er ikke helt uden risiko. Vor sundhed/trivsel afhænger i høj grad af, hvorvidt vi udvikler kompetence til at holde os inden for grænseværdierne, og som det hedder på engelsk: *Well-being is a skill, not just a response*. Tilfredsstillelse af et behov kan også kaldes en "dimension af trivsel", fordi en given tilfredsstillelse indgår som en del af oplevelsen af at have det godt og fungere godt. Figur 2 er en illustration af teorien.

Figur 1. Trivselsmodellen illustrerer, hvordan universelle, menneskelige behov kan betragtes som vedvarende kilder til en persons trivsel og sundhed. Den illustrerer sammenhængen mellem gennemgribende og specifikke behov, og hvordan behovene skaber motivation for tilfredsstillelse, der, såfremt det lykkes på passende vis, udløser energi og livskvaliteter såsom oplevelser af positive emotioner, engagement, mening, optimisme og betydning, der samlet fremmer trivsel. At lykkes med behovstilfredsstillelse er psykologisk forstærkende, fremmer yderligere motivation (lyst til mere) og er i den forstand psykologisk bæredygtigt. Det fysiske og sociale miljø kan fremme og hæmme en persons trivsel ved at påvirke en hvilken som helst af modellens dimensioner positivt eller negativt, hvilket åbner for en lang række personlige, pædagogiske og ledelsesmæssige muligheder for at fremme trivsel og forebygge mistrivsel (Knoop, 2023).

Trivselsdimensionerne i modellen vurderes i dag at være universelle kilder til trivsel, og de er derfor generelt interessante: Alle har gavn af at kende behovene, alle motiveres af behovene, alle oplever livskvaliteter (såsom positive emotioner, engagement og mening) i forbindelse med tilfredsstillelse af behovene, og alle er mere tilbøjelige til at have det godt og fungere godt, dvs. trives, hvis behovene er tilpas tilfredsstillende.

I nærværende projekt har vi i dette perspektiv ønsket at *kvalificere vurderingen af, hvorfor så mange er glade for at komme på bibliotekerne og deltage i bibliotekernes arrangementer, ved at undersøge biblioteksbrugeres oplevelser af at få deres forskellige behov tilfredsstillet i mødet med bibliotekets tjenester og initiativer.*

5.2. Trivselsmodellen i Figur 2 koblet til anden trivsels-forskning

Der er mange definitioner af trivsel, men heldigvis løber der en rød tråd gennem dem: De indebærer alle, at man *har det godt og fungerer godt*. Dette er ikke stedet for nogen længere gennemgang af teorier om trivsel, men det skal nævnes, tre af verdens mest veldokumenterede, teoribaserede modeller indgår i grundlaget for Figur 2, som vi har brugt som afsæt i dette projekt: Carol Ryffs model for *psykologisk velvære* (1995) Martin Seligmans *PERMA-model* (2011) samt Felicia Hupperts og Timothy Sos (2013) model for *trivsel/flourishing*. Trivselsmodellen i Figur 2 illustrerer en sammenfattende forståelse af trivsel, som ud over disse referencer bygger på almene behov, inspireret af Maslow (1943), Deci & Ryan, 2000) samt nyere systemteori. Figur 3 tydeliggør relationer mellem de nævnte referencer.

Knoops almene trivselsmodel (Figur 2)	Kobling til Ryffs psykologisk velvære	Kobling til Seligmans PERMA	Kobling til Huppert & So (Flourishing)	Biblioteksrelevante indikatorer / spørgeeksempler
Tryghed & sikkerhed	Miljømestring	Positive Emotioner (P)	Fravær af bekymring, oplevet ro	"Når jeg er på biblioteket, føler jeg mig tryk og afslappet."
Samhørighed & kærlighed	Positive relationer	Relationer (R)	Social støtte, tilhørsforhold	"Jeg oplever biblioteket som et sted, hvor man hører til."
Autonomi & frihed	Autonomi	Engagement (E), Mening (M)	Selvbestemmelse, handlekraft	"Jeg kan selv vælge, hvordan jeg bruger min tid og viden på biblioteket."

Knoops almene trivselsmodel (Figur 2)	Kobling til Ryffs psykologisk velvære	Kobling til Seligmans PERMA	Kobling til Huppert & So (Flourishing)	Biblioteksrelevante indikatorer / spørgeeksempler
Anerkendelse & selvværd	Selvaccept	Accomplishment (A), Positive emotioner (P)	Selvtillid, selvspekt	"Jeg oplever, at min viden og mine interesser anerkendes her."
Mening & formål	Formål i livet	Mening (M)	Oplevelse af mening, håb, bidrag	"Mit besøg på biblioteket giver mig inspiration og mening."
Personlig vækst & læring	Personlig vækst	Engagement (E), Præstation (A)	Nysgerrighed, udvikling	"Jeg lærer eller opdager noget nyt, når jeg bruger biblioteket."
Kreativitet & leg	Miljømestring, Personlig vækst	Engagement (E), Positive emotioner (P)	Vitalitet, flow, positive følelser	"Biblioteket inspirerer mig til at være kreativ og tænke nyt."
Koncentreret opmærksomhed / flow	Miljømestring	Engagement (E)	Opmærksomhed, involvering	"Jeg oplever fordybelse, når jeg opholder mig på biblioteket."
Optimisme & håb	Formål i livet	Positive Emotioner (P), Mening (M)	Optimisme, håb	"Et besøg på biblioteket gør mig mere positiv på fremtiden."
Social deltagelse & fællesskab	Positive relationer, Miljømestring	Relationer (R)	Engagement i samfundet	"Jeg deltager gerne i arrangementer og fællesskaber på biblioteket."
Selvrealisering & potentiale	Personlig vækst, Autonomi	Præstation (A)	Kompetence, mestring	"Jeg føler, at jeg udvikler mig som person gennem mine biblioteksoplevelser."
Sundhed & balance	Selvaccept, Miljømestring	Positive Emotioner (P)	Fravær af stress, balance	"Biblioteket bidrager til min mentale eller følelsesmæssige balance."

Tabel 2. Eksempler på hvordan projektets anvendte trivselsmodel 1- Figur 2 – relaterer sig til andre vigtige trivselsreferencer.

Med dette brede udgangspunkt har vi i nærværende projekt udarbejdet spørgeskemaer, interviewguides og observationsguides skræddersyet til biblioteksverdenen. Disse findes som bilag bagest i rapporten.

5.3. Oversigt over trivselsdimensioner og undersøgelseskategorier

Som det fremgår af ovenstående forskningsoversigt, er trivsel undersøgt på mange forskellige parametre og måder, hvilket afspejler den store mangfoldighed af tilgange til at forstå trivsel. Alle tilgangene er dog baseret på en enighed om, at trivsel er udtryk for, at man har det godt og fungerer godt. I det lys er Trivselsmodellen i Figur 2 kompatibel med den tidligere forskning: *Passende tilfredsstillelse af universelle behov fremmer både, at man har det godt og fungerer godt.* Vi kan med andre ord forvente, at de resultater, vi opnår i projektet, vil kunne skrive sig ind i den eksisterende trivselsforskning i biblioteksverdenen, selvom der er anvendt mange forskellige tilgange – og at den vil kunne nuancere denne yderligere.

På denne baggrund har vi i projektet valgt at undersøge biblioteksbrugeres oplevelse af følgende potentielle kilder til trivsel, som sidenhen er blevet tilpasset spørgeskemaer og interviewguides (se Bilag):

Behov for aktiv selvregulering (dvs. selv at kunne bestemme, hvad man retter sin opmærksomhed mod, og hvilken grad af udfordring, man ønsker)

- Frihed til at bevæge sig frit rundt på biblioteket
- Muligheder for at finde gode steder at være på biblioteket
- Frihed til at vælge interessant indhold på biblioteket
- Mulighed for at vælge passende sværhedsgrad på biblioteket
- Overskuelighed som man kan navigere i

Behov for harmonisk personlig vækst (dvs. både at opleve at få nye indsigter, og opleve at indsigterne indgår meningsfuldt i éns samlede verdensbillede)

- Oplevelsen af at biblioteket virker indbydende
- Oplevelsen af at biblioteket vækker nysgerrighed
- Oplevelsen af at lære noget / blive klogere i mødet med biblioteket
- Oplevelsen af samlet set at stå bedre pga. de nye indsigter
- Oplevelsen af at blive mere kreativ i mødet med biblioteket
- Oplevelsen af at biblioteket stimulerer til foretagsomhed
- Oplevelsen af at biblioteket er godt for humøret

Behov for harmonisk social vækst (dvs. både at opleve berigende fællesskaber, og at opleve at kunne bidrage meningsfuldt til disse fællesskaber)

- Oplevelsen af at møde nye mennesker på berigende måder

- Oplevelsen af at kunne bidrage med noget meningsfuldt i sociale sammenhænge

Behov for kropsligt velvære

- Oplevelsen af passende adgang til forplejning (mad og drikke)
- Oplevelsen af velfungerende fysiske rammer – rum – møbler - ergonomi
- Oplevelsen af gode muligheder for at hvile sig om nødvendigt
- Oplevelsen af passende temperatur
- Oplevelsen af passende belysning
- Oplevelsen af god luftkvalitet

Behov for sikkerhed/tryghed

- Oplevelsen af at være tryk på biblioteket
- Oplevelsen af trygge rammer omkring aktiviteter
- Oplevelsen af at biblioteket er et sikkert sted at opholde sig
- Oplevelsen af tillid til folk på biblioteket

Behov for social samhørighed

- Oplevelsen af god social atmosfære
- Oplevelsen af at føle sig velkommen på biblioteket
- Oplevelsen af trygge fællesskaber
- Oplevelsen af lærerige fællesskaber
- Oplevelsen af at kunne bidrage til fællesskaber
- Oplevelsen af at være accepteret som man er på biblioteket

Behov for anerkendelse

- Oplevelsen af at blive værdsat for sin deltagelse
- Oplevelsen af sproglig anerkendelse – fx taknemmelighed og venlighed
- Oplevelsen af nonverbal anerkendelse – fx smil og venlighed
- Oplevelsen af anerkendende værter

Behov for selvrealisering

- Oplevelsen af god æstetik
- Oplevelsen af naturen
- Oplevelsen af funktionel indretning
- Oplevelsen af at kunne engagere sig
- Oplevelsen af at kunne fordybe sig tilstrækkelig længe
- Oplevelsen af at finde mening i nye indsigter og perspektiver
- Oplevelsen af at biblioteket fremmer opfyldelsen af éns mål og drømme
- Oplevelsen af at biblioteket hjælper mig til at engagere mig i større sammenhænge
- Oplevelsen af at tiden på biblioteket er brugt godt
- Oplevelser på biblioteket giver mig mere tro på fremtiden

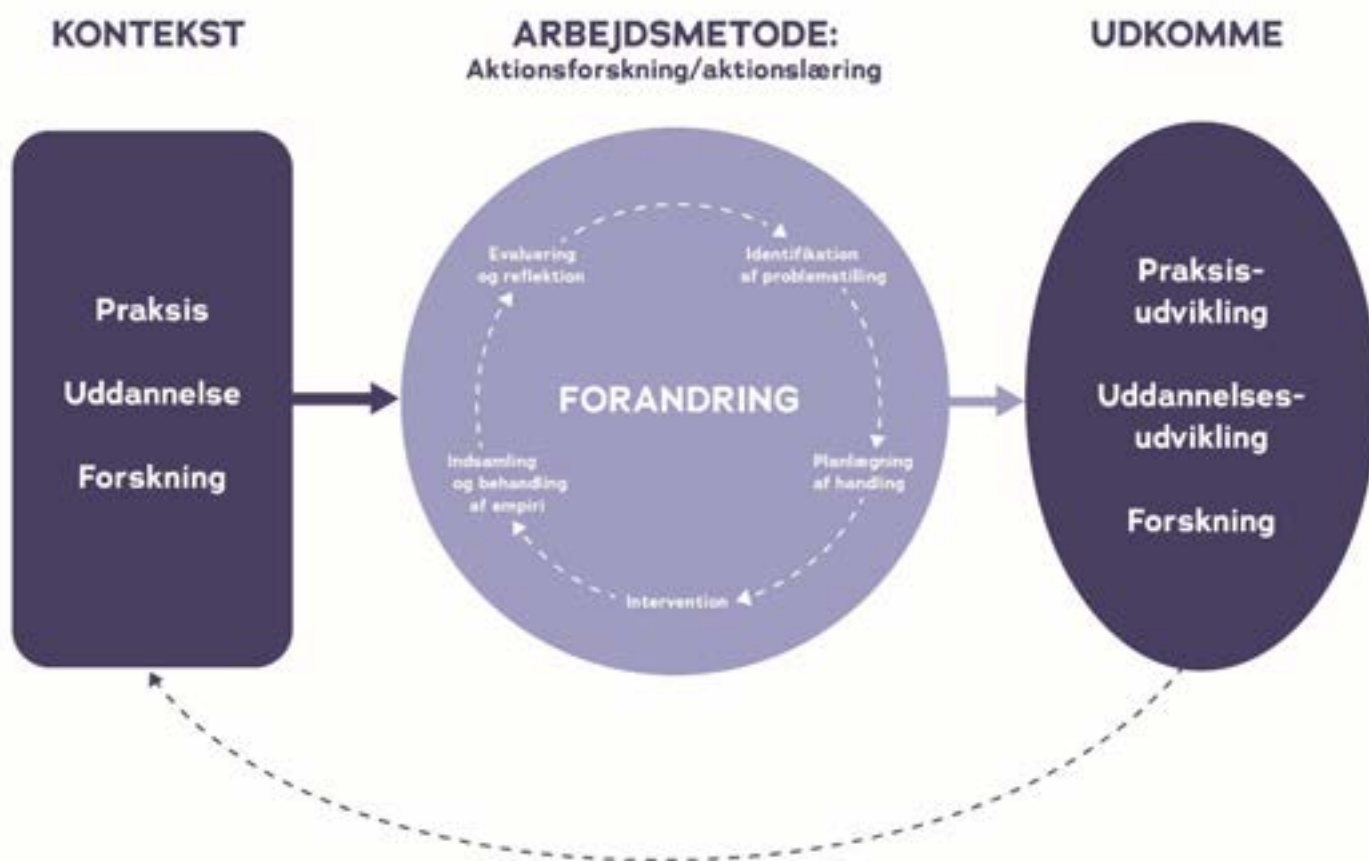
Sammenfattende åbne spørgsmål vedr. trivselsdimensioner

- Kvalitativt
 1. Hvad er det bedste ved at bruge biblioteket?
 2. Hvad ville du ønske var anderledes på biblioteket?
- Kvantitativt
 1. Hvad kunne du ønske dig mere af på biblioteket?
 2. Hvad kunne du ønske dig mindre af på biblioteket?
- Hvad har du lært?
- Hvad undrer dig?

6. METODE OG TILGANG

6.1 Aktionsforskningsdesignet

Projektet er gennemført som et kombineret udviklings- og aktionsforskningsprojekt, hvor deltagerne er blevet introduceret til ny og veldokumenteret viden om trivsel og trivselsfremme. De har fungeret som ”forskere i egen praksis” og har anvendt ny viden og skabt nye indsigter. Disse er blevet formidlet internt i den samlede deltagergruppe, hvis faglige fundament for arbejdet med trivsel og trivselsfremme på den måde er søgt styrket. Og alt dette med henblik på at kvalificere eksisterende bibliotekstilbud og bidrage til udviklingen af nye. Figur 2 illustrerer sammenhængen.

Figur 4. Aktionsforskningen elementer (LabSTEM, SDU, 2023).

Uddybende til Figur 2 kan nævnes:

- *Aktionsforskning er en deltagende og reflekterende forskningsmetodologi fokuseret på praktisk problemløsning i et fællesskab, en organisation eller et uddannelsesmiljø.* Det er en cyklisk proces med planlægning, handling, observation og refleksion med det formål at skabe positiv forandring eller forbedre praksis.
- Styrken ved aktionsforskning ligger i dens *fleksibilitet, iterative natur* og dens *vægt på deltagerens ejerskab, kontrol og handleevne.*
- Der er *ikke en gylden standard for aktionsforskningsdesign*, da varierende kontekster og specifikke mål skaber varierende behov for tilrettelægning.
- I sidste ende er *det stærkeste design for aktionsforskning et, der er fleksibelt, lydhørt over for konteksten og deltagerens behov, og som strengt anvender reflekterende og deltagende principper for at fremme meningsfuld forandring.*

Gennemgående nøglekarakteristika for et robust aktionsforskningsdesign vil dog typisk være:

1. *Deltagende design:* Det er afgørende at engagere interessenter eller deltagere direkte i forskningsprocessen. Dette inkluderer samarbejde om identifikation af problemer, generering af løsninger, implementering og evaluering. Et deltagende design sikrer, at forskningen er relevant og forankret i deltagerens virkelige kontekst.
2. *Cyklisk eller iterativ proces:* Et stærkt aktionsforskningsdesign inkorporerer cyklusser af planlægning, handling, observation og refleksion. Denne iterative proces tillader kontinuerlig læring og tilpasning baseret på observerede resultater og feedback fra deltagerne. Det letter også en dybere forståelse af problemet og effektiviteten af interventioner.
3. *Reflekterende praksis:* Inddragelse af reflekterende praksis i hele forskningsprocessen styrker designet. Refleksion involverer kritisk analyse af de handlinger, der er taget, de observerede resultater og hele processen, inklusive forskerens rolle. Denne refleksion kan føre til nye indsigter, justeringer af strategier og forbedring af praksisser for fremtidige cyklusser.
4. *Triangulering:* Brug af flere metoder til dataindsamling og analyse kan forbedre forskningens troværdighed og pålidelighed. Triangulering indebærer indsamling af data gennem forskellige kilder, metoder eller forskere for at bekræfte fund og sikre, at de ikke er resultatet af en enkelt metode eller bias.
5. *Etiske overvejelser:* Et stærkt aktionsforskningsdesign inkluderer grundige etiske overvejelser, især da deltagerne er aktivt involverede i processen. Dette inkluderer at opnå informeret samtykke, sikre fortrolighed og adressere eventuelle potentielle risici eller skader.
6. *Formidling og implementering af ændringer:* Et robust design planlægger formidlingen af fund og implementeringen af ændringer ud over forskningsindstillingen.

Dette inkluderer at overveje, hvordan resultaterne kan påvirke politik, praksis og teori, samt at engagere interessenter, der kan hjælpe med at gennemføre ændringer.

I nærværende projekt har vi tilstræbt at tage højde for alt dette:

- Projektdeltagerne har været involveret i alle projektets designfaser med løbende muligheder for modificering, hvis der var anledning til det.
- Projektet har gennemløbet flere iterationer med målinger, interventioner, nye målinger etc.
- Der er løbende holdt møder i relevante fora, med henblik på at optimere projektets detaljer.
- Der er anvendt metodetriangulering med brug af spørgeskemaundersøgelser, interviews, voxpop-undersøgelser, og observationer.
- Der har løbende været opmærksomhed på at overholde etiske standarder.
- Og der er kommunikeret direkte og hurtigt, når beslutninger har skullet implementeres eller ændres.

Projektplanen på næste side giver indirekte et billede heraf.

6.2. Projektplan

Forår 2024	Efterår 2024	Forår 2025	Efterår 2025-26
<i>Januar – Marts</i> - Planlægning - Opstarts teoridag - Teori- og metode-dag	<i>August</i> 1. teori- og metode-dag på hvert bibliotek for alle deltagere – aftale om 1. empiriindsamling	<i>Januar - Februar</i> 1. serie udviklingstil-tag / Interventioner	<i>August – December</i> Udarbejdelse af projektrapport
<i>April – Juni</i> Øvelse i at observere og reflektere over tegn på dimensioner af trivsel i bibliotekshverdagen	<i>September - December</i> 1. empiriindsamling og -behandling: - Surveys vedr. oplevelse af bibliotekerne og vedr. biblioteksarrangementerne - Interviews vedr. oplevelse af bibliotekerne - Planlægning af 1. serie udviklingstil-tag/Interventioner	<i>Marts - April</i> 2. serie udviklingstil-tag / interventioner	<i>Januar 26</i> Formidling af resultater på konference og i medier
		<i>Maj – Juli</i> 2. Spørgeskemaundersøgelse vedr. oplevelser af bibliotekerne - Interviews vedr. arrangementer - Voxpop vedr. arrangementer	

Tabel 3. Projektplanen - justeret.

6.3. Dataindsamling: De tre biblioteker og ca. 30 medarbejdere

På hvert af de tre biblioteker deltog en gruppe af medarbejdere og ledere – samlet ca. 10 personer på hvert bibliotek. Medarbejderne var bibliotekarere og/eller kulturformidlere og lederne var ansvarlige for den overordnede koordinering af projektet på flere niveauer.

Projektkoordinationen blev ledet af litteraturformidler Mai Kordelin Paulsen fra Randers Bibliotek. I forbindelse med dataindsamling blev alle deltagere involveret med henblik på at opnå så repræsentativt et sample som muligt.

6.4. Dataindsamlingsmetode: Spørgeskemaundersøgelse /Survey

På hvert bibliotek blev der gennemført spørgeskemaundersøgelser vedr. brugernes oplevelse af biblioteket og brugernes oplevelser af arrangementer i biblioteksregi. Spørgeskemaerne vedr. oplevelsen af biblioteket blev uddelt på bibliotekerne som papirversioner og som hovedprincip udfyldt på stedet. Besvarelsene var anonyme. Når undersøgelserne var gennemført, afleverede bibliotekerne skemaerne samlet til optælling og bearbejdning. Spørgeskemaerne vedr. bibliotekernes arrangementer blev udfyldt umiddelbart efter arrangementerne. Besvarelsene af disse var ligeledes anonyme, og de blev også afleveret samlet til optælling og bearbejdning. I efteråret 2024 besvarede 328 brugere spørgeskemaer vedr. oplevelsen af biblioteket og 581 deltagere spørgeskemaer vedr. bibliotekernes arrangementer. I foråret 2025 besvarede 318 brugere spørgeskemaer vedr. oplevelsen af biblioteket. Se spørgeskemaerne i bilagene.

6.5. Dataindsamlingsmetode: Interviewundersøgelse

I efteråret 2024 blev der gennemført interviewundersøgelser på hvert bibliotek for at opnå dybere indblik i brugernes oplevelser af biblioteket og i foråret 2025 af brugernes oplevelser af bibliotekernes arrangementer. I alt deltog over 50 interviewpersoner. Se interviewguides i bilagene.

6.6. Dataindsamlingsmetode: Voxpop

I foråret 2025 blev der gennemført en voxpop-undersøgelse i forbindelse med bibliotekernes arrangementer. Vi vurderede, at det ville være et godt format som supplement til de længere interviews. Der blev i alt gennemført 253 vox-pop-interviews vedr. arrangementer på de tre biblioteker.

6.7. Dataindsamlingsmetode: Observationer

Der er ikke lavet et egentligt observationsstudie i nærværende projekt, men det skal nævnes, at deltagerne som opvarmning til spørgeskema- og interviewundersøgelserne gennemførte et forløb rettet mod at blive fortrolige med trivselsdimensionerne, ved blandt andet at observere dem udfolde sig i bibliotekshverdagen.

Konkret fik deltagerne således følgende udfordringer i foråret 2024:

1. Forstå trivselsmodellen som den videreudvikling af Maslows behovshierarki, den er. Læs evt. min rundsendte artikel ”Bidrag til en almen teori om trivsel”, hvor Hans Henrik Knoop redegør nærmere for modellen i sidste del.
2. Forstå sammenhængen mellem behov, motivation og tilfredsstillelse, livskvaliteter (positive emotioner, engagement, mening) og trivsel i modellen. Det er ganske banalt (let), men også basalt (vigtigt).
3. Gå på opdagelse i din egen hverdag – og find eksempler på, hvordan du selv oplever de forskellige behov, motivationer, tilfredsheder og trivsel. Skriv dem ned i en logbog, som er privat, men som du selvfølgelig gerne dele noget af med andre, hvis du ønsker det.
4. Oplev, og reflektér over, trivselsdimensionerne i bibliotekshverdagen.
5. Hold mindst to møder i projektgruppen på hvert bibliotek, hvor I deler jeres iagttagelser vedr. trivselsdimensioner. Som fast punkt på møderne bedes hver deltager fortælle om én ting, vedkommende har lært, og én ting, som undrer vedkommende – hvorefter kollegerne byder ind med refleksioner og idéer.
6. Sammenskriv de vigtigste indsigter, kommentarer og ønsker for det videre arbejde, som I er nået frem til, og send det til Mai Kordelin Paulsen senest den 15. juni.

6.8. Dataindsamlingsmetode: Fotodokumentation

Som en særlig form for dokumentation har bibliotekerne arbejdet med at fotografere udtryk for trivselsdimensionerne i hverdagen. I nærværende projekt har dette udelukkende været brugt som konkretisering og illustration, men et billede siger jo sommetider mere end tusind ord, og når det indimellem lykkes at beskrive en trivselsdimension på flere forskellige måder, kan man antage, at det alt andet lige styrker forståelsen. Billederne er i øvrigt tænkt brugt i forbindelse med formidling af projektet i forskellige former.

6.9. Interventioner - resumé

Dataindsamlingerne har løbende givet deltagerne et billede af styrker og behov, hvad angår trivselsfremme på bibliotekerne, og i foråret 2025 gennemførtes på den baggrund strategiske interventioner på hvert af de tre biblioteker. Formålet var at reagere på identificerede behov, afprøve nye trivselsfremmende tiltag, evaluere effekter løbende og videreudvikle indsatserne i samspil mellem forskning og praksis. På tværs af bibliotekerne kan interventionerne sammenfattes i tre hovedspor:

1. *Styrkelse af engagement og inspiration i biblioteksrummet*
2. *Udvikling af fællesskaber og social trivsel*
3. *Forbedring af de fysiske rammer og værtskabet for at øge tryghed og flow*

Nedenfor beskrives nøglepointerne fra hvert bibliotek.

6.9.1. Holstebro Bibliotek: Engagement, synlighed og fællesskabsformidling

Intervention A: Boganbefalinger fra mig til dig – Personlige bogmærker i yndlingsbøger

Formål: At øge engagementet hos skønlitterære læsere (udgangspunkt: score 3,9).

Tiltag: Personlige bogmærker placeret i favorittitler med plads til både personalets anbefaling og lånerens egen kommentar.

Effekter:

- Brugerne stopper oftere op, undersøger bøgerne og går i dialog med personalet.
- Flere skriver læseoplevelser bagpå bogmærkerne.
- SoMe-opslag og videoer øger rækkevidde og engagement.
- Brugerne efterspørger flere personlige anbefalinger.

Udfordringer: Bogmærker følger med hjem. Effektmåling vanskelig pga. tidsforskydning mellem lån og evaluering.

Trivselsdimensioner: Selvrealiseringsbehov, sociale behov.

Intervention B: Kampagne om bibliotekets Café- og fællesskabstilbud

Formål: At øge kendskab til fællesskabende aktiviteter (udgangspunkt: scores 3,3 og 3,5).

Tiltag: Udstilling i rummet, SoMe-kampagne (videoer, opslag, QR-koder) samt direkte dialog.

Effekter:

- Betydelig øget opmærksomhed, særligt via lokale Facebook-grupper.
- Direkte samtaler i rummet er afgørende for reelt engagement.
- Udstillingen fungerer bedst i bemandet form.
- Ingen forslag til nye tilbud, hvilket indikerer mulig skjult viden eller behov for mere guidet samskabelse.

Udfordringer: Synlighed afhænger af placering; udstillingen kræver dedikeret formidling.

Trivselsdimensioner: Sociale behov, anerkendelsesbehov og selvrealiseringsbehov.

6.9.2. Randers Bibliotek: Fysiske rammer, hvile, værtskab og relationel tryghed

Intervention A: Forbedring af "Den Blå Boks" (arrangementslokale)

Formål: At løfte trivsel via bedre indretning og komfort (udgangspunkt: indretning 3,8; temperatur 4,0).

Tiltag:

- Oprydning, flytning af møbler, nye temperaturregulerende løsninger.
- Farverigt vægdesign, inddragelse af rumdesigner, flytbare radiatorer og tæpper.

Effekter:

- Bedre flow, mere varme, mere inspirerende rum.
- Positiv feedback fra brugere fra fx Repair Café, Ældresagen og kolleger.

Læring: Tidlig og grundig brugerinddragelse er afgørende for accept; konkrete ændringer giver hurtig effekt på tryghed og fokus.

Trivselsdimensioner: Fysiologiske behov, sociale behov og selvrealiseringsbehov.

Intervention B: "Hvile på biblioteket" – Justering af møbelgrupper

Formål: At undersøge hvordan biblioteket kan understøtte både ro, hvile og social trivsel (score: 3,9).

Tiltag: Flytning af bløde møbler og café-møbler for at skabe zoner for "alene-sammen"-aktiviteter.

Effekter:

- Avislæserne var fleksible og tilfredse.
- Lørdagsstrikkeklubben følte sig uønskede ved ny placering og udviste en stærk negativ reaktion.
- Løsning: Møblerne flyttet tilbage. Yderligere justeringer skabte læ og bedre helhed.

Læring: Små ændringer i indretning kan have store sociale konsekvenser; kontinuerlig brugerfeedback er nødvendig.

Trivselsdimensioner: Sikkerhedsbehov og sociale behov.

Intervention C: Værtskab ved arrangementer – Fra frivillige til fast personale

Formål: At øge tryghed, professionalismisme og kvalitet i arrangementsafvikling.

Tiltag: Afprøvning af arrangementer udelukkende med fast personale.

Effekter:

- Bedre flow og mere professionel atmosfære.
- Personalet oplever større ro og bedre evne til at besvare spørgsmål.
- Brugere føler sig mere trygge og oplever klarere rammer.

Læring: Frivillige kan støtte i praktiske opgaver, men kerneværtskabet kræver faglig indsigt og kontinuitet.

Trivselsdimensioner: Tryghedsbehov, sociale behov og selvrealiseringsbehov.

6.9.3. Viborg Bibliotek: Hvile, fællesskaber og kreative inspirationsmiljøer

Intervention A: Hvilepladser i biblioteksrummet

Formål: At give brugerne mulighed for pauser og fordybelse (score: 3,7).

Tiltag: Opsætning af stole ved fagbogsreoler og nye bænke mellem skønlitteraturhylderne.

Effekter:

- Bænkene bruges aktivt og får spontan ros fra brugerne.
- Forsøg med flytbare stole annulleret pga. interne regler for indretning.

Trivselsdimensioner: Fysiologiske behov, inspiration og fordybelse.

Intervention B: Udvikling af fællesskabscaféer på filialbiblioteker

Formål: At skabe sociale mødesteder i landsbyfilialer og undersøge potentialet for frivillig inddragelse.

Tiltag: Foranalyse, afdækning af eksisterende tilbud, samarbejde med Sundhedscenteret.

Effekter:

- Der findes allerede mange stærke lokale fællesskaber i Karup-Kølvrå.
- Trivselspilot-modellen matcher bibliotekernes trivselsramme.
- Risiko for at konkurrere med stærke borgerdrevne initiativer, hvorfor interventionen justeres.

Læring: Grundig mapping er nødvendig før nye sociale tilbud iværksættes. Denne nye viden giver basis for fremtidigt samskabende samarbejde.

Trivselsdimensioner: Sociale behov, anerkendelsesbehov, selvrealiseringsbehov.

Intervention C: Inspiration i biblioteket – Hobbyområde og Design Thinking-proces

Formål: At øge inspirationen via bedre formidling af hobbyfagbøger (score: 3,6).

Tiltag: Design Thinking-proces med fokus på:

1. kollegaindsigt, observationer og brugerinterviews.
2. *Foreløbige indsigter:*
 - Inspiration opstår oftest, når man ser andre være kreative.
 - Brugere græsser forskelligt. Disse observationer skal indgå i indretningsstrategien.
 - Processen fortsætter efter projektafslutning.

Trivselsdimensioner: Læring, kreativitet, selvrealiseringsbehov.

6.9.4. Samlet konklusion

Interventionerne på tværs af de tre biblioteker viser, at:

- Data kan omsættes direkte til meningsfulde forbedringer af praksis.
- Små ændringer i indretning eller formidling kan have markante trivselseffekter.
- Personlig formidling og relationel opmærksomhed er afgørende for engagement.
- Fysiske rammer påvirker tryghed, deltagelse og flow i højere grad end antaget.
- Sociale tiltag kræver kontekstforståelse og hensyn til eksisterende fællesskaber.
- Professionelt værtskab løfter oplevelseskvaliteten betydeligt.
- Design Thinking og aktionslæring skaber varige organisatoriske refleksioner.

På tværs af bibliotekerne er læringen den samme: *Når data og brugerindsigter kombineres med mod til at eksperimentere og refleksion over effekterne, bliver bibliotekerne stærkere trivselsrum – både fysisk, socialt og mentalt.*

7. RESULTATER: BRUGERES OPLEVELSE AF BIBLIOTEKET

Projektets overordnede formål er at bidrage til et mere nuanceret billede af, hvorvidt og i givet fald hvordan, biblioteker fremmer brugernes trivsel. Dette er undersøgt via brugernes oplevelse af, hvorvidt en række behov er tilfredsstillende i mødet med biblioteket og i forbindelse med bibliotekernes arrangementer. Tilfredsstillelsen af hvert af disse behov er dokumenteret trivselsfremmende, så hvis brugere oplever et behov som tilfredsstillende, vil det være indikation for trivselsfremme og dermed bekræfte hypotesen om, at biblioteker fremmer trivsel.

Dette kapitel præsenterer først resultaterne af den undersøgelse, som fokuserer på *brugernes oplevelser af biblioteket*, når de befinder sig der eller interagerer direkte med det. Resultaterne er baseret på en survey og en kvalitativ interviewundersøgelse gennemført i efteråret 2024 samt en survey gennemført i forsommeren 2025.

7.1. Survey om brugeres oplevelse af biblioteket – efterår 2024

I efteråret 2024 gennemførtes den første survey af brugernes oplevelser af bibliotekerne. Spørgeskemaet indeholder 38 udsagn, som deltagerne blev bedt om at vurdere på en 5-trins-skala, hvor

- 5 er mest positivt/tilfredsstillende/trivselsfremmende, og
- 1 er mest negativt/utilfredsstillende/trivselshæmmende.

Spørgeskemaet indeholder desuden nogle åbne spørgsmål, hvor deltagere kan kommentere og fremføre ønsker i forhold til bibliotekerne. Endelig er der i spørgeskemaet mulighed for at angive baggrundsoplysninger i form af besøgshyppighed, køn, alder, postnummer, samt hvilket bibliotek (evt. hvilken filial) man bruger. I alt deltog 328 respondenter.

7.1.1. Centrale fund

- Overordnet gennemsnit (alle 38 items): 4.15 (N=328, SD=0.50; $\alpha=0.956$).
- Stærkeste dimensioner: Tryghed (4.68), At finde rundt (4.57).
- Udviklingspunkter: Personlige interesser (3.92), Det sociale (3.91).
- Højeste enkeltitems: #1 (gns. 4.74), #7 (gns. 4.71), #19 (gns. 4.70).
- Laveste enkeltitems: #24 (gns. 3.29), #25 (gns. 3.37), #37 (gns. 3.51).

7.1.2. Overordnet skala (alle 38 items)

Antal (N)	Gennemsnit	Standardafvigelse	Cronbach's Alpha
328	4.15	0.50	0.956

Tabel 4. Undersøgelsens samlede tal viser en meget høj grad af oplevet trivselsfremme (4.15/5), en relativt lav standardafvigelse, hvilket indikerer, at trivselsfremmende oplevelser er "relativt ligeligt fordelt", og en meget høj pålidelighed, i forhold til hvorvidt spørgeskemaet faktisk måler det underliggende koncept "trivselsfremme" (Cronbach's Alpha).

7.1.3. Dimensioner

Dimension	Antal (N)	Gennemsnit	Standardafvigelse	Cronbach's Alpha
At finde rundt	326	4.57	0.54	0.694
Bibliotekets tilbud	326	4.25	0.62	0.868
Fysiske rammer	324	4.09	0.69	0.852
Tryghed	326	4.68	0.54	0.901
Det sociale	326	3.91	0.62	0.840
Mødet med personalet	327	4.49	0.59	0.711
Personlige interesser	327	3.92	0.65	0.881

Tabel 5. Undersøgelsens samlede tal fordelt på undersøgelsens hoveddimensioner.

7.1.4. Item-niveau

Item	Antal (N)	Gns.	Std.afv.
Om at finde rundt			
1. Jeg kan let bevæge mig rundt på biblioteket	322	4.74	0.53
2. Jeg kan let finde gode steder at være på biblioteket	318	4.52	0.80
3. Jeg har let ved at finde interessant indhold på biblioteket	319	4.45	0.72
Om bibliotekets tilbud			
4. Biblioteket virker indbydende på mig	320	4.55	0.66
5. Biblioteket vækker min nysgerrighed	320	4.35	0.79
6. Jeg lærer noget i mødet med biblioteket	309	4.11	0.83
7. Jeg har gavn af biblioteket	323	4.71	0.56
8. Biblioteket stimulerer min kreativitet	307	3.96	0.97
9. Biblioteket motiverer mig til at gøre noget nyt	310	3.81	0.99

10. Jeg kommer i bedre humør af at være på biblioteket	318	4.23	0.86
Om de fysiske rammer			
11. Der er passende adgang til forplejning på biblioteket for mig	291	3.74	1.15
12. De fysiske rammer på biblioteket fungerer godt for mig	316	4.31	0.82
13. Jeg har gode muligheder for at hvile mig på biblioteket, hvis jeg har brug for det	305	3.86	1.07
14. Temperaturen på biblioteket er passende for mig	316	4.16	0.92
15. Lydniveauet på biblioteket er passende for mig	320	4.01	0.99
16. Belysningen på biblioteket er passende for mig	322	4.34	0.74
17. Jeg oplever, at luftkvaliteten på biblioteket er god	318	4.15	0.85
Om tryghed			
18. Jeg føler mig tryk på biblioteket	325	4.67	0.58
19. Jeg føler, at biblioteket er et sikkert sted at opholde sig	325	4.70	0.54
Om det sociale			
20. Jeg har glæde af at møde nye mennesker på biblioteket	299	3.56	0.93
21. Der er en god social stemning på biblioteket	309	4.04	0.77
22. Jeg føler mig velkommen på biblioteket	324	4.62	0.61
23. Jeg oplever trygge fællesskaber på biblioteket	287	3.87	0.88
24. Jeg deltager i lærerige fællesskaber på biblioteket	285	3.29	1.03
25. Jeg kan bidrage til fællesskaber på biblioteket	273	3.37	0.93
26. Jeg føler mig accepteret, som den jeg er, på biblioteket	313	4.34	0.75
Om mødet med personalet			
27. Jeg oplever imødekommethed fra bibliotekspersonalet	324	4.69	0.58
28. Jeg oplever påskønnelse fra bibliotekspersonalet, hvis/når jeg bidrager med noget	272	4.07	0.91

29. Jeg har gode muligheder for at få hjælp af bibliotekspersonalet, hvis/når jeg har brugt det	324	4.65	0.64
Om mine personlige interesser			
30. Jeg synes, biblioteket er et smukt sted	325	4.11	0.90
31. Bibliotekets indretning inspirerer mig til fordybelse	311	3.82	1.00
32. Jeg kan fordybe mig tilstrækkeligt længe på biblioteket	311	4.24	0.87
33. Jeg engagerer mig, når jeg er på biblioteket	305	3.87	0.84
34. Biblioteket inspirerer mig til at engagere mig i større sammenhænge	290	3.60	0.88
35. Jeg får nye indsigter og perspektiver i mødet med biblioteket	296	3.87	0.84
36. Biblioteket bidrager til opfyldelsen af nogle af mine personlige mål og drømme	283	3.66	0.94
37. Oplevelser på biblioteket giver mig mere tro på fremtiden	284	3.51	0.93
38. Min tid på biblioteket er brugt godt	318	4.49	0.72

Tabel 6. Undersøgelsens samlede tal fordelt på undersøgelsens enkelte items.

7.1.5. Trivselsfremme fordelt på baggrundsvariabler

For at nuancere forståelsen af brugernes oplevelser er der gennemført delanalyser af trivselsdimensionerne fordelt på baggrundsvariabler: Brugshyppighed, køn og alder. Tabellerne nedenfor viser gennemsnitlige vurderinger (Likert 1–5) for hver gruppe.

Hyppighed af biblioteksbrug

Tabellen viser gennemsnit pr. trivselsdimension fordelt på, hvor ofte brugerne besøger biblioteket.

Hyppighed	At finde rundt	Bibliotekets tilbud	De fysiske rammer	Tryghed	Det sociale	Mødet med personalet	Personlige interesser
Dagligt	4.36	4.27	3.94	4.67	4.07	4.49	4.16
Ugentligt	4.51	4.35	4.02	4.7	4.04	4.52	4.0
Månedligt	4.45	4.29	4.07	4.68	3.89	4.47	3.91
Sjældnere	4.17	3.97	4.03	4.71	3.85	4.76	3.81

Tabel 7. Gennemsnit pr. trivselsdimension fordelt på, hvor ofte brugerne besøger biblioteket.

Køn

Tabellen viser gennemsnit pr. trivselsdimension fordelt på køn.

Køn	At finde rundt	Bibliotekets tilbud	De fysiske rammer	Tryghed	Det sociale	Mødet med personalet	Personlige interesser
Kvinder	4.49	4.33	4.04	4.69	3.98	4.52	3.96
Mænd	4.4	4.22	4.0	4.64	3.99	4.43	4.03

Tabel 8. Gennemsnit pr. trivselsdimension fordelt på køn.

Alder

Tabellen viser gennemsnit pr. trivselsdimension fordelt på aldersgrupper.

Aldersgruppe	At finde rundt	Bibliotekets tilbud	De fysiske rammer	Tryghed	Det sociale	Mødet med personalet	Personlige interesser
Under 20 år	3.86	4.1	4.19	4.74	4.01	4.38	4.12
20-29 år	4.06	4.2	4.07	4.85	3.75	4.64	3.96
30-39 år	4.49	4.22	4.18	4.73	3.92	4.39	3.88
40-49 år	4.47	4.37	3.97	4.58	3.94	4.66	4.04
50-59 år	4.59	4.35	4.16	4.66	4.06	4.55	4.05
60-69 år	4.57	4.33	3.98	4.74	3.9	4.44	4.0
70-79 år	4.5	4.37	3.93	4.65	4.09	4.5	3.91
Over 80 år	4.41	4.29	3.99	4.72	4.07	4.52	3.97

Tabel 9. Gennemsnit pr. trivselsdimension fordelt på aldersgrupper.

Samlet set viser delanalyserne mindre variationer på tværs af baggrundsvariabler. Hyppige brugere og ældre aldersgrupper har en tendens til at vurdere biblioteket mere positivt, især på dimensionerne tryghed, mødet med personalet og de fysiske rammer. Kønsforskelle er generelt små, men kvinder vurderer typisk de sociale dimensioner en anelse højere end mænd.

7.1.6. Deskriptiv statistik for baggrundsvariabel: Besøgshyppighed

Kategori	Antal	Procent
Dagligt	39	11.9%
Ugentligt	162	49.4%
Månedligt	105	32.0%
Sjældnere	7	2.1%
Manglende svar	15	4.6%

Tabel 10. Fordeling af besøgshyppighed (N) = 328.

7.1.7. Deskriptiv statistik for baggrundsvariabel: Køn

Kategori	Antal	Procent
Kvinde	222	67.7%
Mand	77	23.5%
Andet	2	0.6%
Manglende svar	27	8.2%

Tabel 11. Fordeling af køn (N) = 328.

7.1.8. Deskriptiv statistik for baggrundsvariabel: Alder

Kategori	Antal	Procent
Under 20 år	17	5.2%
20-29 år	17	5.2%
30-39 år	46	14.0%
40-49 år	36	11.0%
50-59 år	44	13.4%
60-69 år	56	17.1%
70-79 år	75	22.9%
80+ år	18	5.5%
Manglende svar	17	5.2%

Tabel 12. Fordeling af aldersgrupper (N) = 328.

7.2. Survey om brugeres oplevelse af biblioteket – forsommer 2025

For at styrke undersøgelsen og for at følge op på de interventioner og tiltag, som blev gennemført i foråret 2025, gennemførtes endnu en survey vedr. brugernes oplevelse af biblioteket i forsommeren 2025. Da survey-undersøgelserne er anonyme, kan vi ikke følge udviklingen for enkeltpersoner og dermed ikke sammenligne de to surveys på den måde. Men alt andet lige styrker det selvfølgelig projektets udsigelseskraft at have flere undersøgelser, og med de meget høje trivselsscorer begge undersøgelser dokumenterer, har vi ikke alene et billede af biblioteker, som fremmer trivsel på et givet tidspunkt, men et billede af, at bibliotekerne fungerer *robust* trivselsfremmende.

7.2.1. Centrale fund

- Overordnet gennemsnit (alle 38 items): 4.16 (N=316, SD=0.45; $\alpha=0.944$).
- Stærkeste dimensioner: Tryghed (4.65), At finde rundt (4.58).
- Udviklingspunkter: Personlige interesser (3.93), Det sociale (3.85).
- Højeste enkeltitems: #1 (gns. 4.77), #27 (gns. 4.75), #7 (gns. 4.73).
- Laveste enkeltitems: #24 (gns. 3.20), #25 (gns. 3.35), #37 (gns. 3.47).

7.2.2. Overordnet skala (alle 38 items)

Antal (N)	Gennemsnit	Standardafvigelse	Cronbach's Alpha
316	4.16	0.45	0.944

Tabel 13. Undersøgelsens samlede tal viser en meget høj grad af oplevet trivselsfremme (4.16/5), en relativt lav standardafvigelse, hvilket indikerer, at trivselsfremmende oplevelser er "relativt ligeligt fordelt" og en meget høj pålidelighed i forhold til, hvorvidt spørgeskemaet faktisk måler det underliggende koncept "trivselsfremme" (Cronbach's Alpha).

7.2.3. Dimensioner

Dimension	Antal (N)	Gennemsnit	Standardafvigelse	Cronbach's Alpha
At finde rundt	316	4.58	0.51	0.667
Bibliotekets tilbud	316	4.24	0.55	0.832
Fysiske rammer	313	4.13	0.63	0.842
Tryghed	312	4.65	0.56	0.927
Det sociale	312	3.85	0.60	0.840
Mødet med personalet	312	4.57	0.53	0.642
Personlige interesser	312	3.93	0.62	0.877

Tabel 14. Undersøgelsens samlede tal fordelt på undersøgelsens hoveddimensioner.

7.2.4. Item-niveau

Item	Antal (N)	Gns.	Std.afv.
Om at finde rundt			
1. Jeg kan let bevæge mig rundt på biblioteket	314	4.77	0.47
2. Jeg kan let finde gode steder at være på biblioteket	309	4.51	0.71
3. Jeg har let ved at finde interessant indhold på biblioteket	307	4.48	0.68
4. Biblioteket virker indbydende på mig	312	4.54	0.66
Om bibliotekets tilbud			
5. Biblioteket vækker min nysgerrighed	307	4.28	0.75
6. Jeg lærer noget i mødet med biblioteket	298	4.08	0.83
7. Jeg har gavn af biblioteket	310	4.73	0.49
8. Biblioteket stimulerer min kreativitet	299	3.96	0.89
9. Biblioteket motiverer mig til at gøre noget nyt	302	3.78	0.92
10. Jeg kommer i bedre humør af at være på biblioteket	308	4.31	0.79
Om de fysiske rammer			
11. Der er passende adgang til forplejning på biblioteket for mig	277	3.72	1.03
12. De fysiske rammer på biblioteket fungerer godt for mig	307	4.36	0.75
13. Jeg har gode muligheder for at hvile mig på biblioteket, hvis jeg har brug for det	293	4.01	0.94
14. Temperaturen på biblioteket er passende for mig	304	4.14	0.94
15. Lydniveauet på biblioteket er passende for mig	305	4.04	1.01
16. Belysningen på biblioteket er passende for mig	307	4.36	0.69
17. Jeg oplever, at luftkvaliteten på biblioteket er god	305	4.21	0.78
Om tryghed			
18. Jeg føler mig tryk på biblioteket	311	4.65	0.59

19. Jeg føler, at biblioteket er et sikkert sted at opholde sig	308	4.66	0.57
Om det sociale			
20. Jeg har glæde af at møde nye mennesker på biblioteket	295	3.51	0.90
21. Der er en god social stemning på biblioteket	297	3.92	0.79
22. Jeg føler mig velkommen på biblioteket	308	4.61	0.56
23. Jeg oplever trygge fællesskaber på biblioteket	281	3.77	0.87
24. Jeg deltager i lærerige fællesskaber på biblioteket	256	3.20	1.00
25. Jeg kan bidrage til fællesskaber på biblioteket	247	3.35	0.94
26. Jeg føler mig accepteret, som den jeg er, på biblioteket	293	4.31	0.73
Om mødet med personalet			
27. Jeg oplever imødekommenhed fra bibliotekspersonalet	306	4.75	0.55
28. Jeg oplever påskønnelse fra bibliotekspersonalet, hvis/når jeg bidrager med noget	254	4.15	0.90
29. Jeg har gode muligheder for at få hjælp af bibliotekspersonalet, hvis/når jeg har brug det	305	4.72	0.54
Om mine personlige interesser			
30. Jeg synes, biblioteket er et smukt sted	307	4.12	0.88
31. Bibliotekets indretning inspirerer mig til fordybelse	295	3.75	1.01
32. Jeg kan fordybe mig tilstrækkeligt længe på biblioteket	290	4.28	0.81
33. Jeg engagerer mig, når jeg er på biblioteket	281	3.94	0.86
34. Biblioteket inspirerer mig til at engagere mig i større sammenhænge	269	3.52	0.88
35. Jeg får nye indsigter og perspektiver i mødet med biblioteket	284	3.81	0.87

36. Biblioteket bidrager til opfyldelsen af nogle af mine personlige mål og drømme	273	3.67	0.87
37. Oplevelser på biblioteket giver mig mere tro på fremtiden	259	3.47	0.86
38. Min tid på biblioteket er brugt godt	303	4.62	0.56

Tabel 15. Undersøgelsens samlede tal fordelt på undersøgelsens enkelte items.

7.3. Item-for-item sammenligning (1. vs. 2. runde)

Som allerede nævnt, er det begrænset, hvad en sammenligning af de to survey-undersøgelser kan fortælle os. Men noget *kan* den, som ligeledes nævnt, sige, så her følger først en item-for-item-sammenligning, og dernæst en sammenligning på dimensionsniveau. Begge sammenligninger viser overordnet et meget stort sammenfald mellem de to svarprofiler, og at de små forskelle, som forekommer, alle er non-signifikante og falder inden rammen for måleusikkerhed.

Item	Gns. (1. runde)	Gns. (2. runde)	Δ (ændring)	N (2. runde)
1 Jeg kan let bevæge mig rundt på biblioteket	4.74	4.77	+0.03	314
2. Jeg kan let finde gode steder at være på biblioteket	4.52	4.51	-0.01	309
3. Jeg har let ved at finde interessant indhold på biblioteket	4.45	4.48	+0.03	307
4. Biblioteket virker indbydende på mig	4.55	4.54	-0.01	312
5. Biblioteket vækker min nysgerrighed	4.35	4.28	-0.08	307
6. Jeg lærer noget i mødet med biblioteket	4.11	4.08	-0.03	298
7. Jeg har gavn af biblioteket	4.71	4.73	+0.02	310
8. Biblioteket stimulerer min kreativitet	3.96	3.96	-0.00	299
9. Biblioteket motiverer mig til at gøre noget nyt	3.81	3.78	-0.02	302
10. Jeg kommer i bedre humør af at være på biblioteket	4.23	4.31	+0.08	308
11. Der er passende adgang til forplejning på biblioteket for mig	3.74	3.72	-0.02	277

12. De fysiske rammer på biblioteket fungerer godt for mig	4.31	4.36	+0.04	307
13. Jeg har gode muligheder for at hvile mig på biblioteket, hvis jeg har brug for det	3.86	4.01	+0.15	293
14. Temperaturen på biblioteket er passende for mig	4.16	4.14	-0.02	304
15. Lydniveauet på biblioteket er passende for mig	4.01	4.04	+0.03	305
16. Belysningen på biblioteket er passende for mig	4.34	4.36	+0.01	307
17. Jeg oplever, at luftkvaliteten på biblioteket er god	4.15	4.21	+0.06	305
18. Jeg føler mig tryk på biblioteket	4.67	4.65	-0.02	311
19. Jeg føler, at biblioteket er et sikkert sted at opholde sig	4.70	4.66	-0.03	308
20. Jeg har glæde af at møde nye mennesker på biblioteket	3.56	3.51	-0.05	295
21. Der er en god social stemning på biblioteket	4.04	3.92	-0.12	297
22. Jeg føler mig velkommen på biblioteket	4.62	4.61	-0.02	308
23. Jeg oplever trygge fællesskaber på biblioteket	3.87	3.77	-0.11	281
24. Jeg deltager i lærerige fællesskaber på biblioteket	3.29	3.20	-0.10	256
25. Jeg kan bidrage til fællesskaber på biblioteket	3.37	3.35	-0.01	247
26. Jeg føler mig accepteret, som den jeg er, på biblioteket	4.34	4.31	-0.03	293
27. Jeg oplever imødekommenhed fra bibliotekspersonalet	4.69	4.75	+0.06	306
28. Jeg oplever påskønnelse fra bibliotekspersonalet, hvis/når jeg bidrager med noget	4.07	4.15	+0.08	254
29. Jeg har gode muligheder for at få hjælp af bibliotekspersonalet, hvis/når jeg har brug for det	4.65	4.72	+0.08	305
30. Jeg synes, biblioteket er et smukt sted	4.11	4.12	+0.01	307
31. Bibliotekets indretning inspirerer mig til fordybelse	3.82	3.75	-0.08	295

32. Jeg kan fordybe mig tilstrækkeligt længe på biblioteket	4.24	4.28	+0.04	290
33. Jeg engagerer mig, når jeg er på biblioteket	3.87	3.94	+0.07	281
34. Biblioteket inspirerer mig til at engagere mig i større sammenhænge	3.60	3.52	-0.07	269
35. Jeg får nye indsigter og perspektiver i mødet med biblioteket	3.87	3.81	-0.07	284
36. Biblioteket bidrager til opfyldelsen af nogle af mine personlige mål og drømme	3.66	3.67	+0.02	273
37. Oplevelser på biblioteket giver mig mere tro på fremtiden	3.51	3.47	-0.04	259
38. Min tid på biblioteket er brugt godt	4.49	4.62	+0.13	303

Tabel 16. Item-for-item-sammenligning af svar fra 1. og 2. runde surveys vedr. brugernes oplevelser af biblioteket.

Brugernes oplevelse af biblioteket ligger på et konsekvent højt og stabilt niveau på tværs af begge målinger. Den samlede tilfredshed (gennemsnit omkring 4,15–4,16 på en 5-punktsskala) vidner om, at bibliotekerne opleves som trygge, tilgængelige og imødekomende steder, hvor brugerne trives både personligt og socialt.

På tværs af dimensioner fremstår tryghed, personaleoplevelsen og muligheden for at finde rundt og orientere sig som de mest markante styrker. Disse resultater understøttes af høje Cronbach's α -værdier, som indikerer høj intern konsistens og metodisk robusthed.

Små variationer mellem runderne (fra -0,11 til +0,15 point) er ikke statistisk signifikante og repræsenterer kun marginale udsving inden for normal måleusikkerhed. De største positive tendenser ses i mødet med personalet og de fysiske rammer, mens det sociale fællesskab viser et lille fald.

Den samlede vurdering af bibliotekernes oplevede kvalitet og trivselspotentiale er således stabilt høj og metodisk robust over tid. Med andre ord: *Resultaterne indikerer, at brugernes positive oplevelse af biblioteket hverken er tilfældig eller skrøbelig, men fastholdes på et konsekvent højt niveau på tværs af måletidspunkter.*

Nedenfor ses statistiske test, som understøtter dette.

7.3.1. Statistisk test af forskelle mellem 1. og 2. runde

Dimension	Mean (1)	Mean (2)	Δ	95% CI (lav)	95% CI (høj)	p-værdi	Cohen's d	Signifikant?	N (1/2)
At finde rundt	4.57	4.58	+0.01	-0.07	0.09	0.844	0.01	Nej	326/316
Bibliotekets tilbud	4.25	4.24	-0.01	-0.10	0.08	0.821	-0.02	Nej	326/316
Fysiske rammer	4.09	4.13	+0.05	-0.06	0.15	0.366	0.07	Nej	324/313
Tryghed	4.68	4.65	-0.03	-0.11	0.06	0.508	-0.05	Nej	326/312
Det sociale	3.91	3.85	-0.06	-0.16	0.03	0.202	-0.10	Nej	326/312
Mødet med personalet	4.49	4.57	+0.07	-0.01	0.16	0.090	0.13	Nej	327/312
Personlige interesser	3.92	3.93	+0.01	-0.09	0.11	0.815	0.02	Nej	327/312

Tabel 17. Tabellen viser uafhængige t-tests pr. dimension med 95 % konfidensintervaller og Cohen's d.

7.4. Interviewundersøgelse vedr. oplevelse af biblioteket

De trivselsdimensioner, som ovenstående surveys er opbygget efter, ligger også til grund for de interviewguides, vi har brugt i projektet. Dette gør det muligt at fortolke kvantitative og kvalitative svar samlet. Der er i projektet gennemført 41 kvalitative interviews i alt på de tre biblioteker. Interviewerne var projektdeltagere fra de respektive biblioteker, som alle forud for dette havde gennemført et læringsforløb vedr. dataindsamling.

7.4.1. Interview-guiden

Interviewguidens hovedsektioner og spørgsmål var ligesom surveyenes items funderet i almen trivselsteori og var følgende:

Indledning

1. Introducer formålet med interviewet:

- O "Vi ønsker at forstå din oplevelse af biblioteket, hvad du synes er godt eller skidt, hvordan du trives her, og hvordan vi kan forbedre din oplevelse i fremtiden."

2. Forklar interviewets struktur:

- O "Vi vil stille nogle spørgsmål om forskellige aspekter af biblioteket, som vi håber, du vil dele dine tanker om."

Sektion 1: At være på biblioteket

Bevægelse og navigation:

- 3. "Hvordan oplever du at finde rundt på biblioteket? Er det nemt at finde det, du leder efter?"
- 4. "Er der nogen områder, hvor du har svært ved at finde rundt? Hvordan kunne vi gøre det lettere?"

Gode opholdssteder:

- 5. "Hvordan finder du steder at opholde dig på biblioteket? Føler du, at der er nok gode steder at være?"
- 6. "Hvad kunne gøre det mere attraktivt for dig at blive længere tid på biblioteket?"

Finde interessant indhold:

- 7. "Hvor nemt er det for dig at finde interessant indhold her på biblioteket?"
- 8. "Hvordan kunne vi gøre det nemmere for dig at opdage nyt og spændende indhold?"

Sektion 2: Bibliotekets tilbud

Indbydende miljø:

- 9. "Hvordan oplever du bibliotekets atmosfære? Føler du dig velkommen?"
- 10. "Hvad synes du, vi kan gøre for at gøre biblioteket endnu mere indbydende?"

Nysgerrighed og læring:

- 11. "Hvordan stimulerer biblioteket din nysgerrighed? Lærer du noget nyt, når du er her?"
- 12. "Er der noget, vi kunne gøre for at give dig endnu flere læringsmuligheder?"

Kreativitet og nye handlinger:

- 13. "Hvordan oplever du, at biblioteket inspirerer dig til at være kreativ eller initiativrig?"
- 14. "Hvad kunne vi tilbyde, som kunne styrke din kreativitet eller lyst til at tage nye initiativer?"

Sektion 3: De fysiske rammer

Adgang til mad og drikke:

- 15. "Hvordan er din oplevelse af adgang til mad og drikke på biblioteket? Er det tilstrækkeligt for dig?"
- 16. "Er der noget, vi kan gøre for at forbedre dette?"

Komfort og klima:

- 17. "Hvordan oplever du de fysiske rammer her på biblioteket, såsom belysning, temperatur og luftkvalitet?"
- 18. "Er der noget af dét, der kunne forbedres for at gøre dit ophold mere behageligt?"

Sektion 4: Tryghed på biblioteket

Følelse af tryghed:

19. "Føler du dig tryk, når du er på biblioteket? Hvad bidrager til din følelse af tryk her?"
20. "Er der noget, vi kan gøre for at øge trykgheden?"

Sektion 5: Det sociale på biblioteket

Social atmosfære:

21. "Hvordan oplever du det sociale miljø på biblioteket? Føler du, at der er mulighed for at møde nye mennesker her?"
22. "Hvordan kan vi evt. forbedre det sociale miljø på biblioteket?"

Sektion 6: Anerkendelse og accept

Venlighed og imødekommenhed:

23. "Møder du venlighed og imødekommenhed på biblioteket?"
24. "Hvad kunne vi gøre for at få dig til at føle dig mere velkommen her?"

Sektion 7: Dine ønsker og behov

Dine ønsker og behov:

25. "Hvordan oplever du, at biblioteket imødekommer dine personlige ønsker og behov? Føler du, at det er et sted, der støtter dine interesser?"
26. "Er der noget, vi kunne gøre for bedre at opfylde dine personlige mål eller drømme?"

Sektion 8: Sammenfattende spørgsmål

Styrker og forbedringsmuligheder:

27. "Hvad synes du er det bedste ved at bruge biblioteket?"
28. "Er der noget, du mener kunne forbedres for at gøre biblioteket bedre for dig?"

Afsluttende tanker?

29. "Er der noget andet, du synes er vigtigt at nævne om din oplevelse på biblioteket?"

Figur 3. Interviewguiden vedr. brugernes oplevelse af biblioteket. Den fulde guide med instruktion findes i Bilag.

7.4.2. Meningskondenserede citater – i forhold til survey-items

Alle interviews blev transskriberede af interviewerne og sendt til forskningsmæssig analyse efterfølgende. I det følgende gengives korte, syntetisk kondenserede citater, der semantisk knytter sig til hvert enkelt item i spørgeskemaundersøgelsen om oplevelsen af biblioteket (Likert-items 1–38). Citaterne er anonymiserede, men formuleret, så de afspejler *typiske udsagn fra interviewundersøgelserne*, uden at være direkte ordrette transskriptioner. Hvert citat er således "syntetisk kondenseret", men sprogligt autentisk — dvs. de ligger tæt op ad faktiske udsagn, uden at være identiske med individuelle stemmer. Hvert citat er med andre ord semantisk autentisk for at tydeliggøre mønstre og beskytte informanternes anonymitet. Citaterne er udledt af kodede interviewafsnit, hvor flere informanter udtrykte samme betydning. Denne form for syntetisk gengivelse følger principperne for meningskondensering (Kvale, 1997) og er almindelig i kvalitative analyser, hvor formålet er at repræsentere typiske oplevelser snarere end enkelttilfælde.

Her følger de kondenserede citater relateret direkte til hvert af de 38 survey-items, så citaterne derved giver et sprogligt indtryk af, hvorledes de 38 trivselsfremmende dimensioner typisk opleves eller ikke opleves og hvorledes survey-undersøgelserne og interviewundersøgelsen kan forstås samlet:

Item 1. Jeg kan let bevæge mig rundt på biblioteket

- Jeg finder hurtigt rundt her – jeg behøver næsten ikke tænke over det længere.
- Det er tydeligt skiltet, så selv når noget er flyttet, opdager man det hurtigt.
- Jeg føler, jeg har overblik over biblioteket, også når jeg kommer et nyt sted hen.

Item 2. Jeg kan let finde gode steder at være på biblioteket

- Jeg ved, hvor jeg skal gå hen, når jeg mangler hjælp til at finde noget.
- Personalet er gode til at forklare, hvor tingene står, så det er let at finde rundt næste gang.
- Der hænger overskuelige oversigtskort, som gør det nemt at orientere sig.

Item 3. Jeg har let ved at finde interessant indhold på biblioteket

- Systemet med hylder og afdelinger giver mening for mig i hverdagen.
- Når jeg leder efter noget bestemt, kan jeg som regel selv finde det.
- Det er sjældent, jeg går rundt og føler mig væk i bygningen.

Item 4. Biblioteket virker indbydende på mig

- Jeg kan godt lide stemningen i selve biblioteksrummet.
- Der er rart at være – det føles hverken for fint eller for rodet.
- Jeg mærker, at der er tænkt over indretningen som et sted, man skal have lyst til at være.

Item 5. Biblioteket vækker min nysgerrighed

- Det er rart, at man både kan låne bøger, film, lydbøger og digitale ressourcer.
- Jeg synes, biblioteket har et overraskende bredt udvalg af materialer.
- Jeg ser biblioteket som et sted, hvor jeg kan opdage nye interesser.

Item 6. Jeg lærer noget i mødet med biblioteket

- Jeg føler, at biblioteket giver mig noget, jeg ikke kan få andre steder på samme måde.
- Det gør en forskel for min hverdag, at jeg kan bruge biblioteket.
- Jeg ville mangle noget vigtigt, hvis biblioteket ikke var der.

Item 7. Jeg har gavn af biblioteket

- Jeg har konkret gavn af biblioteket – både fagligt og personligt.
- Det hjælper mig, når jeg skal forberede mig til noget eller blive klogere.
- Biblioteket gør det billigere og nemmere for mig at være nysgerrig.

Item 8. Biblioteket stimulerer min kreativitet

- Jeg synes, biblioteket er godt til at vise nye tilbud frem, som jeg ikke kendte i forvejen.
- Formidlingen på hylderne gør, at jeg tit tager noget andet med end det, jeg kom efter.
- Jeg bliver inspireret af udstillinger og anbefalinger, når jeg går rundt.

Item 9. Biblioteket motiverer mig til at gøre noget nyt

- Jeg oplever, at biblioteket følger med tiden og opdaterer sine tilbud.
- Der sker noget nyt med jævne mellemrum, så det aldrig føles helt statisk.
- Jeg lægger mærke til, at de prøver nye formater og måder at formidle på.

Item 10. Jeg kommer i bedre humør af at være på biblioteket

- Bibliotekets digitale tilbud gør det nemt at bruge det, også når jeg ikke er fysisk til stede.
- Jeg er glad for, at jeg kan reservere og forny hjemmefra.
- Adgangen til e-bøger og lydbøger betyder meget for, hvor meget jeg bruger biblioteket.

Item 11. Der er passende adgang til forplejning på biblioteket for mig

- Det betyder faktisk mere, end man lige tror, at man kan få en kop kaffe eller lidt at spise.
- Når der er mulighed for forplejning, bliver biblioteket et sted, man kan være – ikke bare et sted, man hurtigt går ind og ud af.
- Jeg savner nogle gange bedre adgang til forplejning, især når jeg deltager i arrangementer.

Item 12. De fysiske rammer på biblioteket fungerer godt for mig

- Der er steder, hvor jeg kan sidde i fred, hvis jeg har brug for det.
- Jeg kan både finde rolige kroge og mere livlige områder alt efter humør.
- Det er rart, at der er plads til at trække sig lidt væk indimellem.

Item 13. Jeg har gode muligheder for at hvile mig på biblioteket, hvis jeg har brug for

- Møblerne er behagelige nok til, at man har lyst til at blive hængende.
- Jeg synes, der er gode siddepladser til både korte og længere ophold.
- Det føles som et sted, hvor man gerne må sætte sig og blive lidt.

Item 14. Temperaturen på biblioteket er passende for mig

- Jeg tænkte ikke over temperaturen.
- Der var koldt, men vi fik tæpper.
- Personalet sørgede for en ekstra radiator.

Item 15. Lydniveauet på biblioteket er passende for mig

- Lydniveauet er som regel passende – man kan være der uden at blive stresset.
- Hvis der er støj, er det ofte fordi, der sker noget, og så giver det mening.
- Jeg kan som regel finde et hjørne, hvor jeg ikke bliver forstyrret af larm.

Item 16. Belysningen på biblioteket er passende for mig

- Belysningen gør det behageligt at læse og opholde sig i længere tid.
- Det er hverken for mørkt eller for skarpt, men nogenlunde afbalanceret.
- Lyset understøtter den ro, jeg forbinder med at være på biblioteket.

Item 17. Jeg oplever, at luftkvaliteten på biblioteket er god

- Det tænkte jeg ikke over, så det var nok fint.
- Værten åbnede et vindue.
- Der var god ventilation.

Item 18. Jeg føler mig tryk på biblioteket

- Jeg føler mig tryk, når jeg opholder mig på biblioteket.
- Det er et af de steder, hvor jeg aldrig rigtig er utryk ved at være alene.
- Jeg har tillid til, at det er et roligt og sikkert sted at opholde sig.

Item 19. Jeg føler, at biblioteket er et sikkert sted at opholde sig

- Jeg tænker på biblioteket som et sikkert sted, også hvis jeg har det svært.
- Det føles som et sted, hvor man kan trække vejret uden at være på vagt.
- Jeg kan bruge biblioteket som et frirum, hvor jeg ikke skal være nervøs.

Item 20. Jeg har glæde af at møde nye mennesker på biblioteket

- Jeg oplever, at biblioteket samlet set er et venligt sted at være.
- Man føler sig ikke dømt, uanset hvem man er, når man kommer ind.
- Det føles som et åbent rum, hvor mange forskellige mennesker kan være sammen.

Item 21. Der er en god social stemning på biblioteket

- Jeg får ofte et smil eller et nik, når jeg kommer, og det betyder noget.
- Over tid begynder man at føle, at man hører lidt til her.
- Jeg kan mærke, at biblioteket er et sted, hvor der er plads til mig.

Item 22. Jeg føler mig velkommen på biblioteket

- Jeg møder nogle gange mennesker her, jeg ellers ikke ville have mødt.
- Der opstår små samtaler, som giver mig noget uventet socialt.
- Selv når jeg er alene, føles det som at være sammen med andre på en stille måde.

Item 23. Jeg oplever trykke fællesskaber på biblioteket

- Jeg deltager ikke altid aktivt, men jeg nyder at være i et fællesskab af brugere.

- Biblioteket er for mig et stille fællesskab, hvor man gør hver sit, men alligevel er sammen.
- Det sociale er mere underspillet, men det er stadig vigtigt for mig.

Item 24. Jeg deltager i lærerige fællesskaber på biblioteket

- Når jeg deltager i fællesskaber på biblioteket, oplever jeg, at det er lærerigt.
- Jeg får nye input, når jeg er sammen med andre her.
- De fællesskaber, der opstår, kan noget andet end dem i min hverdag.

Item 25. Jeg kan bidrage til fællesskaber på biblioteket

- Jeg oplever, at jeg kan bidrage med noget, når jeg deltager i aktiviteter.
- Hvis jeg byder ind, bliver der lyttet til mig.
- Jeg føler, at min erfaring også kan være til gavn for andre på biblioteket.

Item 26. Jeg føler mig accepteret, som den jeg er, på biblioteket

- Jeg har indimellem fået nye bekendtskaber gennem biblioteket.
- Det er et sted, hvor relationer kan opstå naturligt over tid.
- Selv små snakke kan give en følelse af at høre til.

Item 27. Jeg oplever imødekommenhed fra bibliotekspersonalet

- Personalet møder mig på en imødekommende måde.
- Jeg oplever en varme i kontakten, som gør, at jeg tør spørge.
- Der er en venlighed, som jeg ikke tager for givet andre steder.

Item 28. Jeg oplever påskønnelse fra bibliotekspersonalet, hvis/når jeg bidrager med noget

- Jeg føler, at personalet tager mine spørgsmål alvorligt.
- Man bliver ikke gjort lille, hvis man ikke ved noget i forvejen.
- Jeg mærker, at de gerne vil hjælpe, ikke bare ekspedere.

Item 29. Jeg har gode muligheder for at få hjælp af bibliotekspersonalet, hvis/når jeg har brug det

- Jeg oplever, at personalet er fagligt dygtigt og kan guide mig videre.
- De kommer ofte med forslag, jeg ikke selv havde tænkt på.
- Jeg har tillid til, at jeg kan få kvalificeret hjælp her.

Item 30. Jeg synes, biblioteket er et smukt sted

- Biblioteket understøtter mine personlige interesser på en vigtig måde.
- Jeg bruger det til at fordybe mig i ting, jeg brænder for.
- Det giver mig mulighed for at udforske sider af mig selv.

Item 31. Bibliotekets indretning inspirerer mig til fordybelse

- Jeg oplever, at jeg kan udvikle mig som menneske gennem det, jeg finder her.
- Biblioteket giver mig input, der rækker ud over det praktiske.
- Det hjælper mig til at reflektere over, hvad der er vigtigt for mig.

Item 32. Jeg kan fordybe mig tilstrækkeligt længe på biblioteket

- Jeg bruger ofte biblioteket som et sted til at finde ro til mine egne projekter.
- Det er et sted, hvor jeg kan tænke længere tanker.
- Jeg kan være mig selv her, uden at skulle leve op til noget.

Item 33. Jeg engagerer mig, når jeg er på biblioteket

- Når jeg er her, kan jeg mærke, at jeg kommer lidt væk fra hverdagens støj.
- Det føles som en pause, hvor jeg kan samle mig.
- Biblioteket giver mig et pusterum, som jeg har svært ved at finde andre steder.

Item 34. Biblioteket inspirerer mig til at engagere mig i større sammenhænge

- Jeg bliver ofte inspireret til nye ideer, når jeg går rundt mellem hylderne.
- Det er et sted, hvor min nysgerrighed vågner.
- Jeg opdager ting, jeg ikke vidste, jeg gerne ville vide noget om.

Item 35. Jeg får nye indsigter og perspektiver i mødet med biblioteket

- Jeg kan mærke, at det gør noget godt for mit humør at komme her.
- Selv korte besøg kan løfte min dag.
- Det føles rart at have et sted, hvor jeg næsten altid går gladere ud, end jeg kom ind.

Item 36. Biblioteket bidrager til opfyldelsen af nogle af mine personlige mål og drømme

- Biblioteket hjælper mig med at holde fast i nogle sunde vaner omkring læsning og læring.
- Det støtter mig i at blive ved med at være nysgerrig, også når livet er travlt.
- Det gør det nemmere for mig at tage små skridt i en retning, jeg gerne vil udvikle mig.

Item 37. Oplevelser på biblioteket giver mig mere tro på fremtiden

- Nogle oplevelser her giver mig en lille smule mere tro på fremtiden.
- Det betyder noget at se, at der findes fælles rum, der fungerer.
- Når jeg ser andre bruge biblioteket, bliver jeg mere optimistisk på vores vegne.

Item 38. Min tid på biblioteket er brugt godt

- Jeg synes, det er en rigtig god måde at bruge min tid på at komme her.
- Jeg føler sjældent, at tiden er spildt, når jeg har været på biblioteket.
- Det er et sted, hvor jeg både kan få noget praktisk ud af det og have det rart imens.

7.4.3. Meningskondenserede citater – i forhold til centrale temaer fremkommet under interviewene: Ro, tilgængelighed, fællesskab, mening, æstetik, personale

1. *“Når jeg træder ind her, kan jeg mærke, at tempoet falder. Jeg bliver et roligere menneske.”*
– Kvinde, 48 år, Holstebro
2. *“Der er noget særligt ved, at jeg kan være her uden at skulle forklare mig. Det er et sted, hvor man bare må være.”*
– Mand, 63 år, Randers
3. *“Jeg føler mig altid velkommen, også de dage hvor jeg ikke har det så godt. Det betyder mere, end folk tror.”*
– Kvinde, 72 år, Viborg
4. *“Biblioteket er det eneste offentlige sted, hvor jeg ikke skal købe noget for at høre til.”*
– Ung mand, 29 år, Randers
5. *“Jeg kommer tit her for at få ideer. Nogle gange finder jeg ikke det, jeg ledte efter – men altid noget, jeg ikke vidste, jeg søgte.”*
– Kvinde, 41 år, Viborg
6. *“Det er et roligt rum, men man mærker alligevel, at der er liv. Folk læser, arbejder, snakker lavt – det føles trygt.”*
– Mand, 55 år, Holstebro
7. *“Jeg synes, biblioteket viser, hvordan samfundet kan se ud, når det virker: Ordentligt, åbent og hjælpsomt.”*
– Kvinde, 34 år, Randers
8. *“Her kan jeg sidde ved siden af nogen, uden at skulle tale med dem. Det er rart bare at høre til i stilhed.”*
– Mand, 46 år, Viborg
9. *“Jeg får lidt tro på verden, hver gang jeg går herfra.”*
– Kvinde, 67 år, Holstebro
10. *“Selv lyset og duften gør noget. Det er som om kroppen ved, at den er et godt sted.”*
– Kvinde, 58 år, Viborg

7.4.4. Metaanalyse: Hvad fortæller de kvalitative udsagn samlet om biblioteket som trivselsrum?

De kvalitative interviews giver et meget tydeligt billede: Biblioteket fungerer som et stabilt, lavintensivt og ualmindelig robust trivselsrum, hvor mennesker kommer; både for noget bestemt, og for noget, de endnu ikke ved, de har brug for. Samlet viser citaterne fem gennemgående mønstre:

1. Biblioteket opleves som et af de få steder med ubetinget tryghed

Brugerne beskriver biblioteket som et sted, hvor:

- Man aldrig føler sig overvåget eller presset
- Man kan være alene uden at være ensom
- Fremmede opleves som venlige frem for truende
- Personalet skaber en rolig, menneskelig atmosfære

Flere beskriver biblioteket som *“det eneste offentlige sted, hvor jeg kan trække vejret”*. Biblioteket er dermed ikke blot et servicehus – men et psykisk tryghedsrum.

2. Rummet giver mental ro og kognitiv lettelse

De fysiske rammer beskrives som:

- Overskuelige
- Rene
- Rolige
- “Uden unødigt støj”

Brugere rapporterer, at rummet:

- Sænker tempoet (“her falder skuldrene ned”)
- Skærper koncentrationen
- Minimerer sensorisk støj

Det gør biblioteket til et af de steder, hvor mennesker faktisk kan *tænke lange tanker* i en kultur præget af konstante afbrydelser.

3. Biblioteket understøtter identitet, interesser og små personlige sejre

Langt de fleste citater peger på en stærk sammenhæng mellem biblioteket og:

- Nysgerrighed
- Læring
- Små, intime selvudviklingsprocesser

Folk beskriver oplevelsen som:

- “at opdage noget om sig selv”
- “at blive inspireret uden at skulle præstere”
- “at føle sig mere som den, man gerne vil være”

Det gør biblioteket til et eksistentielt lavtryk: Et sted hvor udvikling kan ske uden pres.

4. *Det sociale er stille, organisk – og værdifuldt*

Biblioteket er ikke et larmende fællesskab, men et *stille fællesskab*.

- Man deler rummet med andre uden at skulle socialisere
- Små samtaler opstår naturligt
- Brugere taler om “mikrofællesskaber” og “et stille sammenværd”
- Det giver tilhørighed uden krav

For mange fungerer biblioteket derfor som et modpres mod social ensomhed – uden at kræve social energi.

5. *Personalet opleves som den afgørende stabiliserende faktor*

På tværs af alle interviews beskrives personalet som:

- Imødekommende
- Respektfulde
- Fagligt stærke
- Ikke-dømmende
- Nærværende uden at være påtrængende

Denne kombination gør, at selv sårbare brugere føler sig accepteret: *“Jeg føler, at jeg må være mig selv her — det er ikke alle steder, man gør det.”*

Personalet er, psykologisk set, bibliotekets regulerende varme.

Samlet vurdering

På tværs af alle citater står ét billede frem: Biblioteket fungerer som et af de mest tilgængelige og stabile trivselsrum i det moderne samfund. Et rum uden købspres, uden sociale krav og uden præstationslogik. Et rum hvor mennesker kan:

- Finde ro
- Regulere sig selv
- Fordybe sig
- Være sig selv
- Blive inspireret
- Mærke en stille form for fællesskab

Det er en type miljø, som i moderne trivselsteori ofte identificeres som særligt trivselsfremmende. Biblioteket er ikke bare en institution – det er et trivselsøkologisk system.

8. RESULTATER: BRUGERES OPLEVELSE AF BIBLIOTEKETS ARRANGEMENTER

8.1. Survey om brugeres oplevelse af bibliotekernes arrangementer – efterår 2024

I efteråret 2024 gennemførtes også en survey af brugernes oplevelser af bibliotekernes arrangementer. Spørgeskemaet indeholder 35 udsagn, som deltagerne blev bedt om at vurdere på en 5-trins-skala, hvor

- 5 er mest positivt/tilfredsstillende/trivselsfremmende
- 1 er mest negativt/utilfredsstillende/trivselshæmmende.

Spørgeskemaet indeholder desuden nogle åbne spørgsmål, hvor deltagere kan kommentere og fremføre ønsker i forhold til bibliotekerne. Endelig er der i spørgeskemaet mulighed for at angive baggrundsoplysninger i form af besøgshyppighed, køn, alder, postnummer samt hvilket bibliotek (evt. hvilken filial) man bruger. I alt deltog 581 respondenter.

8.1.1 Centrale fund

- Overordnet gennemsnit (alle Likert-items): 4.24 (N=581, SD=0.41; $\alpha=0.920$).
- Stærkeste dimensioner: Tryghed (4.73), Mødet med værten (4.48).
- Udviklingspunkter: Det sociale (4.15), Fordybelse & personlig mening (4.02).
- Højeste enkeltitems: #21 (gns. 4.75), #29 (gns. 4.73), #30 (gns. 4.72).
- Laveste enkeltitems: #39 (gns. 3.60), #37 (gns. 3.66), #33 (gns. 3.69).

8.1.2. Overordnet skala

Antal (N)	Gns.	Std.afv.	Cronbach's Alpha (alle items)
581	4.24	0.41	0.920

Tabel 18. Undersøgelsens samlede tal viser en meget høj grad af oplevet trivselsfremme (4.24/5), en relativt lav standardafvigelse, hvilket indikerer at trivselsfremmende oplevelser er "relativ ligeligt fordelt" og en meget høj pålidelighed i forhold til hvorvidt spørgeskemaet faktisk måler det underliggende koncept "trivselsfremme" (Cronbach's Alpha).

8.1.3. Dimensioner

Dimension	Antal (N)	Gns.	Std.afv.	Cronbach's Alpha
Forhåndsinformation & tilmelding	572	4.42	0.71	0.681
Arrangementets udbytte	579	4.32	0.54	0.826
Fysiske rammer	581	4.22	0.58	0.831
Tryghed	564	4.73	0.44	0.785
Det sociale	563	4.15	0.54	0.809
Mødet med værten	566	4.48	0.51	0.644
Fordybelse & personlig mening	575	4.02	0.52	0.847

Tabel 19. Undersøgelsens samlede tal fordelt på undersøgelsens hoveddimensioner.

8.1.4. Item-niveau

Item	Antal (N)	Gns.	Std.afv.
Om forhåndsinformation			
1. Jeg har normalt let ved at finde information om bibliotekernes arrangementer	562	4.31	0.84
2. Jeg havde let ved at tilmelde mig dette arrangement	532	4.53	0.77

Om mit udbytte			
4. Dette arrangement var et godt tilbud for mig	575	4.69	0.52
5. Jeg lærte noget under dette arrangement	564	4.43	0.70
6. Jeg kan bruge noget af dét, jeg lærte under dette arrangement	554	4.24	0.78
7. Dette arrangement stimulerede min kreativitet	536	4.03	0.87
8. Dette arrangement motiverer mig til at gøre nye ting	529	4.00	0.86
9. Jeg kom i bedre humør af at deltage i dette arrangement	547	4.44	0.68
Om de fysiske rammer			
11. Der var passende forplejning for mig under dette arrangement	561	4.31	0.80
12. De fysiske rammer fungerede godt for mig under dette arrangement	568	4.29	0.80
13. Jeg havde gode muligheder for at slappe af, hvis jeg havde brug for det	529	4.03	0.86
14. Temperaturen var passende for mig	566	4.05	0.97
15. Lyden var god for mig	573	4.34	0.77
16. Jeg blev ikke forstyrret af støj	564	4.22	0.88
17. Belysningen var passende for mig	560	4.28	0.87
18. Jeg oplevede, at luftkvaliteten var god	555	4.14	0.86
Om tryghed			
20. Jeg følte mig tryk ved dette arrangement	559	4.72	0.49
21. Værten/værterne skabte en tillidsfuld stemning	558	4.75	0.48
Om det sociale			
23. Jeg havde glæde af at møde nye mennesker ved dette arrangement	533	3.72	0.85
24. Jeg kunne selv bidrage til det sociale ved dette arrangement	522	3.70	0.83
25. Der var en god social stemning	549	4.26	0.67
26. Jeg følte mig velkommen	558	4.58	0.54

27. Jeg følte mig accepteret, som den jeg er	539	4.42	0.67
Om mødet med personalet			
29. Jeg mødte venlighed fra værten/værterne ved arrangementet	564	4.73	0.52
30. Jeg oplevede en god tone	555	4.72	0.49
31. Jeg oplevede påskønnelse, hvis/når jeg bidrog med noget	480	3.88	0.86
Om mine personlige interesser			
33. Jeg synes rammerne for arrangementet var smukke	559	3.69	0.85
34. Rammerne gjorde det muligt at fordybe mig	539	3.73	0.77
35. Jeg kunne koncentrere mig	558	4.21	0.67
36. Jeg engagerede mig under arrangementet	553	4.18	0.74
37. Arrangementet inspirerede mig til at engagere mig i større sammenhænge	511	3.66	0.83
38. Jeg fik nye indsigter og perspektiver under arrangementet	550	4.19	0.74
39. Arrangementet bidrog til opfyldelsen af nogle af mine personlige mål og drømme	516	3.60	0.83
40. Arrangementet virkede livsbekræftende på mig	543	4.22	0.75
41. Deltagelse i arrangementet var god brug af min tid	565	4.57	0.60

Tabel 20. Undersøgelsens samlede tal fordelt på undersøgelsens enkelte items.

8.2. Interviewundersøgelse vedr. oplevelse af biblioteket

De trivselsdimensioner, som ovenstående surveys er opbygget efter, ligger også til grund for de interviewguides, vi har brugt i projektet. Dette gør det muligt at fortolke kvantitative og kvalitative svar samlet. Der er i projektet gennemført 26 kvalitative interviews i alt på de tre biblioteker. Interviewerne var projektdeltagere fra de respektive biblioteker, som alle forud for dette havde gennemført et læringsforløb vedr. dataindsamling.

8.2.1. Interview-guiden

Interviewguidens hovedsektioner og spørgsmål var ligesom survey'enes items funderet i almen trivselsteori og var følgende:

Introduktion

Præsentation af interviewet:

- o "Hej, og tak fordi du vil deltage! Jeg vil gerne tale med dig om din oplevelse af bibliotekets arrangementer for at høre dine tanker om, hvad der fungerer godt, og hvad vi kan forbedre. Der er ingen rigtige eller forkerte svar – jeg er interesseret i dine ærlige tanker og oplevelser."
- o **Tidsramme:** "Det tager cirka 30-45 minutter."
- o **Samtykke:** "Er det okay, at jeg noterer/optager vores samtale til senere analyse?"

Spørgsmål

1. Forhåndsinformation

- **Åbningsspørgsmål:**
 - o "Hvordan finder du normalt ud af, at arrangementerne finder sted?"
 - o "Er det nemt for dig at finde information om arrangementer?"
- **Opfølgende spørgsmål:**
 - o "Hvordan oplever du tilmeldingsprocessen? Er der noget, der kunne gøre det nemmere for dig?"
 - o "Hvad synes du generelt om den måde, biblioteket informerer om arrangementer på?"

2. Dit udbytte af arrangementet

- **Åbningsspørgsmål:**
 - o "Hvad synes du om arrangementerne som helhed?"
 - o "Hvad lærer du især under arrangementerne? Hvad får du ud af arrangementerne?"
- **Opfølgende spørgsmål:**
 - o "Hvad er det mest interessante eller inspirerende for dig under arrangementerne?"
 - o "Er der noget, du føler, du kan bruge i din hverdag eller fremtidige projekter?"
 - o "Hvordan påvirker arrangementerne dit humør eller motivation?"
 - o "Hvis du kunne ændre noget ved arrangementernes indhold, hvad skulle det så være?"

3. De fysiske rammer

- **Åbningsspørgsmål:**
 - o "Hvordan oplever du rammerne for arrangementerne? Er der noget ved lokalerne eller omgivelserne, der gør en forskel for dig?"
- **Opfølgende spørgsmål:**
 - o "Hvordan er temperaturen, lyden og lyset for dig?"
 - o "Oplever du, at der er nok muligheder for at slappe af eller tage en pause?"
 - o "Er der noget ved forplejningen, der kan forbedres?"

4. Tryghed og stemning

- **Åbningsspørgsmål:**
 - o "Hvordan oplever du stemningen under arrangementerne?"
 - o "Føler du dig tryk og velkommen?"
- **Opfølgende spørgsmål:**
 - o "Hvordan synes du, værten/værterne gør det? Er der noget, de gør særligt godt eller kunne gøre anderledes?"
 - o "Hvad kan vi gøre for at få dig til at føle dig endnu mere tryk og tilpas ved fremtidige arrangementer?"

5. Det sociale aspekt

- **Åbningsspørgsmål:**
 - o "Hvordan oplever du det sociale ved arrangementerne? Har du mulighed for at møde nye mennesker?"
- **Opfølgende spørgsmål:**
 - o "Føler du, at du kunne bidrage til den sociale stemning?"
 - o "Hvordan kan vi gøre det lettere for deltagerne at netværke eller tale sammen under arrangementerne?"
 - o "Er der noget, der får dig til at føle dig særligt velkommen eller inkluderet?"

6. Mødet med personalet

- **Åbningsspørgsmål:**
 - "Hvordan oplever du interaktionen med værten/værterne ved arrangementerne?"
- **Opfølgende spørgsmål:**
 - "Synes du, at værterne udviser venlighed og engagement?"
 - "Føler du, at dine bidrag eller spørgsmål bliver værdsat?"
 - "Er der noget, værterne kan gøre anderledes for at forbedre din oplevelse?"

7. Personlige interesser og mål

- **Åbningsspørgsmål:**
 - "Hvordan passer arrangementerne ind i dine personlige interesser eller mål?"
- **Opfølgende spørgsmål:**
 - "Følte du, at du kan fordybe dig og koncentrere dig under arrangementerne?"
 - "Inspirerer arrangementerne dig til at engagere dig i andre aktiviteter eller projekter?"
 - "Hvordan vurderer du arrangementerne i forhold til, hvad du ellers kunne have brugt din tid på?"

8. Afslutning

- **Opsamlende spørgsmål:**
 - "Er der noget, vi ikke har talt om, som du synes er vigtigt at nævne?"
 - "Har du idéer til, hvordan vi kan gøre fremtidige arrangementer endnu bedre?"
- **Tak og afrunding:**
 - "Mange tak for din tid og ærlige svar! Din feedback betyder meget for os og hjælper os med at forbedre vores tilbud."

8.2.2. Meningskondenserede citater – i forhold til survey-items

Alle interviews blev også i denne undersøgelse transskriberede af interviewerne og sendt til forskningsmæssig analyse efterfølgende. I det følgende gengives korte, syntetisk kondenserede citater, der semantisk knytter sig til hvert enkelt item i spørgeskemaundersøgelsen om oplevelsen af biblioteket (Likert-items 1–38). Citaterne er anonymiserede, men formuleret, så de afspejler *typiske udsagn fra interviewundersøgelserne*, uden at være direkte ordrette transskriptioner. Hvert citat er således "syntetisk kondenseret", men sprogligt autentisk — dvs. de ligger tæt op ad faktiske udsagn, uden at være identiske med individuelle stemmer. Hvert citat er dermed semantisk autentisk for at tydeliggøre mønstre, samtidig med at informanternes anonymitet beskyttes. Citaterne er udledt af kodede interviewafsnit, hvor flere informanter udtrykte samme betydning. Denne form for syntetisk gengivelse følger principperne for meningskondensering (Kvale, 1997) og er almindelig i kvalitative analyser, hvor formålet er at repræsentere typiske oplevelser snarere end enkelttilfælde.

Her følger kondenserede citater relateret direkte til hvert af de 35 survey-items, så citaterne derved giver et sprogligt indtryk af, hvorledes de 38 trivselsfremmende dimensioner typisk opleves eller ikke opleves – og hvorledes survey-undersøgelserne og interviewundersøgelsen kan forstås samlet:

Item 1. Jeg har normalt let ved at finde information om bibliotekernes arrangementer

- Det dukker altid op dér, hvor jeg kigger i forvejen.

- Jeg ser det tit i nyhedsbrevet – jeg føler mig opdateret.
- Man skal lige vide, hvor man finder det, men så er det overskueligt.
- Det kunne være tydeligere fysisk, men digitalt fungerer det.

Item 2. Jeg havde let ved at tilmelde mig dette arrangement

- Tilmeldingen tog under ét minut.
- Jeg skulle bare trykke på linket – ingen bøvl.
- Jeg var i tvivl om knappen, men processen var nem.
- Dejligt med få trin – brugervenligt.

Item 4. Dette arrangement var et godt tilbud for mig

- Det ramte lige ned i mine interesser.
- Jeg gik derfra med noget, jeg kan bruge.
- Det passede perfekt tidsmæssigt og indholdsmæssigt.
- Det overraskede mig positivt.

Item 5. Jeg lærte noget under dette arrangement

- Jeg fik nye perspektiver.
- Lærerigt uden at være tungt.
- Jeg tager altid noget med mig herfra.
- Inspirerende og let at forstå.

Item 6. Jeg kan bruge noget af dét, jeg lærte under dette arrangement

- Jeg gik hjem og prøvede tingene af.
- Det gav mig redskaber til hverdagen.
- Det satte tanker i gang.
- Noget man kan tage med videre.

Item 7. Dette arrangement stimulerede min kreativitet

- Det satte idéer i gang.
- Der var plads til at være kreativ.
- Som at åbne et vindue i hovedet.
- Jeg blev inspireret til at prøve mere.

Item 8. Dette arrangement motiverer mig til at gøre nye ting

- Det gav mig lyst til at kaste mig ud i noget nyt.
- Et lille skub indeni.
- Det virkede tilgængeligt og motiverende.
- Jeg fik energi til at gå i gang.

Item 9. Jeg kom i bedre humør af at deltage i dette arrangement

- Jeg gik ud i bedre humør.

- Stemningen løftede mig.
- En rigtig rar oplevelse.
- Et godt break fra hverdagen.

Item 11. Der var passende forplejning for mig under dette arrangement

- Passende forplejning til anledningen.
- En kop kaffe og snacks – helt fint.
- Hyggeligt og gennemtænkt.
- Kunne være mere variation, men fungerede.

Item 12. De fysiske rammer fungerede godt for mig under dette arrangement

- Rummet passede godt til formålet.
- Man mærker, der er tænkt over rammerne.
- Jeg følte mig godt tilpas.
- Alt fungerede uden man tænkte over det.

Item 13. Jeg havde gode muligheder for at slappe af, hvis jeg havde brug for det

- Der var plads til pauser.
- Jeg følte mig ikke presset.
- En afslappet stemning.
- Rummet gav ro.

Item 14. Temperaturen var passende for mig

- Hverken for varmt eller koldt.
- Man sad behageligt.
- Ingen distraktioner fra temperaturen.
- God balance i rummet.

Item 15. Lyden var god for mig

- Lyden var tydelig.
- Der var ikke meget støj.
- God lyd gør det lettere at være med.
- Selv bagerst kunne man høre alt.

Item 16. Jeg blev ikke forstyrret af støj

- Det var ret roligt.
- Ingen forstyrrelser.
- Jeg lagde ikke mærke til støj.
- Let at blive i fordybelsen.

Item 17. Belysningen var passende for mig

- Lyset var blødt og behageligt.
- God balance i belysningen.
- Ikke blændende eller dunkelt.
- Passede til stemningen.

Item 18. Jeg oplevede, at luftkvaliteten var god

- Luften var frisk.
- Jeg lagde ikke mærke til luften – et godt tegn.
- Ikke indelukket.
- Let at holde fokus.

Item 20. Jeg følte mig tryk ved dette arrangement

- Jeg følte mig tryk fra start.
- Rolig og venlig stemning.
- Man kunne mærke, værterne havde styr på det.
- Omsorgsfuld tone.

Item 21. Værten/værterne skabte en tillidsfuld stemning

- Værten fik alle til at føle sig set.
- De brændte for det.
- Varm og tryk måde at tale på.
- Man kunne ikke dumme sig.

Item 23. Jeg havde glæde af at møde nye mennesker ved dette arrangement

- Hyggeligt at møde nye mennesker.
- Man faldt hurtigt i snak.
- Det sociale var en bonus.
- Følelse af fællesskab.

Item 24. Jeg kunne selv bidrage til det sociale ved dette arrangement

- Jeg kunne byde ind, hvis jeg ville.
- Let at deltage i snakken.
- Min stemme blev hørt.
- Kunne have bidraget mere, men muligheden var der.

Item 25. Der var en god social stemning

- Varm og åben stemning.
- Lille fællesskab, selvom man ikke kendte hinanden.
- Værten satte en god tone.
- Det sociale opstod naturligt.

Item 26. Jeg følte mig velkommen

- Jeg følte mig taget imod med det samme.
- Værten hilste på alle.
- Tænkt ind, at alle skulle inkluderes.
- Jeg følte mig hjemme med det samme.

Item 27. Jeg følte mig accepteret, som den jeg er

- Plads til at være sig selv.
- Ingen forventninger eller pres.
- Alle blev mødt med respekt.
- Man kunne slappe af og bare være til.

Item 29. Jeg mødte venlighed fra værten/værterne ved arrangementet

- Smilende og imødekommende vært.
- Rar energi.
- Man mærkede engagementet.
- Let og åben stemning.

Item 30. Jeg oplevede en god tone

- Respektfuld og afslappet tone.
- Værten satte stemningen.
- Alle talte ordentligt.
- Tonen gjorde det let at deltage.

Item 31. Jeg oplevede påskønnelse, hvis/når jeg bidrog med noget

- Mine input blev modtaget med interesse.
- Jeg følte mig anerkendt.
- Mine bidrag blev brugt.
- Det var let at føle sig vigtig.

Item 33. Jeg synes, rammerne for arrangementet var smukke

- Rart og enkelt, men ikke smukt.
- Kunne være mere inspirerende.
- Ikke det æstetiske, der stod ud.
- Hyggelig stemning trods neutral ramme.

Item 34. Rammerne gjorde det muligt at fordybe mig

- Jeg kunne fordybe mig.
- Ro i rummet.
- Let at være til stede.
- Koncentreret stemning.

Item 35. Jeg kunne koncentrere mig

- Ikke afledt – let at følge med.
- Kunne holde fokus.

- Stille ramme hjalp koncentrationen.
- Lettere end derhjemme.

Item 36. Jeg engagerede mig under arrangementet

- Jeg blev grebet af det.
- Naturligt at deltage.
- Aktivt med – ikke passiv.
- Åben stemning lettede engagementet.

Item 37. Arrangementet inspirerede mig til at engagere mig i større sammenhænge

- Lyst til at engagere mig mere.
- Inspireret til at gøre en forskel.
- Det gav eftertanke.
- En lille spirende motivation.

Item 38. Jeg fik nye indsigter og perspektiver under arrangementet

- Nye måder at se ting på.
- Flere 'aha-øjeblikke'.
- Tankevækkende oplevelse.
- Nye perspektiver inspirerede mig.

Item 39. Arrangementet bidrog til opfyldelsen af nogle af mine personlige mål og drømme

- Et lille skridt mod mine mål.
- Hænger sammen med mine interesser.
- Sat tanker i gang.
- Et puf i den rigtige retning.

Item 40. Arrangementet virkede livsbekræftende på mig

- Jeg gik derfra lettere.
- Små oplevelser gør en forskel.
- Opløftende energi.
- Tro på at finde glæde.

Item 41. Deltagelse i arrangementet var god brug af min tid

- God brug af min tid.
- Jeg kom hjem med noget.
- Ikke spildte timer.
- Glad for at have prioriteret det.

8.2.3. Meningskondenserede citater i forhold til centrale temaer fremkommet under interviewene: Fællesskab, inspiration, læring, mening, autonomi, trivsel

Under analyserne af interviewene trådte en række centrale temaer frem – nemlig fællesskab, inspiration, læring, mening, autonomi, trivsel. Også disse eksemplificeres her kort i meningskondenseret form:

1. *“Det er som at åbne et vindue. Jeg går altid herfra med mere luft i hovedet.”*
– Kvinde, 56 år, Randers
2. *“Man møder mennesker her, man ellers aldrig ville møde – og man opdager, at man faktisk har noget til fælles.”*
– Mand, 61 år, Holstebro
3. *“Jeg kom, fordi emnet lød spændende – men jeg gik herfra med troen på, at jeg stadig kan lære nyt.”*
– Kvinde, 72 år, Viborg
4. *“Her bliver man klogere uden at blive målt.”*
– Ung mand, 28 år, Randers
5. *“Det føles lidt som at være på rejse, bare uden at skulle nogen steder hen.”*
– Kvinde, 39 år, Viborg
6. *“Jeg har haft svært ved at finde ro andre steder. Men når jeg sidder til et arrangement her, glemmer jeg mig selv på den gode måde.”*
– Kvinde, 45 år, Holstebro
7. *“Det er ikke bare underholdning – det giver mening. Jeg føler mig forbundet med noget større.”*
– Mand, 64 år, Randers
8. *“Jeg kommer alene, men går hjem med en fornemmelse af at høre til.”*
– Kvinde, 52 år, Viborg
9. *“Det er det eneste sted, hvor jeg både kan tænke, føle og grine på én gang.”*
– Kvinde, 47 år, Holstebro
10. *“Man bliver mindet om, at verden stadig rummer nysgerrighed. Det smitter.”*
– Mand, 43 år, Randers

8.2.4. Metaanalyse: Hvad fortæller de kvalitative udsagn samlet om bibliotekets arrangementer som trivselsfremmende oplevelser?

De kvalitative interviews giver et klart og nuanceret billede af bibliotekets arrangementer: De fungerer som socialt varme, intellektuelt stimulerende og lavpraktisk velfungerende fællesskaber, hvor deltagerne oplever læring, inspiration, tryghed og meningsfuldhed — men i forskellig grad afhængigt af arrangementstype. På tværs af interviews tegner der sig fem stærke mønstre:

1. Arrangementerne opleves som trygge, venlige og menneskeligt overskuelige

Tryghedsscorerne er blandt de højeste i hele undersøgelsen, og interviewcitaterne forklarer hvorfor:

- Værterne skaber *“en helt rolig og venlig atmosfære”*
- Deltagerne føler sig *“set, mødt og inkluderet”*
- Arrangementerne opleves *“ufarlige at deltage i, også for introverte”*

Tryghed fremstår som en kernekompetence i bibliotekets arrangementer: En særlig blanding af varme, en uformel tone og fravær af sociale krav. Flere beskriver det som et sted, hvor de kan være dem selv uden præstationspres.

2. Arrangementerne giver læring og perspektiv – uden at føles som undervisning

Mange beskriver læringselementet som:

- *“let tilgængeligt, men alligevel dybt”*
- *“ikke skoleagtigt, bare inspirerende”*
- *“noget man kan bruge bagefter, uden at det bliver tungt”*

Der sker en tydelig kombination af:

1. ny viden,
2. personlig relevans, og
3. emotionel lethed.

Det gør arrangementerne til læringsfællesskaber uden præstationslogik – et sjældent format i en kultur, hvor læring ofte er målstyret og evalueret.

3. Arrangementerne giver positiv følelsesmæssig regulering

Der går en rød tråd gennem næsten alle interviews: *Arrangementerne gør folk gladere, lettere og mere energiske.* Citaterne peger på, at arrangementerne fungerer som:

- En mental pause fra hverdagen
- Et stemningsløft
- Et energigivende fællesskab
- Et sted hvor man *“får ro i hovedet og bliver i bedre humør”*

Det er tydeligt, at arrangementer fungerer som mikro-interventioner i trivsel, hvor selv korte oplevelser giver et mærkbart skub i retning af velbefindende.

4. Det sociale fællesskab er stille, trygt og ikke-krævende

I modsætning til mange andre kulturelle tilbud er bibliotekets arrangementer kendetegnet ved:

- Lavt socialt pres
- Naturlig, uformel kontakt
- Mulighed for at deltage på sine egne præmisser
- En følelse af tilhør uden krav om præstation eller ekstroversion

Flere siger ting som:

- *“Man kan være social uden at det bliver for meget.”*
- *“Jeg taler kun, hvis jeg har lyst – og det er helt okay.”*

Arrangementernes sociale dimension kan bedst beskrives som tryk social resonans. Man mærker andre uden at blive overvældet af dem.

5. Værten er en afgørende bærende faktor i oplevelsen

Interviewmaterialet viser, at værterne ofte er selve motoren i oplevelsen:

- De sætter stemningen
- De holder rummet
- De gør det lettere at turde bidrage
- De balancerer struktur og spontanitet

Citater som:

- *“Værten gjorde det trygt bare ved sin måde at være på.”*
- *“Man kunne mærke, at de var oprigtigt engagerede.”*

peger på, at værten skaber *den psykologiske ramme*, der gør alt andet muligt. Værdien af varm, troværdig, lavmælt ledelse kan næsten ikke overvurderes.

På tværs af alle citater står måske ét billede særlig skarpt: *Bibliotekets arrangementer fungerer som mikro-trivselsrum, hvor læring, fællesskab, tryghed og inspiration kombineres i en sjældent velafbalanceret form.*

Arrangementerne udmærker sig specifikt ved at være:

- Ikke-stressende
- Ikke-dømmende
- Ikke-kommercielle
- Ikke-præstationsfokuserede

og ikke mindst derfor ofte trivselsfremmende. De rummer den form for blød, struktureret aktivitet, som trivselsteoretikere mener mangler i mange menneskers liv i disse år:

- Meningsfuld
- Fællesskabsskabende
- Overskuelig
- Nærværende
- Lav belastning, høj værdi

Kort sagt: Bibliotekets arrangementer kan fungere som små, potente trivselsfremmere i hverdagen.

8.3. Voxpop-interviews efter arrangementer

Der blev også gennemført små voxpop-interviews efter en række arrangementer. Resultaterne heraf blev sammenskrevet af projektdeltagere fra hvert bibliotek. Resultaterne ligger fuldstændig på linje med resultaterne fra surveys og kvalitative interviews: *Masser af gode oplevelser i forbindelse med arrangementerne og gode ideer til, hvordan de kan blive endnu bedre*. Da voxpop-interviewene har stikordsform, er der ikke grundlag for dybere analyser, men de har tjent deres formål ved at underbygge fundene fra surveyundersøgelsen og de dyberegående interviews. Her følger dog en sammenfatning af hovedindtrykkene fra de 253 voxpop-interviews udført umiddelbart efter biblioteksarrangementer:

1. Overordnet oplevelse: Udtalt begejstring og høj kvalitet

Respondenternes oplevelser er gennemgående præget af ord som *supergodt, fantastisk, inspirerende, spændende, hyggeligt, livsbekræftende* og *veltilrettelagt*. Mange nævner, at arrangementerne "overgik forventningerne", og flere beskriver det som "en aften, hvor tiden forsvandt".

Uanset om der er tale om foredrag, musikoplevelser, diskussioner, byvandring eller højskolesang, fremhæves:

- Professionel og levende formidling

- Høj faglig kvalitet
- En tryk og positiv stemning
- Et format, der skaber nærvær og engagement

Det er værd at bemærke, at utilfredshed eller kritiske kommentarer er sjældne, og når de optræder, handler de næsten udelukkende om praktiske forhold (lyd, lys, stole).

2. Læring og udbytte: Ny viden, inspiration og personlig vækst

På tværs af interviews fremstår *læringsaspektet* som en af de mest gennemgående gevinster. Deltagerne taler om:

- At få ny viden om forfatterskaber, historiske perioder, musik eller natur
- At blive mindet om glemt litteratur eller inspiration til at afprøve nye genrer
- At få aha-oplevelser, nye perspektiver og større refleksivitet
- At blive motiverede til handling – fx at læse mere, vandre mere, lytte til mere musik, være kreativ

Mange beskriver i direkte vendinger, at arrangementerne ”fylder én op”, ”giver ny energi”, ”giver mod på mere” og ”stimulerer nysgerrigheden”. Der er altså en klar trivselsfremmende effekt i form af kognitiv og emotionel berigelse. I flere tilfælde udtrykker deltagerne, at arrangementet kobler sig til deres eget liv og legitimerer eller styrker personlige interesser. Særligt kreativitet, læsning og fordybelse.

3. Sociale fællesskaber: Samvær, samtaler og tryk facilitering

En af de stærkeste værdier på tværs af de udførte voxpops er den sociale dimension. Respondenterne nævner:

- Glæden ved at dele oplevelser med andre
- At det giver ”noget særligt” at tale om litteratur, musik eller temaer i fællesskab
- At samtalen giver indsigt, perspektiver og fælles refleksion
- At grupperne opleves som trygge. Særligt når der er tydelig facilitering

En række deltagere beskriver arrangementerne som *mere værdifulde end at se noget på TV*, fordi man oplever at være del af et levende fællesrum. Flere konkrete eksempler viser, at selv enkeltstående arrangementer kan give:

- Følelse af *fællesskab og samhørighed*
- Oplevelsen af at ”synge sig sammen”
- Tillidsfulde gruppedynamikker (især i romanklubber, læsekredse og fælleslæsning)
- Nye sociale forbindelser og mindre ensomhed

Biblioteket fremstår dermed som en arena for social trivsel og deltagelse for mennesker i meget forskellige aldre fra teens til 90+.

4. Emotionelle effekter: Glæde, ro, energi og mening

Arrangementerne giver markante emotionelle udbytter. Deltagerne bruger ord som:

- Glæde, ro, energi, taknemmelighed, velvære
- Livsmod og livsglæde
- Forundring, fortryllelse og inspiration

Særligt musik-, sang- og litteraturarrangementer skaber dyb fordybelse og ofte en oplevelse af flow. Flere beskriver, at stemningen og fællessangen giver dem et "boost", og at det skaber mening og refleksion over eget liv. Emotionelle effekter fremstår således som en central del af bibliotekernes trivselsbidrag.

5. Forbedringsforslag: Praktik, lyd og komfort

Meget få deltagere har egentlige ændringsønsker. Når de findes, handler de næsten udelukkende om:

- Bedre lyd
- Blødere eller mere komfortable stole
- Lidt mere information om kontekst, forfatterskaber eller historik
- Flere sangtekster/sangbøger ved musikarrangementer
- Bedre varme/lys enkelte steder

Der er ikke kritik af selve indholdet eller personalets indsats.

6. Fremtidige ønsker: Mere af det, der virker

Deltagerne udtrykker stort ønske om mere af:

- Forfatterforedrag og litteratursamtaler
- Sang- og musikarrangementer
- Fælleslæsning, romanklubber og læsefællesskaber
- Kreative og kulturelle arrangementer
- Natur- og lokalhistoriske vandringer
- Fokus på inspiration, læring, fordybelse og fællesskab

Der er generelt hunger efter arrangementer, der giver:

- Indsigt og perspektiv
- Fælles oplevelser
- Menneskeligt nærvær
- Mulighed for at blive beriget såvel intellektuelt som emotionelt

Samlet set viser de udførte voxpops, at bibliotekernes arrangementer bidrager markant til trivsel blandt brugerne. De skaber:

- Positive emotioner
- Læring, inspiration og personlig udvikling
- Fællesskab og social tilknytning
- Flow, fordybelse og mental ro

De få kritiske punkter handler om teknik og praktiske forhold og ikke om indhold eller formidling. Alt i alt peger voxpop-materialet på, at bibliotekerne leverer arrangementer, som opleves som både meningsfulde, lærerige og trivselsfremmende for en bred og mangfoldig brugergruppe.

Afslutningsvist er her en række meningskondenserede citater, som afspejler stemningen i voxpop-materialet uden at være identiske med individuelle udsagn:

Oplevelse & stemning

- "Det var som om tiden forsvandt. Jeg kunne have lyttet i timevis."
- "Jeg gik herfra med en varme i kroppen og et smil, der holdt resten af dagen."
- "Så veltilrettelagt og levende formidlet. Det er kvalitet på højt niveau."

Læring & inspiration

- "Jeg fik lyst til at læse bøger, jeg ellers aldrig ville have valgt."
- "Man går herfra klogere både på stoffet og på sig selv."
- "Jeg elsker, når jeg får aha-oplevelser og nye perspektiver uden at skulle forberede mig."

Fællesskab & social betydning

- "Det giver noget særligt at dele oplevelserne med andre. Man føler sig forbundet."
- "Den tydelige facilitering gør, at alle tør sige noget. Det skaber tryghed."
- "Man mærker fællesskabet, især når vi synger sammen."

Emotionelle effekter

- "Jeg går hjem med energi og ro på samme tid."
- "Sangen gav mig en følelse af livsglæde, jeg ikke har mærket længe."
- "Der kom tanker om mit eget liv på den gode måde."

Personligt udbytte

- "Det føles legitimt at bruge tid på mine kreative interesser."
- "Jeg bliver mindet om, at man altid kan lære noget nyt."
- "Det er langt bedre end at se noget på skærmen derhjemme. Det her er levende."

Praktiske forbedringer

- "Lyden kunne være lidt bedre, så alle kan høre med."
- "Måske lidt blødere stole. Ellers er alt fantastisk."
- "Flere sangtekster ville være en hjælp."

Fremtidige ønsker

- "Mere af det her og gerne oftere."
- "Flere forfattere, flere musikere, flere fortællinger."
- "Dyk ned i andre tidsperioder, genrer eller lokalt stof. Det vil jeg elske."

9. DISKUSSION AF STYRKER OG FORBEHOLD

9.1. Styrker

Projektet dokumenterer med stor tydelighed, at folkebibliotekerne udgør en unik og ofte undervurderet trivselsinfrastruktur. Data fra både kvalitative interviews og omfattende kvantitative målinger viser, at bibliotekerne systematisk fremmer mental ro, socialt tilhørsforhold, aktiv meningsfuld deltagelse og personlig mestring – fire velunderbyggede kernefaktorer i moderne trivselsteori.

En central styrke i projektet er kombinationen af dybgående brugerperspektiver og robuste statistiske mønstre, som tilsammen giver et klart billede. Trivselsgevinsterne er ikke tilfældige, men opstår gennem specifikke bibliotekskvaliteter såsom trygge omgivelser, lavtærskel fællesskaber og adgang til guidet fordybelse. Det er netop disse miljøer, som mange borgere mangler andre steder i deres hverdag. Et vigtigt forhold er, at effekterne rammer meget bredt. Bibliotekerne gavner ikke kun den traditionelle brugergruppe, men også unge uden stærke fællesskaber, voksne med psykisk sårbarhed, mænd, der sjældent opsøger kulturinstitutioner, og ældre med risiko for ensomhed. Projektet viser, at når bibliotekerne arbejder systematisk med tydelig formidling, tilgængelige aktiviteter og socialt indbydende rum, vokser brugerbredden markant.

En anden styrke er bibliotekernes økonomiske og organisatoriske robusthed. De skaber trivselseffekter, der i andre sektorer ville kræve langt større investeringer. Som ikke-kommercielle, tillidsvækkende institutioner kan bibliotekerne facilitere mental sundhed og fællesskab uden stigmatisering – en nøglefaktor, der fremhæves af mange borgere. Samtidig peger projektet på et centralt udviklingspunkt. Trivselseffekterne realiseres ikke automatisk. De afhænger af klar zonering, proaktiv formidling, fleksible aktiviteter og strategiske partnerskaber med sundhed, kultur og frivillighed. Når disse greb mangler, bliver gevinsterne mindre synlige. Når de er til stede, bliver effekten både stærk og målbar. Samlet viser projektet, at bibliotekerne har en sjældent stærk kombination af troværdighed, tilgængelighed og psykologisk virkning, som gør dem til en af kommunernes mest effektive trivselsplatforme – især i en tid, hvor mange borgere mangler netop de typer rum og fællesskaber, biblioteket kan levere.

9.2. Forbehold og begrænsninger

Selv om projektet leverer stærke indsigter, er det vigtigt at fastholde nogle væsentlige forbehold. For det første bygger analyserne på frivillige brugere, hvilket betyder, at de mest udsatte eller de mindst biblioteksaktive borgere kan være underrepræsenterede.

Effekterne kan derfor være stærkere blandt dem, der allerede har en vis interesse i bibliotekerne.

For det andet er projektets design ikke-eksperimentelt. Der kan dokumenteres tydelige sammenhænge mellem bibliotekets kvaliteter og oplevet trivsel, men ikke kausalitet i streng statistisk forstand. Biblioteksbrugere kan fx allerede have interesser eller ressourcer, der forstærker deres oplevelser af trivsel. Derudover er brugernes trivsel målt med selvrapporterede data, som altid indebærer risiko for social ønskværdighed, positive bias eller øjebliksbaserede udsving. Interviews giver dybde, men udsagn kan ikke generaliseres uden forsigtighed. På tværs af kommunerne varierer også lokale forhold som fysiske rammer, personaleprofil og arrangementstyper. Det betyder, at resultaterne ikke uden videre kan overføres til alle landets biblioteker uden hensyntagen til lokale ressourcer og kulturer.

Endelig bør det understreges, at projektet primært undersøger umiddelbare og kortsigtede trivselseffekter. Det ligger uden for projektets ramme at dokumentere længerevarende eller samfundsøkonomiske effekter, selv om de er sandsynlige i lyset af både den internationale som den nordiske og danske forskning, som er redegjort for i denne rapport også. Samlet gør disse begrænsninger ikke resultaterne mindre værdifulde, men de giver en nødvendig ramme, så læseren kan vurdere projektets konklusioner med passende faglig forsigtighed.

10. ANBEFALINGER

På baggrund af nærværende projekt følger her en række bud på, hvad offentlige biblioteker kan prioritere for at styrke *trivsel på tværs af befolkningen* — også blandt grupper, som i dag ikke bruger bibliotekerne i samme omfang:

1. Målrettede miljøer, der balancerer ro, socialitet og udforskning

Forskning viser, at trivsel i høj grad skabes gennem *valgfrihed, fællesskab og meningsfuld aktivitet*. Derfor bør biblioteker tilbyde flere tydeligt zonerede områder, fx:

- Rolige “åndehuller” til koncentration og mental restitution
- Sociale værksteder til fælles kreativitet og let deltagelse
- Udforskende rum (maker-spaces, lydtrum, digital leg)

Det øger både brugervenlighed og tiltrækker nye segmenter, der mangler adgang til sådanne steder i hverdagen.

2. Lavtærskel-aktiviteter, der giver små øjeblikke af glæde og håb

Korte, uforpligtende aktiviteter (5–20 min) har dokumenteret effekt på trivsel, især for sårbare grupper. Biblioteker bør derfor styrke:

- Micro-events (fx “5 minutters kreativitet”, mini-højtlesning, mikro-workshops)
- Sensoriske pauser (lydinstallationer, små visuelle oplevelser)
- Pop-up fællesskaber

Dette tiltrækker både psykisk sårbare, ensomme unge, og folk der ikke “tør” forpligte sig på lange arrangementer.

3. Partnerskaber med sundhed, frivillighed og kulturliv

Biblioteker er blandt de mest tillidsvækkende institutioner. Det gør dem ideelle til:

- Fælles trivselstiltag med kommunens forebyggelsesafdeling
- Drop-in aktiviteter med frivillige (fx ensomhedsnetværk, kulturguides)
- Brobygning til musikskoler, museer og idrætsforeninger
- Specialdesignede tilbud for psykisk sårbare eller udsatte ældre

Dette giver et *større aftryk* uden at bibliotekerne selv skal løfte hele byrden.

4. Radikalt inkluderende formidling

Brugerdatabaser viser, at mange borgere aldrig opdager arrangementer, selv når de matcher deres interesser. Der er behov for:

- Ekstremt klar, konkret og visuelt enkel kommunikation
- Anbefalinger baseret på *interesser*, ikke demografi
- Systematisk brug af *menneskelige fortællinger* frem for programoversigter

Målet: Flere mænd, unge voksne, minoritetsgrupper og "ikke-brugere" skal kunne se sig selv i biblioteket.

5. Programmer, der understøtter både kompetence og livsmod

Trivsel styrkes, når folk oplever *mestring* og *mening*. Biblioteker har særligt potenti-
ale inden for:

- Digital tryghed og AI-kompetencer
- Kreativ træning (skrivning, musik, design, kode)
- Kritisk dannelse og samtalekultur
- Læseglæde som psykologisk ressource

Dette rammer bredt – fra skoleelever til seniorer – og øger relevansen i et kom-
plekst samfund.

6. Fleksible åbningstider og mobile biblioteker

For at nå nye brugergrupper:

- Udvidet åbningstid i udsatte boligområder
- Mobile biblioteker og pop-ups ved skoler, centre og events
- Samarbejde med dagligvarebutikker og jobcentre

Synlighed i borgerens hverdag gør biblioteket til et *levende mødested*.

7. En tydelig "trivselsprofil" som identitet

Biblioteker bør kommunikere klart, at de

- er trygge rum
- styrker mental sundhed
- reducerer ensomhed
- fremmer læring og håb
- er for *alle*, uanset baggrund

Dette løfter både status og tiltrækningskraft.

8. Hold fast i alle de lokale kvaliteter, som forklarer de meget høje scorer på de målte trivselsfremmere i forhold til såvel oplevelser af bibliotekerne og bibliotekernes arrangementer. Resultaterne er ikke tilfældige. De skyldes alt fra engagerede medarbejdere til inspirerende fysiske rammer og politisk opbakning.

9. Få et fælles sprog for trivsel

- Begrebet "trivsel" bliver brugt på mange forskellige måder, hvilket kan gøre det svært at tale og samarbejde om. Men denne sprogforbistring skjuler, at der faktisk er en masse veldokumenterede kilder til trivsel, menneskeheden er forenet omkring. Mange af de vigtigste af disse kilder er dem, vi har lagt til grund for nærværende undersøgelse af, hvorvidt og hvordan biblioteker fremmer trivsel.
- "Samtale fremmer forståelsen" siger man – og det er jo ofte rigtigt. Men det er lige så rigtigt, at "fælles forståelse fremmer samtale", og hvis vi ønsker en samtale om et bedre samfund med stærkere fællesskaber og større individuelle muligheder, er en fælles forståelse af, hvad der fremmer menneskers trivsel, nok i alles interesse.

11. REFERENCER

Vedr. økonomiske analyser af bibliotekers værdi

- Aabø, S. (2005). *The value of public libraries: A methodological discussion and empirical study applying the contingent valuation method*. Libri, 55(1), 1–11.
- BOP Consulting. (2014). *Economic contribution of the UK public library network*. Arts Council England.
- McMenemy, D. (2022). *Public libraries and societal wellbeing: An economic perspective*. Journal of Librarianship and Information Science.
- State Library of Queensland. (2018). *The impact of libraries on economic and social outcomes*.
- Ko, Y. & Yu, J. (2020). *Cost-benefit analysis of public libraries*. Journal of the Korean Library and Information Science Society.

Vedr. sociale og trivselsrelaterede gevinster

- Fujiwara, D., Lawton, R., & Mourato, S. (2015). *The health and wellbeing benefits of public libraries*. Arts Council England.
- Helliwell, J., Layard, R., Sachs, J., & De Neve, J.-E. (2021). *World Happiness Report 2021*.
- Johnson, C. A. (2010). *Do public libraries contribute to social capital?* Library & Information Science Research, 32(3), 147–155.

Vedr. uddannelse og kompetenceudvikling

- OECD. (2020). *Education at a Glance: The link between literacy and economic participation*.
- Van Deursen, A. & Helsper, E. (2018). *Digital skills and participation in the labour market*. Information, Communication & Society.

Vedr. bibliotekers trivselsfremme

- Aabø, S., Audunson, R., & Vårheim, A. (2010). How do public libraries function as meeting places? Library & Information Science Research, 32(1), 16–26.
<https://doi.org/10.1016/j.lisr.2009.07.008>

- Aabø, S., & Audunson, R. (2012). Use of library space and the library as place. *Library & Information Science Research*, 34(2), 138–149. <https://doi.org/10.1016/j.lisr.2011.06.002>
- Andresen, L. (2002). Immediate access to Danish libraries - with bibliotek.dk. *The Electronic Library*, 20, 187-194. https://consensus.app/papers/immediate-access-danish-libraries-bibliotekdk-andresen/b5093d6c5794540e81090d8d98e3c69e/?utm_source=chatgpt
- Armas, M. C. de. (2019). *The Library Improving Life for Older Adults*. *Library Trends*, 67(4), 630–641. <https://doi.org/10.1353/lib.2019.0014>
- Audunson, R., Vårheim, A., Aabø, S., & Holm, E. D. (2007). Public libraries, social capital, and low intensive meeting places. *Information Research*, 12(4), colis20. <http://informationr.net/ir/12-4/colis/colis20.html>
- Audunson, R., Aabø, S., Blomgren, R., Evjen, S., Jochumsen, H., Larsen, H., Rasmussen, C. H., Vårheim, A., Johnston, J., & Koizumi, M. (2019). *Public libraries as an infrastructure for a sustainable public sphere: A comprehensive review of research*. *Journal of Documentation*, 75(4), 773–790. <https://doi.org/10.1108/JD-10-2018-0157>
- Berger, Å. (2002). Recent trends in library services for ethnic minorities – the Danish experience. *Library Management*, 23, 79-87. https://consensus.app/papers/trends-services-minorities-experience-berger/f6167cfe89dd561db2643bcdd036fabe/?utm_source=chatgpt
- Beimorghi, A. A., Hariri, N., & Babalhavaeji, F. (2018). The wisely services of libraries as the predisposing factors of social health: a grounded theory approach. *Journal of Research & Health*, 8, 132-142. https://consensus.app/papers/wisely-services-libraries-predisposing-factors-health-beimorghi/44d4d860e6ef5c669a0d9b15a6e02e93/?utm_source=chatgpt
- Blatt, D., Maloney, E. K., Pawelski, J. O., & Cotter, K. N. (2024). *Libraries & Well-Being: A Case Study from The New York Public Library*. New York Public Library & University of Pennsylvania. <https://www.nypl.org/spotlight/libraries-well-being-report>
- Borsa, G. (2016). Catalogus librorum sedecimo saeculo impressorum qui in Bibliotheca Nationali Austriae asservantur. *Journal Name*. https://consensus.app/papers/gedeon-borsa-catalogus-librorum-sedecimo-saeculo-pauser/5a88c4dde00050bc8683ddaae242ce3c/?utm_source=chatgpt
- Bossaller, J., Long, B. S., & Vardell, E. (2024). *Connections are the Opposite of Addiction: Recovery Reading Groups in Public Libraries*. *Public Library Quarterly*, 43(1), 62–79. <https://doi.org/10.1080/01616846.2023.2223100>

- Bundy, A. (2005). *COMMUNITY CRITICAL: AUSTRALIAN PUBLIC LIBRARIES SERVING SENIORS*. *APLIS*, 18(4), 158–169.
- Burnham, E., & Peterson, E. (2005). Health Information Literacy: A Library Case Study. *Library Trends*, 53, 422–433. https://consensus.app/papers/health-information-literacy-library-case-study-burnham/20c1baa6b70d5bb9851e56a12d6c81aa/?utm_source=chatgpt
- Casselden, B. (2023). Not like riding a bike: How public libraries facilitate older people's digital inclusion during the Covid-19 pandemic. *Journal of Librarianship and Information Science*, 55(3), 704–718. <https://doi.org/10.1177/09610006221101898>
- Chow, A. S., & Tian, Q. (2019). Public libraries positively impact quality of life: A big data study. *Public Library Quarterly*, 40(1), 1–32. <https://doi.org/10.1080/01616846.2019.1632105>
- Chow, A., & Tian, Q. (2021). *Public Libraries Positively Impact Quality of Life: A Big Data Study*. *Public Library Quarterly*, 40(1), 1–32.
- Ejgod Hansen, L., Eriksson, B., & Nordentoft, K. (2023). Participation in Cultural Centres in Denmark. Aarhus University. <https://doi.org/10.7146/aul.505>
- Ferreira, F. B., & De Albuquerque Siebra, S. (2021). *Librarians' social responsibility in public libraries dimensions and actions*. *Revista Digital de Biblioteconomia e Ciencia da Informacao*, 19. <https://doi.org/10.20396/RDBCI.V20I00.8665764>
- Fujiwara, D., Lawton, R., & Mourato, S. (2015). The health and wellbeing benefits of public libraries. Arts Council England. <https://www.artscouncil.org.uk/research-and-data/health-and-wellbeing-benefits-public-libraries>
- Fujiwara, D., Lawton, R., & Mourato, S. (2017). The health and wellbeing benefits of public libraries. https://consensus.app/papers/health-wellbeing-benefits-libraries-fujiwara/Ocfef48bea7755fab1d7866c45239c32/?utm_source=chatgpt
- Fujiwara, D., Lawton, R. N., & Mourato, S. (2019). *More than a good book: Contingent valuation of public library services in England*. *Journal of Cultural Economics*, 43(4), 639–666. <https://doi.org/10.1007/s10824-019-09369-w>
- Fujiwara, D., Lawton, R. N., & Mourato, S. (2022). *More than a good book: Contingent valuation of public library services in England*. I *The Economics of Books and Reading* (s. 123–150). https://doi.org/10.1007/978-3-031-18199-3_6
- Guillen-Royo, M., et al. (2025). Sharing for wellbeing and sustainability: Lending sports and outdoor equipment in public libraries in Norway. *Journal of Cleaner Production*, 460, 142984. <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2025.142984>

- Holmquist, J. (2021). Sustainability in Danish Public Libraries. *Bibliothek Forschung und Praxis*, 45, 472-476. https://consensus.app/papers/sustainability-danish-public-libraries-holmquist/e854699421105b2298aeebf3ff88fb4e/?utm_source=chatgpt
- Johansen, S. (1972). Grundtvig-manuskripter og grundtvigiana i Det kgl. Bibliotek erhvervet 1963 - maj 1972. *Journal Name*. https://consensus.app/papers/grundtvigmanuskripter-grundtvigiana-bibliotek-johansen/704482c825865a46a8bf3f359bb63abd/?utm_source=chatgpt
- Karki, M., El Asmar, M. L., Riboli Sasco, E., El-Osta, A., et al. (2024). Public libraries to promote public health and wellbeing: A cross-sectional study of community-dwelling adults. *BMC Public Health*, 24, 1226. <https://doi.org/10.1186/s12889-024-18535-5>
- Knapp, A. A., Hersch, E., Wijaya, C., Herrera, M. A., Kruzan, K. P., Carroll, A. J., et al. (2023). "The library is so much more than books": Considerations for the design and implementation of teen digital mental health services in public libraries. *Frontiers in Digital Health*, 5. <https://doi.org/10.3389/fdgth.2023.1183319>
- Kvale, S. (1997). *InterView*. København: Hans Reitzels Forlag.
- Larsen, S. (2020). Mergers and digital transformation in Danish research libraries. *ABI Technik*, 40, 324-331. https://consensus.app/papers/mergers-transformation-danish-research-libraries-larsen/672f26ee3ba75ee5a2eb73376350d325/?utm_source=chatgpt
- Lenstra, N., & Oguz, F. (2020). *Physical and social health at the library: Studying small and rural public libraries as venues for group fitness among older adults*. Proceedings of the Association for Information Science and Technology, 57(1). <https://doi.org/10.1002/pr2.211>
- Lenstra, N., Oguz, F., D'Arpa, C., & Wilson, L. S. (2022). *Exercising at the Library: Small and Rural Public Libraries in the Lives of Older Adults*. *Library Quarterly*, 92(1), 5–23. <https://doi.org/10.1086/717232>
- Lifelong learning and library programming for third agers. (2016). In *Lifelong Learning in Public Libraries* (konferencepaper).
- Lo, P., He, M., & Liu, Y. (2019). *Social inclusion and social capital of the Shanghai Library as a community place for self-improvement*. *Library Hi Tech*, 37(2), 197–218. <https://doi.org/10.1108/LHT-04-2018-0056>
- Loach, K., Rowley, J., & Griffiths, J. (2017). Cultural sustainability as a strategy for the survival of public libraries. *International Journal of Cultural Policy*, 23(2), 186–199. <https://doi.org/10.1080/10286632.2016.1184657>

- Lollesgaard, A. (1997). Art librarianship in Denmark. *Art Libraries Journal*, 22, 4-9. https://consensus.app/papers/librarianship-denmark-lollesgaard/0776c7e5f1a456e687849b97446aa736/?utm_source=chatgpt
- McKenna-Aspell, J. L. (2023). Public libraries in England: An examination of their impact as a public health intervention. (PhD thesis). University of Sheffield. <https://etheses.whiterose.ac.uk/id/eprint/34406/>
- Merga, M. (2020). How Can School Libraries Support Student Wellbeing? Evidence and Implications for Further Research. *Journal of Library Administration*, 60, 660-673. https://consensus.app/papers/school-libraries-support-student-wellbeing-evidence-merga/37ea239faa8754a28ecbdf270c160010/?utm_source=chatgpt
- Merga, M. (2020). How Can School Libraries Support Student Wellbeing? Evidence and Implications for Further Research. *Journal of Library Administration*, 60, 660-673. https://consensus.app/papers/school-libraries-support-student-wellbeing-evidence-merga/37ea239faa8754a28ecbdf270c160010/?utm_source=chatgpt
- Merga, M. (2021). Libraries as Wellbeing Supportive Spaces in Contemporary Schools. *Journal of Library Administration*, 61, 659-675. https://consensus.app/papers/libraries-wellbeing-supportive-spaces-contemporary-merga/bbb60d5032dd58d5a19116c480099dec/?utm_source=chatgpt
- Millett, A. C., Burrows, K., & Richards, S. (2025). Suffolk Libraries: Enhancing well-being within its community. *The Journal of Positive Psychology*. Advance online publication. <https://doi.org/10.1080/17439760.2025.2502484>
- Morgan, A. U., Dupuis, R., D'Alonzo, B. A., Johnson, A., Graves, A., Brooks, K., McClintock, A., Klusaritz, H., Bogner, H., Long, J. A., & Grande, D. (2016). Beyond Books: Public Libraries As Partners For Population Health. *Health Affairs*, 35(11), 2030-2036. <https://consensus.app/papers/beyond-books-public-libraries-partners-population-health-morgan/781de3b59ff75598867a339df9ec>
- Naji, S. (2018). *An ethnographic case study of the role of public libraries in facilitating lifelong learning activities in the North of England*. University of Huddersfield. <https://eprints.hud.ac.uk/id/eprint/34666/>
- Niclasen, J., Keilow, M., & Obel, C. (2018). Psychometric properties of the Danish student well-being questionnaire assessed in >250,000 student responders. *Scandinavian Journal of Public Health*, 46, 877-885. https://consensus.app/papers/psychometric-properties-danish-student-wellbeing-niclasen/888943da77d65293bbcd523e46f6c1b7/?utm_source=chatgpt

- Nielsen, B., & Borlund, P. (2011). Information literacy, learning, and the public library: A study of Danish high school students. *Journal of Librarianship and Information Science*, 43, 106-119. https://consensus.app/papers/information-literacy-learning-library-study-danish-nielsen/ee69ae01c66151e2b2b4887bf2a0a091/?utm_source=chatgpt
- Norton, M. H., Stern, M. J., Meyers, J., & DeYoung, E. (2021). Understanding the social well-being impacts of the nation's libraries and museums. Institute of Museum and Library Services. <https://www.ims.gov/publications/understanding-social-wellbeing-impacts-nations-libraries-and-museums>
- Petersen, A., & Lose, R. (2006). The Danish Union Catalogue DanBib and library.dk: "physical" and "virtual" union catalogues. *Interlending & Document Supply*, 34, 119-124. https://consensus.app/papers/danish-union-catalogue-danbib-librarydk-union-catalogues-petersen/0a1e7882474a5375bec413ee0ef66e28/?utm_source=chatgpt
- Peet, L. (2025). *ULC Library Insights Report Shows Shifts in Behavior*. *Library Journal*, 150(1), 6-7.
- Philbin, M. M., Parker, C. M., Flaherty, M. G., & Hirsch, J. S. (2019). Public libraries: A community-level resource to advance population health. *Journal of Community Health*, 44(1), 192-199. <https://doi.org/10.1007/s10900-018-0547-4>
- Powell, T. W., Smith, B. D., Offiong, A., Lewis, Q., Kachingwe, O., LoVette, A., & Hwang, A. (2023). *Public Librarians: Partners in Adolescent Health Promotion*. *Public Library Quarterly*, 42(4), 361-372. <https://doi.org/10.1080/01616846.2022.2107349>
- Racki, E., & Jeong, B. (2020). *The Effect of Public Library Programs on Health Services Utilization: A Health Literacy Perspective*. *Journal of Health and Human Services Administration*, 43(2), 131-153. <https://doi.org/10.37808/jhhsa.43.2.4>
- Seismonaut & Roskilde Central Library. (2021). *The impact of public libraries in Denmark: A haven in our community*. Roskilde Bibliotekerne. https://www.roskildebib.dk/sites/default/files/2024-10/roskildebib_folkebibliotekets_betydning_for_borgerne_i_danmark_eng_final_0.pdf
- SGS Economics & Planning & Prescience Research. (2022). *The Health and Wellbeing Benefits of Public Libraries Across Victoria*. State Library Victoria & Public Libraries Victoria. <https://www.slv.vic.gov.au/interact-with-us/scholarships-awards/libraries-health-and-wellbeing-innovation-grants>
- Shi, Y., & Luo, L. (2020). *Meeting Chinese Older Adults' Health Information Needs: The Role of Public Libraries*. *Library Quarterly*, 90(3), 332-348. <https://doi.org/10.1086/708961>

- Skøtt, B. (2023). Sustainable Development in Danish Public Libraries. *Bibliothek Forschung und Praxis*. https://consensus.app/papers/development-danish-public-libraries-skøtt/586afb4eb81d57be93d78f35eb7094aa/?utm_source=chatgpt
- State Library Victoria & Public Libraries Victoria. (2020). Stand by me: The contribution of public libraries to the well-being of older people. Arts Council England / Libraries Taskforce.
- Svendsen, G. L. H. (2013). Libraries in the creation of social capital: The case of branch libraries in rural Denmark. *Library & Information Science Research*, 35(1), 13–21. https://findresearcher.sdu.dk/ws/portalfiles/portal/141829621/Libraries_in_the_creation_of_social_capital_last_text_version_PURE.pdf
- Sørensen, K. M. (2021). Where's the value? The worth of public libraries: A systematic review of findings, methods and research gaps. *Library & Information Science Research*, 43(1), 101067. <https://doi.org/10.1016/j.lisr.2020.101067>
- Vårheim, A., Steinmo, S., & Ide, E. (2008). Do libraries matter? Public libraries and the creation of social capital. *Journal of Documentation*, 64(6), 877–892. <https://doi.org/10.1108/00220410810912433>
- Vårheim, A. (2009). Public libraries: Places creating social capital? *Library Hi Tech*, 27(3), 372–381. <https://doi.org/10.1108/07378830910988504>
- Vårheim, A. (2017). Public libraries, community resilience, and social capital. *Information Research*, 22(1), colis1642. <http://informationr.net/ir/22-1/colis/colis1642.html>
- Zager, S., Haskins, A., Maland, K., & Holt, C. (2016). *The Health and Libraries of Public Use Retrospective Study (HeLPURS)*. *Health Information & Libraries Journal*, 33(3), 190–203. <https://doi.org/10.1111/hir.12144>
- Zanal Abidin, N. S., Shaifuddin, N., & Wan Mohd Saman, W. S. (2023). *Systematic Literature Review of the Bibliotherapy Practices in Public Libraries in Supporting Communities' Mental Health and Wellbeing*. *Public Library Quarterly*, 42(2), 124–140.
- Zionts, N. D., Apter, J., Kuchta, J., & Greenhouse, P. K. (2010). *Promoting Consumer Health Literacy: Creation of a Health Information Librarian Fellowship*. *Reference & User Services Quarterly*, 49(4), 350–359. <https://doi.org/10.5860/rusq.49n4.350>

Vedr. almen trivselsvidenskab

APA Dictionary of Psychology (2023): *Well-being*. Hentet online den 25. maj: <https://dictionary.apa.org/well-being>

- Bandura, A. (2012). Self-efficacy. *Kognition & Pædagogik* nr. 83, 22. årgang, s. 16-35. København: Dansk psykologisk Forlag. (20 sider)
- Csikszentmihalyi, M. (1993). *The Evolving Self*. New York: HarperCollins Publishers.
- Csikszentmihalyi, M. & Knoop, H. H. (2008). Komplexitet: universelt ideal og global trussel. I J. Lyhne, & H. H. Knoop (red.), *Positiv psykologi: positiv pædagogik*. (1 udg., s. 243-263). Kbh: Dansk Psykologisk Forlag.
- Davidson, R (2023). Center for Healthy Minds. Hentet online den 31. august: <https://www.richardjdavidson.com/>
- Deci, E. L., & Ryan, R. M. (2008). Self-determination theory: A macrotheory of human motivation, development, and health. *Canadian Psychology / Psychologie canadienne*, 49(3), 182–185.
- Diener, E., & Biswas-Diener, R. (2008). *Happiness: Unlocking the mysteries of psychological wealth*. Blackwell Publishing.
- Den Store Danske Encyklopædi (2023). *Trivsel*. Hentet online den 25. maj: <https://denstoredanske.lex.dk/trivsel>
- Forenede Nationer (2015). *FN's verdensmål for bæredygtig udvikling*. Hentet online: <https://www.verdensmaalene.dk/maal/3>
- Holstein, B., Mehlbye, J., Knoop, H. H. & Hansen, H. R. (2014). *Endelige anbefalinger fra ekspertgruppen om elevers trivsel i folkeskolen i relation til nationale trivselsmålinger*.
- Huppert FA. Psychological well-being: evidence regarding its causes and consequences. *Appl Psychol Health Well Being*. 2009;1(2):137–64.
- Huppert, F. A. & So, T. T. (2013). Flourishing across Europe: application of a new conceptual framework for defining well-being. *Soc Indic Res*. 2013;110(3):837–61.
- Kahneman, D. & Deaton, A. S. (2010). High Income Improves Evaluation of Life But Not Emotional Well-Being. *Proceedings of the National Academy of Sciences* 107(38):16489-93
- Keyes, C. L. M. (2002). *The Mental Health Continuum: From Languishing to Flourishing in Life*. *Journal of Health and Social Behavior* Vol. 43, No. 2, *Selecting Outcomes for the Sociology of Mental Health: Issues of Measurement and Dimensionality* (June), pp. 207-222.). American Sociological Association.
- Keyes, C. L. M. (2005). Mental Illness and/or Mental Health? Investigating Axioms of the Complete State Model of Health. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 73(3), 539–548.

- Keyes, C. L. M. & Waterman, M. (2003). Dimensions of well-being and mental health in adulthood. In; Bornstein, M. H. et al. *Well-Being; Positive Development Across the Life Course*. New York: Psychology Press.
- Klarlund Pedersen, B. (2021). Det skal du gøre for at leve sundt og længe. *Aktuel naturvidenskab*, (4). <https://aktuelnaturvidenskab.dk/find-artikel/nyeste-numre/4-2021/leve-sundt-og-laenge>
- Knoop, H. H. (2005): Komplexitet: Voksende orden ingen helt forstår. København: *Kognition & Pædagogik*, nr. 57, 15. årgang.
- Knoop, H. H. (2020). Education in 2035: How positive psychology can revitalize education. In S. I. Donaldson, M. Csikszentmihalyi, & J. Nakamura (Eds.), *Positive psychological science: improving everyday life, well-being, work, education, and societies across the globe* (2 ed., pp. 176-192). Routledge. Applied Psychology Series
- Knoop, H. H. (2021). How national surveys of well-being can stimulate educational practice. In: Donaldson, S. I., Csikszentmihalyi, M. & Nakamura, J. (eds.) *Positive Psychological Science - Improving Everyday Life, Well-Being, Work, Education, and Societies Across the Globe, 2nd Edition*. Routledge, Taylor & Francis Group.
- Knoop, H. H. & Kirketerp, A. (2023). Flow: Optimaloplevelsens psykologi. I: Bukhave, E. B. & Kirketerp, A. *Sundhed og trivsel gennem craft-aktiviteter*, s. 41-52. København: Gads Forlag.
- Lewin, K. (1943). Psychology and the process of group living. *Journal of Social Psychology*, 17, 113–131.
- Linton, M-J., Dieppe, P., & Medina-Lara, A. (2016). Review of 99 selfreport measures for assessing well-being in adults: Exploring dimensions of well-being and developments over time. *BMJ Open*, 6(7).
- Madsen, T. N. (2022). Analyse på baggrund af data fra V-Dem Institute. *Mandag Morgen, marts*.
- Maslow, A. H. (1943). A theory of human motivation. *Psychological Review*, 50(1), 370-396.
- Maslow, A. H. (1969). The Farther Reaches of Human Nature. *Journal of Transpersonal Psychology*, 1, 1–9.
- Ryan, R. & Deci, E. (2017). *Self-Determination Theory - Basic Psychological Needs in Motivation, Development, and Wellness*. New York: The Guilford Press.
- Ryff, C. D., & Keyes, C. L. M. (1995). The structure of psychological well-being revisited. *Journal of Personality and Social Psychology*, 69, 719–727.

Seligman, M. E. P. (2011) *At lykkes – en ny perspektivrig positiv psykologi om lykke og trivsel*. København: Mindspace.

Senge, P., Kleiner, A., Roberts, C., Ross, R. & Smith, B (1994). *The Fifths Discipline – Field book. Strategies and tools for Building a Learning Organization*. London: Nicholas Brealey Publishing.

Statens Institut for Folkesundhed (2022). *Danskernes Sundhed - Den Nationale Sundhedsprofil 2021*. Sundhedsstyrelsen.

Synonymordbog (2023). Opslag om ”trivsel”. Online: <https://www.synonymbog.com/synonym/trivsel>

Wittgenstein, L. (1922). *Tractatus Logico-Philosophicus*. C. K. Ogden (trans.), London: Routledge & Kegan Paul. Originally published as “Logisch-Philosophische Abhandlung”, in *Annalen der Naturphilosophische*, XIV (3/4), 1921.

World Health Organization (2001). *The world health report 2001: mental health: new understanding, new hope*. Geneva: World Health Organization.

World Health Organization (2023). *Constitution*. Hentet online: <https://www.who.int/about/governance/constitution>

12. BILAG

- **Spørgeskemaundersøgelse vedr. brugeres oplevelse af biblioteket.**
- **Spørgeskema vedr. bibliotekets arrangementer.**
- **Interviewundersøgelse for brugere af biblioteket.**
- **Interviewundersøgelse for deltagere ved arrangementer.**
- **Mini-voxbop efter arrangementer.**
- **Billedreportager.**

Spørgeskema om din oplevelse af biblioteket

Kære Bruger af biblioteket.

Tak fordi du tager dig tid til at besvare vores spørgeskema. Dine svar er yderst vigtige for os og vil blive behandlet helt anonymt. Vi værdsætter din ærlighed og åbenhed, da dine svar vil hjælpe os med at forbedre vores tilbud.

Spørgeskemaet tager 10-15 minutter at svare på, og dine besvarelser vil gøre en stor forskel.

Vi håber, du vil svare på alle spørgsmål, men hvis du af en eller anden grund ønsker ikke at svare på et spørgsmål, kan du blot undlade det.

På forhånd mange tak for din deltagelse!

*Mange hilsner,
Biblioteket*

**Tænk på din samlede oplevelse af biblioteket. Hvor enig er du i følgende udsagn?
Sæt ét kryds for hvert udsagn.**

	Meget enig	Enig	Neutral	Uenig	Meget uenig	Ved ikke
Om at finde rundt						
1. Jeg kan let bevæge mig rundt på biblioteket						
2. Jeg kan let finde gode steder at være på biblioteket						
3. Jeg har let ved at finde interessant indhold på biblioteket						
	Meget enig	Enig	Neutral	Uenig	Meget uenig	Ved ikke
Om bibliotekets tilbud						
4. Biblioteket virker indbydende på mig						
5. Biblioteket vækker min nysgerrighed						
6. Jeg lærer noget i mødet med biblioteket						
7. Jeg har gavn af biblioteket						
8. Biblioteket stimulerer min kreativitet						
9. Biblioteket motiverer mig til at gøre noget nyt						
10. Jeg kommer i bedre humør af at være på biblioteket						
	Meget enig	Enig	Neutral	Uenig	Meget uenig	Ved ikke
Om de fysiske rammer						
11. Der er passende adgang til forplejning på biblioteket for mig						
12. De fysiske rammer på biblioteket fungerer godt for mig						
13. Jeg har gode muligheder for at hvile mig på biblioteket, hvis jeg har brug for det						
14. Temperaturen på biblioteket er passende for mig						
15. Lydniveauet på biblioteket er passende for mig						
16. Belysningen på biblioteket er passende for mig						
17. Jeg oplever, at luftkvaliteten på biblioteket er god						

	Meget enig	Enig	Neutral	Uenig	Meget uenig	Ved ikke
Om tryghed						
18. Jeg føler mig tryk på biblioteket						
19. Jeg føler, at biblioteket er et sikkert sted at opholde sig						
	Meget enig	Enig	Neutral	Uenig	Meget uenig	Ved ikke
Om det sociale						
20. Jeg har glæde af at møde nye mennesker på biblioteket						
21. Der er en god social stemning på biblioteket						
22. Jeg føler mig velkommen på biblioteket						
23. Jeg oplever trygge fællesskaber på biblioteket						
24. Jeg deltager i lærerige fællesskaber på biblioteket						
25. Jeg kan bidrage til fællesskaber på biblioteket						
26. Jeg føler mig accepteret, som den jeg er, på biblioteket						
	Meget enig	Enig	Neutral	Uenig	Meget uenig	Ved ikke
Om mødet med personalet						
27. Jeg oplever imødekommenhed fra bibliotekspersonalet						
28. Jeg oplever påskønnelse fra bibliotekspersonalet, hvis/når jeg bidrager med noget						
29. Jeg har gode muligheder for at få hjælp af bibliotekspersonalet, hvis/når jeg har brug det						
	Meget enig	Enig	Neutral	Uenig	Meget uenig	Ved ikke
Om mine personlige interesser						
30. Jeg synes, biblioteket er et smukt sted						
31. Bibliotekets indretning inspirerer mig til fordybelse						

	Meget enig	Enig	Neutral	Uenig	Meget uenig	Ved ikke
Om mine personlige interesser						
32. Jeg kan fordybe mig tilstrækkeligt længe på biblioteket						
33. Jeg engagerer mig, når jeg er på biblioteket						
34. Biblioteket inspirerer mig til at engagere mig i større sammenhænge						
35. Jeg får nye indsigter og perspektiver i mødet med biblioteket						
36. Biblioteket bidrager til opfyldelsen af nogle af mine personlige mål og drømme						
37. Oplevelser på biblioteket giver mig mere tro på fremtiden						
38. Min tid på biblioteket er brugt godt						

Sammenfattende, åbne spørgsmål

39. Hvad er for dig det bedste ved at bruge biblioteket? Skriv her:
40. Hvad ville du ønske var anderledes på biblioteket? Skriv her:
41. Hvad kunne du ønske dig mere af på biblioteket? Skriv her:
42. Hvad kunne du ønske dig mindre af på biblioteket? Skriv her:
43. Hvad har du lært af at bruge biblioteket? Skriv her:
44. Hvad undrer dig ved biblioteket? Skriv her:

Baggrund

Hvor ofte besøger du biblioteket? (sæt kun 1 kryds)	Dagligt ()		Ugentligt ()		Månedligt ()		Sjældnere ()	
Hvad er dit køn?	Kvinde ()			Mand ()			Andet ()	
Hvad er din alder?	Under 20 ()	20- 29 ()	30-39 ()	40-49 ()	50-59 ()	60-69 ()	Over 70 ()	Over 80 ()
Hvad er dit postnummer?	Skriv her:							
Bibliotekets / filialens navn:	Skriv her:							

Spørgeskema om arrangementet

Kære Deltager ved dette biblioteks-arrangement.

Tak fordi du tager dig tid til at besvare vores spørgeskema. Dine svar er yderst vigtige for os og vil blive behandlet helt anonymt. Vi værdsætter din ærlighed og åbenhed, da dine svar vil hjælpe os med at forbedre vores tilbud.

Spørgeskemaet tager 10-15 minutter at svare på, og dine besvarelser vil gøre en stor forskel.

Vi håber, du vil svare på alle spørgsmål, men hvis du af en eller anden grund ønsker ikke at svare på et spørgsmål, kan du blot undlade det.

På forhånd mange tak for din deltagelse!

*Mange hilsner,
Biblioteket*

Tænk på din samlede oplevelse af arrangementet. Hvor enig er du i følgende udsagn? Sæt ét kryds for hvert udsagn.

	Meget enig	Enig	Neutral	Uenig	Meget uenig	Ved ikke
Om forhåndsinformation						
1. Jeg har normalt let ved at finde information om bibliotekernes arrangementer						
2. Jeg havde let ved at tilmelde mig dette arrangement						
3. Evt. forslag til forbedringer?	Skriv evt. forslag her:					
	Meget enig	Enig	Neutral	Uenig	Meget uenig	Ved ikke
Om mit udbytte						
4. Dette arrangement var et godt tilbud for mig						
5. Jeg lærte noget under dette arrangement						
6. Jeg kan bruge noget af dét, jeg lærte under dette arrangement						
7. Dette arrangement stimulerede min kreativitet						
8. Dette arrangement motiverer mig til at gøre nye ting						
9. Jeg kom i bedre humør af at deltage i dette arrangement						
10. Evt. forslag til forbedringer?	Skriv evt. forslag her:					
	Meget enig	Enig	Neutral	Uenig	Meget uenig	Ved ikke
Om de fysiske rammer						
11. Der var passende forplejning for mig under dette arrangement						
12. De fysiske rammer fungerede godt for mig under dette arrangement						

13. Jeg havde gode muligheder for at slappe af, hvis jeg havde brug for det						
14. Temperaturen var passende for mig						
15. Lyden var god for mig						
16. Jeg blev ikke forstyrret af støj						
17. Belysningen var passende for mig						
18. Jeg oplevede, at luftkvaliteten var god						
19. Evt. forslag til forbedringer?	Skriv evt. forslag til forbedringer her:					
	Meget enig	Enig	Neutral	Uenig	Meget uenig	Ved ikke
Om tryghed						
20. Jeg følte mig tryk ved dette arrangement						
21. Værten/værterne skabte en tillidsfuld stemning						
22. Evt. forslag til forbedringer?	Skriv evt. forslag til forbedringer her:					
	Meget enig	Enig	Neutral	Uenig	Meget uenig	Ved ikke
Om det sociale						
23. Jeg havde glæde af at møde nye mennesker ved dette arrangement						
24. Jeg kunne selv bidrage til det sociale ved dette arrangement						
25. Der var en god social stemning						
26. Jeg følte mig velkommen						
27. Jeg følte mig accepteret, som den jeg er						
28. Evt. forslag til forbedringer?	Skriv evt. forslag til forbedringer her:					
	Meget enig	Enig	Neutral	Uenig	Meget uenig	Ved ikke
Om mødet med personalet						

29. Jeg mødte venlighed fra værten/værterne ved arrangementet						
30. Jeg oplevede en god tone						
31. Jeg oplevede påskønnelse, hvis/når jeg bidrog med noget						
32. Evt. forslag til forbedringer?	Skriv evt. forslag til forbedringer her:					

	Meget enig	Enig	Neutral	Uenig	Meget uenig	Ved ikke
Om mine personlige interesser						
33. Jeg synes, rammerne for arrangementet var smukke						
34. Rammerne gjorde det muligt at fordybe mig						
35. Jeg kunne koncentrere mig						
36. Jeg engagerede mig under arrangementet						
37. Arrangementet inspirerede mig til at engagere mig i større sammenhænge						
38. Jeg fik nye indsigter og perspektiver under arrangementet						
39. Arrangementet bidrog til opfyldelsen af nogle af mine personlige mål og drømme						
40. Arrangementet virkede livsbekræftende på mig						
41. Deltagelse i arrangementet var god brug af min tid						
42. Evt. forslag til forbedringer	Skriv evt. forslag til forbedringer her:					

Baggrund

Hvor ofte besøger du biblioteket? (sæt kun 1 kryds)	Dagligt ()		Ugentligt ()		Månedligt ()		Sjældnere ()	
Hvad er dit køn?	Kvinde ()			Mand ()			Andet ()	
Hvad er din alder?	Under 20 ()	20-29 ()	30-39 ()	40-49 ()	50-59 ()	60-69 ()	Over 70 ()	Over 80 ()
Hvad er dit postnummer?	Skriv her:							
Arrangementets titel og sted:	Skriv her:							

Procedure ved interview: Overordnet

Som supplement til spørgeskemaundersøgelsen gennemføres en interviewundersøgelse, hvor vi **fokuserer på de samme kilder til trivsel som i spørgeskemaet**. Resultaterne er her dog **meningshelheder/citater**.

Hver projektdeltager forventes at overtale mindst 1 – men gerne 3-4 brugere – til at deltage i et interview om deres oplevelse af biblioteket. Dvs. hvert bibliotek gennemfører mindst 10 – men gerne 30-40 – interviews.

Brugerne skal udvælges fra projektdeltagerens arbejdsområde.

Brugerne bør tilstræbes at være **erfarne og reflekterede biblioteksbrugere** inden for projektdeltagerens arbejdsområde og gerne repræsentere **forskellige køn og aldersgrupper**.

Interviewet optages, live-transskriberes og gemmes i Word.

Transskriptionen læses igennem, renskrives og væsentlige meningskondenserende citater fremhæves. Der skal gerne være mindst ét fremhævet citat per spørgekategori/sektion, men gerne mange flere.

Den renskrevne transskription + fremhævede citater sendes sikkert til den lokale projektleder, som sørger for at opbevare og levere dem sikkert videre.

Procedure: Det enkelte interview generelt

At gennemføre semistrukturerede kvalitative interviews kræver både forberedelse og fleksibilitet. Her er nogle af de vigtigste råd til intervieweren.

Forberedelse

- **Forstå emnet grundigt:** Sørg for, at du har en god forståelse af emnet og de specifikke mål med interviewet.
- **Lav en klar interviewguide:** Udarbejd en guide med hovedspørgsmål og opfølgende spørgsmål, men vær klar til at afvige fra guiden, hvis samtalen tager en interessant retning.
- **Øv dig på spørgsmålene:** Gennemgå din interviewguide og øv dig på at stille spørgsmålene på en naturlig måde.
- **Forbliv neutral:** Vær opmærksom på dit tonefald og kropssprog for at undgå at påvirke deltagerens svar.
- **Forbered teknisk udstyr:** Sørg for, at optageudstyr fungerer korrekt, og have en backup-plan i tilfælde af tekniske problemer.
- **Etik og samtykke:** Sikr, at deltageren er fuldt informeret om interviewets formål og har givet samtykke til optagelse og brug af dataene. Underskriv erklæringen om informeret samtykke lige inden I påbegynder interviewet.

Under interviewet

- **Skab en tryk atmosfære:** Start med small talk for at få deltageren til at føle sig tilpas. Sørg for, at interviewmiljøet er roligt og privat.
- **Vær en god lytter:** Lyt aktivt og vis, at du er interesseret i det, deltageren siger. Brug nonverbale signaler som nikken og øjenkontakt.
- **Vær fleksibel:** Selvom du har en guide, skal du være åben for at følge op på interessante emner, som deltageren bringer op.

- **Brug åbne spørgsmål:** Stil åbne spørgsmål, der opmuntrer deltageren til at dele detaljerede svar. Undgå ja/nej-spørgsmål.
- **Stil opfølgende spørgsmål:** Brug opfølgende spørgsmål til at få mere dybde og klarhed, for eksempel “Kan du uddybe det?” eller “Hvordan oplevede du det?”
- **Undgå at være dømmende:** Vær neutral og undgå at udtrykke egne meninger eller dømmende kommentarer.
- **Håndter tavshed:** Giv deltageren tid til at tænke og svare. Tavshed kan ofte føre til mere reflekterede svar.
- **Respekter deltagerens grænser:** Hvis deltageren virker utilpas med et spørgsmål, vær respektfuld og vær parat til at skifte emne.

Efter interviewet

- **Tak deltageren:** Afslut interviewet ved at takke deltageren for deres tid og indsats.
- **Noter refleksioner:** Tag noter om dine indtryk og refleksioner umiddelbart efter interviewet, mens det stadig er frisk i hukommelsen. – hvis der er to interviewere kan dette gøre løbende af den ikke-interviewende
- **Gennemgå optagelser og noter:** Lyt til optagelserne og gennemgå dine noter grundigt for at sikre, at du ikke har misset vigtige detaljer.

Procedure: Det enkelte interview i vores projekt

1. **Udvælg** en potentiel interviewperson ud fra de aftalte kriterier.
2. **Henvend** dig til denne person og spørg om vedkommende vil være interesseret i at deltage i et interview.
3. Fortæl vedkommende at alt, hvad der bliver sagt, kun vil blive brugt **fortroligt**, og at det til enhver tid er muligt at trække sig fra interviewet og få alle afgivne informationer slettet, og at I underskriver en fælles erklæring om informeret samtykke herom, så man kan være helt tryk ved samtalen.
4. **Aftal tid og sted** for interviewet.
5. **Underskriv erklæring** om informeret samtykke.
6. Bed om **tilladelse til at optage** interviewet.
7. Gennemfør interviewet som aftalt ud fra projektets interview-guide – og **nævn kort hovedområderne** om
 - at finde rundt på biblioteket,
 - tilbud til brugere,
 - fysiske rammer,
 - tryghed,
 - den sociale stemning,
 - personalet og
 - dine egne ønsker og interesser.

Det er vigtigt at komme omkring alle 8 sektioner/hovedområder, men det er ikke så vigtigt, hvilken rækkefølge det sker i. Samtaler er levende, og ofte vil man komme omkring temaer, inden der overhovedet er spurgt om dem.

Som interviewer har alle deres egen personlige stil, men det er selvfølgelig vigtigt

- at der bliver spurgt om det rigtige (så der kan svares **gyldigt**),
- at interviewpersonen er tryk ved at svare (så der kan svares **pålideligt**), og

- at svarene er nuancerede og uddybende (så de **repræsenterer interviewpersonens perspektiv** godt).

Informeret samtykkeerklæring

Titel på projektet: Biblioteker fremmer trivsel

Formål med interviewet: Formålet med dette interview er at indsamle information om biblioteksbrugeres oplevelse af biblioteket. Denne information vil blive brugt til at forsøge at gøre biblioteket endnu bedre i fremtiden med særligt henblik på at fremme brugernes trivsel.

Hvad indebærer deltagelse? Deltagelse i interviewet indebærer, at du vil blive stillet en række spørgsmål om, hvordan du oplever biblioteket. Interviewet vil vare cirka 90 minutter. Interviewet vil blive optaget med lyd for at sikre nøjagtig indsamling af dine svar.

Fortrolighed: Alle oplysninger, du deler under interviewet, vil blive behandlet fortroligt. Dine svar vil blive anonymiseret, hvilket betyder, at ingen personlige identificerende oplysninger vil blive knyttet til de data, der bruges i analysen eller offentliggøres. Optagelserne og transskriptionerne vil blive opbevaret sikkert og kun være tilgængelige for forskerteamet.

Frivillig deltagelse: Din deltagelse i dette interview er helt frivillig. Du har ret til at nægte at svare på spørgsmål eller trække dig tilbage fra interviewet når som helst uden at skulle give en begrundelse. Din beslutning om ikke at deltage eller at trække dig tilbage vil ikke have nogen konsekvenser for dig.

Fordele og ulemper: Der er ingen direkte fordele ved at deltage i interviewet, men dine svar kan bidrage til at kvalificere bibliotekets arbejde i fremtiden. Der er ingen kendte risici ved at deltage i dette interview.

Kontaktinformation: Hvis du har spørgsmål om dette interview eller forskningsprojektet, er du velkommen til at kontakte: Lektor Hans Henrik Knoop, AU, NVPP: knoop@edu.au.dk, Telefon: 20954960

Erklæring om samtykke: Ved at underskrive nedenfor bekræfter jeg, at jeg har læst og forstået informationen ovenfor, og at jeg frivilligt indvilliger i at deltage i dette interview. Jeg forstår, at jeg kan trække mit samtykke tilbage når som helst.

Deltagerens navn (blokbogstaver):	Interviewers navn (blokbogstaver):
Deltagerens underskrift:	Interviewerens underskrift:
Dato:	Dato:

Instruktion

1. **Udvælg** en potentiel interviewperson ud fra de aftalte kriterier.
2. **Henvend** dig til denne person og spørg om vedkommende vil være interesseret i at deltage i et interview.
3. Fortæl vedkommende at alt, hvad der bliver sagt, kun vil blive brugt **fortroligt**, og at det til enhver tid er muligt at trække sig fra interviewet og få alle afgivne informationer slettet, og at I underskriver en fælles erklæring om informeret samtykke herom, så man kan være helt tryk ved samtalen.
4. **Aftal tid og sted** for interviewet.
5. **Underskriv erklæring** om informeret samtykke.
6. Bed om **tilladelse til at optage** interviewet.
7. Gennemfør interviewet som aftalt ud fra projektets interview-guide – og **nævn kort hovedområderne** om
 - at finde rundt på biblioteket,
 - tilbud til brugere,
 - fysiske rammer,
 - tryghed,
 - den sociale stemning,
 - personalet og
 - dine egne ønsker og interesser.

Det er vigtigt at komme omkring alle 8 sektioner/hovedområder, men det er ikke så vigtigt, hvilken rækkefølge det sker i. Samtaler er levende, og ofte vil man komme omkring temaer, inden der overhovedet er spurgt om dem.

Som interviewer har alle deres egen personlige stil, men det er selvfølgelig vigtigt

- at der bliver spurgt om det rigtige (så der kan svares **gyldigt**),
- at interviewpersonen er tryk ved at svare (så der kan svares **pålideligt**), og
- at svarene er nuancerede og uddybende (så de **repræsenterer interviewpersonens perspektiv** godt).

Interview-guide

Indledning

1. Introducer formålet med interviewet:

- "Vi ønsker at forstå din oplevelse af biblioteket, hvad du synes er godt eller skidt, hvordan du trives her, og hvordan vi kan forbedre din oplevelse i fremtiden."

2. Forklar interviewets struktur:

- "Vi vil stille nogle spørgsmål om forskellige aspekter af biblioteket, som vi håber, du vil dele dine tanker om."

Sektion 1: At være på biblioteket

Bevægelse og navigation:

3. "Hvordan oplever du at finde rundt på biblioteket? Er det nemt at finde det, du leder efter?"
4. "Er der nogen områder, hvor du har svært ved at finde rundt? Hvordan kunne vi gøre det lettere?"

Gode opholdssteder:

5. "Hvordan finder du steder at opholde dig på biblioteket? Føler du, at der er nok gode steder at være?"
6. "Hvad kunne gøre det mere attraktivt for dig at blive længere tid på biblioteket?"

Finde interessant indhold:

7. "Hvor nemt er det for dig at finde interessant indhold her på biblioteket?"
8. "Hvordan kunne vi gøre det nemmere for dig at opdage nyt og spændende indhold?"

Sektion 2: Bibliotekets tilbud

Indbydende miljø:

9. "Hvordan oplever du bibliotekets atmosfære? Føler du dig velkommen?"
10. "Hvad synes du, vi kan gøre for at gøre biblioteket endnu mere indbydende?"

Nysgerrighed og læring:

11. "Hvordan stimulerer biblioteket din nysgerrighed? Lærer du noget nyt, når du er her?"
12. "Er der noget, vi kunne gøre for at give dig endnu flere læringsmuligheder?"

Kreativitet og nye handlinger:

13. "Hvordan oplever du, at biblioteket inspirerer dig til at være kreativ eller initiativrig?"

14. "Hvad kunne vi tilbyde, som kunne styrke din kreativitet eller lyst til at tage nye initiativer?"

Sektion 3: De fysiske rammer

Adgang til mad og drikke:

15. "Hvordan er din oplevelse af adgang til mad og drikke på biblioteket? Er det tilstrækkeligt for dig?"
16. "Er der noget, vi kan gøre for at forbedre dette?"

Komfort og klima:

17. "Hvordan oplever du de fysiske rammer her på biblioteket, såsom belysning, temperatur og luftkvalitet?"
18. "Er der noget af dét, der kunne forbedres for at gøre dit ophold mere behageligt?"

Sektion 4: Tryghed på biblioteket

Følelse af tryghed:

19. "Føler du dig tryk, når du er på biblioteket? Hvad bidrager til din følelse af tryghed her?"
20. "Er der noget, vi kan gøre for at øge trygheden?"

Sektion 5: Det sociale på biblioteket

Social atmosfære:

21. "Hvordan oplever du det sociale miljø på biblioteket? Føler du, at der er mulighed for at møde nye mennesker her?"
22. "Hvordan kan vi evt. forbedre det sociale miljø på biblioteket?"

Sektion 6: Anerkendelse og accept

Venlighed og imødekommenhed:

23. "Møder du venlighed og imødekommenhed på biblioteket?"
24. "Hvad kunne vi gøre for at få dig til at føle dig mere velkommen her?"

Sektion 7: Dine ønsker og behov

Dine ønsker og behov:

25. "Hvordan oplever du, at biblioteket imødekommer dine personlige ønsker og behov? Føler du, at det er et sted, der støtter dine interesser?"
26. "Er der noget, vi kunne gøre for bedre at opfylde dine personlige mål eller drømme?"

Sektion 8: Sammenfattende spørgsmål

Styrker og forbedringsmuligheder:

- 27. "Hvad synes du er det bedste ved at bruge biblioteket?"
- 28. "Er der noget, du mener kunne forbedres for at gøre biblioteket bedre for dig?"

Afsluttende tanker?

- 29. "Er der noget andet, du synes er vigtigt at nævne om din oplevelse på biblioteket?"

Afslutning

Tak for deltagelsen:

- 30. "Mange tak for din tid og dine input. De er meget værdifulde for os i arbejdet med at forbedre biblioteket."

Næste skridt:

- 31. "Vi vil bruge dine svar til at evaluere vores tilbud og finde måder at gøre biblioteket endnu bedre for alle brugere. Der kommer en rapport om det, som vi glæder os til at præsentere for verden."

Interviewundersøgelse for deltagere ved arrangementer

Kvalitativ Interviewguide til evaluering af biblioteksarrangementer

Formålet med denne interviewguide er at gennemføre dybdegående samtaler med deltagere for at få kvalitative indsigter i deres oplevelser og forslag til forbedringer. Fokus er på at fremkalde refleksioner og detaljerede svar fra informanterne.

Procedure ved interview: Overordnet

Som supplement til spørgeskemaundersøgelsen gennemføres en interviewundersøgelse, hvor vi **fokuserer på de samme kilder til trivsel som i spørgeskemaet**. Resultaterne er her dog **meningshelheder/citater**.

Brugerne bør tilstræbes at være **erfarne og reflekterede biblioteksbrugere** inden for projektdeltagerens arbejdsområde og gerne repræsentere **forskellige køn og aldersgrupper**.

Interviewet optages, live-transskriberes og gemmes i Word.

Transskriptionen læses igennem, renskrives og væsentlige meningskondenserende citater fremhæves. Der skal gerne være mindst ét fremhævet citat per spørgekategori/sektion, men gerne mange flere.

Den renskrevne transskription + fremhævede citater sendes sikkert til den lokale projektleder, som sørger for at opbevare og levere dem sikkert videre.

Procedure: Det enkelte interview generelt

At gennemføre semistrukturerede kvalitative interviews kræver både forberedelse og fleksibilitet. Her er nogle af de vigtigste råd til intervieweren.

Forberedelse

- **Forstå emnet grundigt:** Sørg for, at du har en god forståelse af emnet og de specifikke mål med interviewet.
- **Lav en klar interviewguide:** Udarbejd en guide med hovedspørgsmål og opfølgende spørgsmål, men vær klar til at afvige fra guiden, hvis samtalen tager en interessant retning.
- **Øv dig på spørgsmålene:** Gennemgå din interviewguide og øv dig på at stille spørgsmålene på en naturlig måde.
- **Forbliv neutral:** Vær opmærksom på dit tonefald og kropssprog for at undgå at påvirke deltagerens svar.
- **Forbered teknisk udstyr:** Sørg for, at optageudstyr fungerer korrekt, og have en backup-plan i tilfælde af tekniske problemer.
- **Etik og samtykke:** Sikr, at deltageren er fuldt informeret om interviewets formål og har givet samtykke til optagelse og brug af dataene. Underskriv erklæringen om informeret samtykke lige inden I påbegynder interviewet.

Under interviewet

- **Skab en tryk atmosfære:** Start med small talk for at få deltageren til at føle sig tilpas. Sørg for, at interviewmiljøet er roligt og privat.
- **Vær en god lytter:** Lyt aktivt og vis, at du er interesseret i det, deltageren siger. Brug nonverbale signaler som nikken og øjenkontakt.
- **Vær fleksibel:** Selvom du har en guide, skal du være åben for at følge op på interessante emner, som deltageren bringer op.

- **Brug åbne spørgsmål:** Stil åbne spørgsmål, der opmuntrer deltageren til at dele detaljerede svar. Undgå ja/nej-spørgsmål.
- **Stil opfølgende spørgsmål:** Brug opfølgende spørgsmål til at få mere dybde og klarhed, for eksempel “Kan du uddybe det?” eller “Hvordan oplevede du det?”
- **Undgå at være dømmende:** Vær neutral og undgå at udtrykke egne meninger eller dømmende kommentarer.
- **Håndter tavshed:** Giv deltageren tid til at tænke og svare. Tavshed kan ofte føre til mere reflekterede svar.
- **Respekter deltagerens grænser:** Hvis deltageren virker utilpas med et spørgsmål, vær respektfuld og vær parat til at skifte emne.

Efter interviewet

- **Tak deltageren:** Afslut interviewet ved at takke deltageren for deres tid og indsats.
- **Noter refleksioner:** Tag noter om dine indtryk og refleksioner umiddelbart efter interviewet, mens det stadig er frisk i hukommelsen. – hvis der er to interviewere kan dette gøre løbende af den ikke-interviewende
- **Gennemgå optagelser og noter:** Lyt til optagelserne og gennemgå dine noter grundigt for at sikre, at du ikke har misset vigtige detaljer.

Procedure: Det enkelte interview i vores projekt

- **Udvælg** en potentiel interviewperson ud fra de aftalte kriterier.
- **Henvend** dig til denne person og spørg om vedkommende vil være interesseret i at deltage i et interview.
- Fortæl vedkommende at alt, hvad der bliver sagt, kun vil blive brugt **fortroligt**, og at det til enhver tid er muligt at trække sig fra interviewet og få alle afgivne informationer slettet, og at I underskriver en fælles erklæring om informeret samtykke herom, så man kan være helt tryk ved samtalen.
- **Aftal tid og sted** for interviewet.
- **Underskriv erklæring** om informeret samtykke.
- Bed om **tilladelse til at optage** interviewet.
- Gennemfør interviewet som aftalt ud fra projektets interview-guide – og **nævn kort hoveddimensionerne**.
- **Det er vigtigt at komme omkring alle hoveddimensioner**, men det er ikke så vigtigt, hvilken rækkefølge det sker i. Samtaler er levende, og ofte vil man komme omkring temaer, inden der overhovedet er spurgt om dem.

Som interviewer har alle deres egen personlige stil, men det er selvfølgelig vigtigt

- at der bliver spurgt om det rigtige (så der kan svares **gyldigt**),
- at interviewpersonen er tryk ved at svare (så der kan svares **pålideligt**), og
- at svarene er nuancerede og uddybende (så de **repræsenterer interviewpersonens perspektiv** godt).

Informeret samtykkeerklæring

Titel på projektet: Biblioteker fremmer trivsel

Formål med interviewet: Formålet med dette interview er at indsamle information om biblioteksbrugeres oplevelse af bibliotekets arrangementer. Denne information vil blive brugt til at forsøge at gøre biblioteket endnu bedre i fremtiden med særligt henblik på at fremme brugernes trivsel.

Hvad indebærer deltagelse? Deltagelse i interviewet indebærer, at du vil blive stillet en række spørgsmål om, hvordan du oplever biblioteket. Interviewet vil vare cirka 90 minutter. Interviewet vil blive optaget med lyd for at sikre nøjagtig indsamling af dine svar.

Fortrolighed: Alle oplysninger, du deler under interviewet, vil blive behandlet fortroligt. Dine svar vil blive anonymiseret, hvilket betyder, at ingen personlige identificerende oplysninger vil blive knyttet til de data, der bruges i analysen eller offentliggøres. Optagelserne og transskriptionerne vil blive opbevaret sikkert og kun være tilgængelige for forskerteamet.

Frivillig deltagelse: Din deltagelse i dette interview er helt frivillig. Du har ret til at nægte at svare på spørgsmål eller trække dig tilbage fra interviewet når som helst uden at skulle give en begrundelse. Din beslutning om ikke at deltage eller at trække dig tilbage vil ikke have nogen konsekvenser for dig.

Fordele og ulemper: Der er ingen direkte fordele ved at deltage i interviewet, men dine svar kan bidrage til at kvalificere bibliotekets arbejde i fremtiden. Der er ingen kendte risici ved at deltage i dette interview.

Kontaktinformation: Hvis du har spørgsmål om dette interview eller forskningsprojektet, er du velkommen til at kontakte: Lektor Hans Henrik Knoop, AU, NVPP: knoop@edu.au.dk, Telefon: 20954960

Erklæring om samtykke: Ved at underskrive nedenfor bekræfter jeg, at jeg har læst og forstået informationen ovenfor, og at jeg frivilligt indvilliger i at deltage i dette interview. Jeg forstår, at jeg kan trække mit samtykke tilbage når som helst.

Deltagerens navn (blokbogstaver):	Interviewers navn (blokbogstaver):
Deltagerens underskrift:	Interviewerens underskrift:
Dato:	Dato:

Interview-guide

Introduktion

Præsentation af interviewet:

- "Hej, og tak fordi du vil deltage! Jeg vil gerne tale med dig om din oplevelse af bibliotekets arrangementer for at høre dine tanker om, hvad der fungerer godt, og hvad vi kan forbedre. Der er ingen rigtige eller forkerte svar – jeg er interesseret i dine ærlige tanker og oplevelser."
 - **Tidsramme:** "Det tager cirka 30-45 minutter."
 - **Samtykke:** "Er det okay, at jeg noterer/optager vores samtale til senere analyse?"
-

Spørgsmål

1. Forhåndsinformation

- **Åbningsspørgsmål:**
 - "Hvordan finder du normalt ud af, at arrangementerne finder sted?"
 - "Er det nemt for dig at finde information om arrangementer?"
 - **Opfølgende spørgsmål:**
 - "Hvordan oplever du tilmeldingsprocessen? E der noget, der kunne gøre det nemmere for dig?"
 - "Hvad synes du generelt om den måde, biblioteket informerer om arrangementer på?"
-

2. Dit udbytte af arrangementet

- **Åbningsspørgsmål:**

- "Hvad synes du om arrangementerne som helhed?"
 - "Hvad lærer du især under arrangementerne? Hvad får du ud af arrangementerne?"
 - **Opfølgende spørgsmål:**
 - "Hvad er det mest interessante eller inspirerende for dig under arrangementerne?"
 - "Er der noget, du føler, du kan bruge i din hverdag eller fremtidige projekter?"
 - "Hvordan påvirker arrangementerne dit humør eller motivation?"
 - "Hvis du kunne ændre noget ved arrangementernes indhold, hvad skulle det så være?"
-

3. De fysiske rammer

- **Åbningsspørgsmål:**
 - "Hvordan oplever du rammerne for arrangementerne? Er der noget ved lokalerne eller omgivelserne, der gør en forskel for dig?"
 - **Opfølgende spørgsmål:**
 - "Hvordan er temperaturen, lyden og lyset for dig?"
 - "Oplever du, at der er nok muligheder for at slappe af eller tage en pause?"
 - "Er der noget ved forplejningen, der kan forbedres?"
-

4. Tryghed og stemning

- **Åbningsspørgsmål:**
 - "Hvordan oplever du stemningen under arrangementerne?"
 - "Føler du dig tryk og velkommen?"
- **Opfølgende spørgsmål:**
 - "Hvordan synes du, værten/værterne gør det? Er der noget, de gør særligt godt eller kunne gøres anderledes?"

- "Hvad kan vi gøre for at få dig til at føle dig endnu mere tryk og tilpas ved fremtidige arrangementer?"
-

5. Det sociale aspekt

- **Åbningsspørgsmål:**
 - "Hvordan oplever du det sociale ved arrangementerne? Har du mulighed for at møde nye mennesker?"
 - **Opfølgende spørgsmål:**
 - "Føler du, at du kunne bidrage til den sociale stemning?"
 - "Hvordan kan vi gøre det lettere for deltagerne at netværke eller tale sammen under arrangementerne?"
 - "Er der noget, der får dig til at føle dig særligt velkommen eller inkluderet?"
-

6. Mødet med personalet

- **Åbningsspørgsmål:**
 - "Hvordan oplever du interaktionen med værten/værterne ved arrangementerne?"
 - **Opfølgende spørgsmål:**
 - "Synes du, at værterne udviser venlighed og engagement?"
 - "Føler du, at dine bidrag eller spørgsmål bliver værdsat?"
 - "Er der noget, værterne kan gøre anderledes for at forbedre din oplevelse?"
-

7. Personlige interesser og mål

- **Åbningsspørgsmål:**
 - "Hvordan passer arrangementerne ind i dine personlige interesser eller mål?"
- **Opfølgende spørgsmål:**

- "Følte du, at du kan fordybe dig og koncentrere dig under arrangementerne?"
 - "Inspirerer arrangementerne dig til at engagere dig i andre aktiviteter eller projekter?"
 - "Hvordan vurderer du arrangementerne i forhold til, hvad du ellers kunne have brugt din tid på?"
-

8. Afslutning

- **Opsamlende spørgsmål:**
 - "Er der noget, vi ikke har talt om, som du synes er vigtigt at nævne?"
 - "Har du idéer til, hvordan vi kan gøre fremtidige arrangementer endnu bedre?"
 - **Tak og afrunding:**
 - "Mange tak for din tid og ærlige svar! Din feedback betyder meget for os og hjælper os med at forbedre vores tilbud."
-

Tips til interviewer

- **Skab en afslappet atmosfære:** Start samtalen med small talk for at få deltageren til at føle sig tryk.
- **Følg op naturligt:** Stil uddybende spørgsmål, hvis deltageren nævner interessante eller relevante emner.
- **Hold samtalen på sporet:** Sikr, at alle hoveddimensioner bliver dækket, uden at interviewet bliver for langt.
- **Noter nøglepunkter:** Optag samtalen (med samtykke), og tag evt. skriftlige noter for dig selv undervejs, hvis du har vigtige refleksioner, du gerne vil fastholde.

Sampling af deltagere ved arrangementer

For at få et **retvisende billede** af bibliotekets arrangementer er det vigtigt at inkludere forskellige typer interviewpersoner, der kan repræsentere en bred vifte af oplevelser, perspektiver og behov. Her er en oversigt over de bedste typer interviewpersoner:

1. Regelmæssige brugere

- **Hvem de er:** Deltagere, der ofte besøger biblioteket og deltager i arrangementer.
 - **Hvorfor de er vigtige:** De kender bibliotekets tilbud og kan give en informeret vurdering af arrangementet i forhold til tidligere oplevelser.
 - **Spørgsmål at fokusere på:** Hvordan dette arrangement sammenligner med tidligere, og hvad der holder dem engagerede i biblioteket.
-

2. Nye deltagere

- **Hvem de er:** Personer, der deltager i et biblioteksarrangement for første gang.
 - **Hvorfor de er vigtige:** De kan give et frisk perspektiv og dele oplevelsen af tilgængelighed, information og den sociale atmosfære for nye brugere.
 - **Spørgsmål at fokusere på:** Hvor let var det at finde information og tilmelde sig? Følte de sig velkomne og trygge? Vil de komme igen?
-

3. Forskellige aldersgrupper

- **Hvem de er:** Repræsentanter fra forskellige aldersgrupper (fx unge under 20, familier, voksne i 30'erne og ældre over 60).
 - **Hvorfor de er vigtige:** Arrangementer appellerer forskelligt afhængigt af alder, interesser og livsstil.
 - **Spørgsmål at fokusere på:** Hvordan matchede arrangementet deres interesser? Var rammerne og indholdet tilpasset deres behov?
-

4. Sociale profiler (indadvendte vs. udadvendte)

- **Hvem de er:** Både de, der deltager for at være sociale, og de, der deltager for at fordybe sig alene.
 - **Hvorfor de er vigtige:** Bibliotekets arrangementer skal balancere sociale behov og plads til fordybelse.
 - **Spørgsmål at fokusere på:** Hvordan oplevede de stemningen og mulighederne for socialt samvær eller fordybelse?
-

5. Kritiske røster

- **Hvem de er:** Deltagere, der udtrykker utilfredshed eller har oplevet udfordringer med arrangementet.
 - **Hvorfor de er vigtige:** Kritiske kommentarer er uvurderlige til at identificere områder, der kan forbedres.
 - **Spørgsmål at fokusere på:** Hvad kunne have været bedre? Hvilke barrierer eller problemer oplevede de?
-

6. Tilfældige deltagere

- **Hvem de er:** Folk, der deltog spontant uden at have planlagt det.
 - **Hvorfor de er vigtige:** De giver indsigt i, hvordan bibliotekets arrangementer tiltrækker impulsive besøgende og hvordan kommunikationen fungerer.
 - **Spørgsmål at fokusere på:** Hvordan opdagede de arrangementet, og hvad fik dem til at deltage?
-

7. Forældre og familier

- **Hvem de er:** Forældre, der deltager i familievenlige arrangementer med børn.
 - **Hvorfor de er vigtige:** De kan evaluere, om arrangementet passede til forskellige aldersgrupper, og hvordan det fungerede for både børn og voksne.
 - **Spørgsmål at fokusere på:** Var indholdet engagerende for børn? Var der faciliteter, der understøttede en god oplevelse for hele familien?
-

8. Marginaliserede grupper

- **Hvem de er:** Personer fra udsatte eller mindre repræsenterede grupper, fx ældre, flygtninge, personer med handicap eller andre, der måske har særlige behov.
 - **Hvorfor de er vigtige:** De hjælper med at evaluere, om arrangementet er inkluderende og tilgængeligt for alle.
 - **Spørgsmål at fokusere på:** Følte de sig velkomne og inkluderede? Var arrangementet tilgængeligt og tilpasset deres behov?
-

9. Eksterne deltagere

- **Hvem de er:** Folk, der ikke bruger biblioteket regelmæssigt, men deltog i arrangementet som gæster.
 - **Hvorfor de er vigtige:** De giver perspektiver på, hvordan biblioteket kan tiltrække og fastholde nye målgrupper.
 - **Spørgsmål at fokusere på:** Hvad tiltrak dem til arrangementet, og hvad kunne få dem til at komme igen?
-

10. Kultur- og fagpersoner

- **Hvem de er:** Deltagere med særligt kendskab til kultur- eller fagområdet, der er tema for arrangementet.
 - **Hvorfor de er vigtige:** De kan give en fagligt funderet evaluering af arrangementets kvalitet og relevans.
 - **Spørgsmål at fokusere på:** Hvordan vurderer de indholdets faglige og kulturelle værdi? Hvad kunne forbedres fra et ekspertperspektiv?
-

Konklusion: En repræsentativ gruppe

For at få et retvisende billede bør du sikre dig, at din voxpop inkluderer:

- En blanding af aldersgrupper og køn.
- Nye og erfarne brugere af biblioteket.
- Både tilfredse og kritiske deltagere.
- Personer med forskellige sociale og kulturelle baggrunde.

En alsidig tilgang giver de mest nuancerede og brugbare data til at forbedre bibliotekets arrangementer. Ønsker du hjælp til at strukturere spørgsmål til specifikke grupper? 😊

Mini-voxbop efter arrangementer

Formålet med denne skabelon er at sikre en effektiv, engagerende og fokuseret måde at indsamle deltagerfeedback fra et arrangement på biblioteket. **Spørgsmålene skal være korte, åbne og inspirere til ærlige og brugbare svar.**

Introduktion til deltageren

- "Hej! Vi laver en hurtig undersøgelse for at høre, hvad du synes om dagens arrangement. Det tager kun 1-2 minutter! Vil du hjælpe os?"
-

Spørgsmål

1. Overordnet oplevelse

- "Hvad synes du om arrangementet i dag?" (*Åben, fx: "Det var spændende, informativt..."*)

2. Læring og udbytte

- "Var der noget særligt, du lærte eller blev inspireret af?" (*Eksempel: En idé, en bog eller et tema fra arrangementet*)

3. Forventninger vs. virkelighed

- "Levede arrangementet op til dine forventninger? Hvorfor eller hvorfor ikke?"

4. Forbedringsforslag

- "Er der noget, du synes, vi kunne gøre bedre til næste gang?" (*Åbent feedbackspørgsmål*)

5. Fremtidige ønsker (*Valgfrit*)

- "Hvilke slags arrangementer kunne du tænke dig, at vi holdt her på biblioteket fremover?"
-

Afslutning

- "Tak for din tid og feedback! Din mening hjælper os med at gøre vores arrangementer endnu bedre."
-

Tips til gennemførelse af mini- voxpop

- **Placering:** Hav intervieweren tæt på udgangen eller et sted, hvor folk stopper op naturligt.
- **Tone:** Vær uformel, smilende og åben, så deltagerne føler sig trygge.
- **Varighed:** Hold hvert interview på maksimalt 2 minutter.
- **Noter eller optagelser:** Optag svar (med samtykke) eller skriv kortfattede noter.
- **Følg op:** Hvis der er specifikke ideer eller kritikpunkter, kan du nævne, at biblioteket værdsætter og følger op på input.

Voxpop

Lige nu

1. Overordnet oplevelse

- "Hvad synes du om arrangementet i dag?" (*Åben, fx: "Det var spændende, informativt..."*)

2. Læring og udbytte

- "Var der noget særligt, du lærte eller blev inspireret af?" (*Eksempel: En idé, en bog eller et tema fra arrangementet*)

I bakspejlet

1. Forventninger vs. virkelighed

- "Levede arrangementet op til dine forventninger? Hvorfor eller hvorfor ikke?"

Fremadrettet

1. Forbedringsforslag

- "Er der noget, du synes, vi kunne gøre bedre til næste gang?" (*Åbent feedbackspørgsmål*)

2. Fremtidige ønsker (*Valgfrit*)

- "Hvilke slags arrangementer kunne du tænke dig, at vi holdt her på biblioteket fremover?"

Køn

Alder

Arrangement

Sted

Samtykke eller ej

Om der skal bruges samtykke ved voxpop-undersøgelser afhænger af, hvordan data indsamles, anvendes og opbevares. Her er en oversigt over de vigtigste regler og retningslinjer:

1. Hvornår kræves samtykke?

✓ **Samtykke er nødvendigt, hvis:**

- **Personhenførbare oplysninger registreres**
 - Hvis deltagernes navn, kontaktoplysninger eller ansigter i video/billeder gemmes og kan identificere dem.
- **Optagelser eller billeder bruges offentligt**
 - Hvis en voxpop-video eller lydoptagelse publiceres (fx sociale medier, hjemmeside, rapporter), skal deltageren give eksplicit tilladelse til brugen.
- **Deltagerne kan genkendes i data**
 - Hvis det er muligt at identificere en person ud fra svarene, stemme, ansigt, baggrundsoplysninger mv.

✗ **Samtykke er ikke nødvendigt, hvis:**

- **Svarene anonymiseres**
 - Hvis der ikke registreres identificerbare oplysninger (fx navn, ansigt, stemme, kontaktinfo).
 - **Det er en generel meningsmåling uden følsomme oplysninger**
 - Hvis du fx spørger "Hvad synes du om bibliotekets arrangement?" og ikke gemmer personhenførbare data.
 - **Brugen falder under journalistisk virksomhed**
 - Hvis det ligner journalistik eller offentlig debat, er der ofte ikke krav om skriftligt samtykke, men et mundtligt OK anbefales.
-

2. Hvilken type samtykke er nødvendigt?

- **Mundtligt samtykke er ofte nok**
 - "Må jeg stille dig et par spørgsmål til en evaluering af arrangementet? Dine svar bliver anonyme."
 - Hvis optagelser bruges offentligt: "Er det okay, at vi bruger denne optagelse i vores evaluering/video?"

- o Notér kort i feltnoter: "Deltager X gav mundtligt samtykke den [dato]"
 - **Skriftligt samtykke ved offentlig brug:**
 - o Hvis billeder, lyd eller video offentliggøres, bør deltageren underskrive en simpel samtykkeerklæring.
-

3. Praktisk skabelon for mundtligt samtykke (voxpath)

"Hej, vi laver en kort voxpop-undersøgelse om dagens arrangement. Dine svar vil blive anonymiseret og brugt til at forbedre vores bibliotekstilbud. Er du okay med at deltage?"

Hvis du optager lyd/video:

"Er det i orden, at vi optager dine svar og eventuelt bruger dem i en offentlig evaluering?"

✓ Hvis ja: Fortsæt

✗ Hvis nej: Stop eller anonymiser

4. Praktisk skabelon for skriftligt samtykke (hvis nødvendigt)

Samtykkeerklæring for deltagelse i voxpop

Jeg giver samtykke til at deltage i en voxpop-undersøgelse for [BIBLIOTEKETS NAVN] den [DATO].

- ☐ Jeg accepterer, at mine svar bruges anonymt i en evaluering.
- ☐ Jeg accepterer, at mit billede/lyd/video kan offentliggøres.

Navn: _____

Dato: _____

Underskrift: _____

5. Konklusion

- **Anonym voxpop = ingen samtykke nødvendigt**
- **Optagelser/billeder/video = mundtligt eller skriftligt samtykke**
- **Bed altid om samtykke, hvis optagelsen offentliggøres**

Ønsker du en skræddersyet løsning til dit specifikke arrangement? 😊

TIDL. Mini voxpop-undersøgelse efter bibliotekets arrangementer

Hermed forslag til mulige interviewspørgsmål til en voxpop-undersøgelse om deltagerudbytte efter biblioteksarrangementerne. Spørgsmålene er formuleret på en let og forhåbentlig engagerende måde med balance mellem at forstå deltagerudbyttet og få input til at forbedre fremtidige arrangementer.

Indledning og introduktion

1. **Hvad fik dig til at deltage i dagens arrangement?**
(Formålet: Forstå deltagernes motivationer for at komme).
2. **Er dette dit første biblioteksarrangement, eller deltager du ofte?**
(Formålet: Afklare om deltagelsen er en vane eller en engangsoplevelse).

Om udbyttet af arrangementet

3. **Hvad har været den bedste oplevelse ved dagens arrangement?**
(Formålet: Identificere højdepunkter og mest værdsatte elementer).
4. **Hvad lærte du af dagens arrangement, som du ikke vidste før?**
(Formålet: Måle ny viden eller indsigt).
5. **Føler du, at arrangementet levede op til dine forventninger? Hvorfor eller hvorfor ikke?**
(Formålet: Vurdere tilfredsheden i forhold til forventninger).
6. **Vil du anbefale dette arrangement til andre? Hvis ja, hvorfor? Hvis nej, hvad kunne forbedres?**
(Formålet: Få forslag til forbedringer og vurdere begejstring).

Om relationer og fremtidige arrangementer

7. **Mødte du nye mennesker eller fik du nye forbindelser i dag?**
(Formålet: Vurdere sociale aspekter og netværksmuligheder).
8. **Hvad kunne inspirere dig til at deltage i fremtidige arrangementer her på biblioteket?**
(Formålet: Indsamle ideer til fremtidige events).

9. **Hvordan synes du, biblioteket kan forbedre deres arrangementer?**
(Formålet: Få konkret feedback til udvikling).

Afslutning og tak

10. **Er der noget, du gerne vil tilføje om dagens arrangement?**
(Formålet: Give deltagerne mulighed for at dele fri feedback).

Tips til interviewere

- **Hold spørgsmålene korte og præcise:** Voxpop-formatet handler om hurtige og ærlige svar.
- **Vær venlig og imødekommende:** Skab tryghed, så deltagerne føler sig afslappede og åbne.
- **Optag svarene (hvis muligt):** Sørg for at spørge om samtykke til optagelse.
- **Mix åbne og lukkede spørgsmål:** Brug nogle ja/nej-spørgsmål, men giv også plads til uddybet feedback.

Billedreportager

Som en lille sjov men seriøs "dataindsamling" foreslår vi også, at hvert bibliotek tager 5 billeder, som illustration af hver trivselsdimension.

Billederne bør ideelt set være intuitivt selvforklarende 😊

Billederne vil kunne bruges som illustrationer i forskningsrapporten, som kunstudstillinger alle mulige steder, som markedsføring af projektet, som baggrunde for youtube-shorts, memes etc. etc.

